

Triglav Osiguranje d.d. Sarajevo

Konsolidovani i odvojeni
finansijski izvještaji
31. decembar 2018. godine

Sadržaj

Izveštaj Direktora	1
Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja	2
Izveštaj neovisnog revizora dioničarima Triglav Osiguranja d.d.	3
Izveštaj o finansijskom položaju	7
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti	8
Izveštaj o promjenama u kapitalu i rezervama	10
Izveštaj o novčanom toku	12
Bilješke uz finansijske izvještaje	14

Izvještaj Direktora

Direktor ima zadovoljstvo predstaviti godišnji izvještaj zajedno sa revidiranim godišnjim finansijskim izvještajima za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

Pregled poslovanja

Rezultat poslovanja Grupe i Društva za godinu koja je završila 31. decembra 2018. naveden je u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti na strani 8.

Uprava Društva

Tokom 2018. godine i na dan potpisivanja ovog izvještaja članovi Uprave bili su:

Edib Galijatović	Direktor Društva i Predsjednik Uprave
Edin Muftić	Izvršni direktor za poslove osiguranja i član Uprave

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je tokom 2018. godine, te do potpisivanja ovog izvještaja radio u sastavu:

Tedo Đekanović	Predsjednik
Janko Šemrov	Član
Matej Gostiša	Član
Aleš Levstek	Član
Uroš Cvetko	Član

Edib Galijatović
Direktor

Edin Muftić
Edin Muftić
Član Uprave

Sarajevo, 1. april 2019. godine

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja

Uprava Društva dužna je pripremiti odvojene i konsolidovane finansijske izvještaje za svaku poslovnu godinu, koji daju istinit i vjeran prikaz finansijskog položaja Društva i Grupe, te rezultata njihovog poslovanja i gotovinskog toka u skladu s važećim računovodstvenim standardima, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućuju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Društva i Grupe, te sprječavanje i otkrivanje prevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir takvih računovodstvenih politika koje će biti u skladu sa važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih odluka i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja na principu neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Društvo i Grupa nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava je dužna podnijeti na usuglašavanje Nadzornom odboru godišnje izvještaje Društva i Grupe zajedno sa godišnjim finansijskim izvještajima, nakon čega Nadzorni odbor odobrava podnošenje godišnjih finansijskih izvještaja Skupštini dioničara na usvajanje.

Odvojeni i konsolidovani finansijski izvještaji na stranama 5 do 113 su odobreni od strane Uprave, za podnošenje Nadzornom odboru, 1. aprila 2019. godine te ih, potvrđujući ovo, potpisuju

Edib Galijatović
Direktor

Edin Muftić
Član Uprave

Sarajevo, 1. april 2019. godine

Izveštaj neovisnog revizora

Dioničarima Triglav Osiguranja d.d. Sarajevo

Izveštaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju godišnjih konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja Triglav Osiguranja d.d., Sarajevo („Društvo“) i njegove podružnice (zajedno „Grupa“), koji obuhvataju konsolidovani i odvojeni izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2018. godine, konsolidovani i odvojeni izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, konsolidovani i odvojeni izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama i konsolidovani i odvojeni izvještaj o novčanom toku za tada završenu godinu, te bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika

Prema našem mišljenju, priloženi konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Društva i Grupe na dan 31. decembra 2018. godine, njegovu finansijsku uspješnost i novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju neovisnog revizora u *dijelu o revizorovim odgovornostima za reviziju konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja*. Neovisni smo od Društva u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na Bilješku 1.15 uz priložene odvojene finansijske izvještaje, koja opisuje tekući proces registracije vlasništva nad nekretninom u Sarajevu od strane Unis automobili i dijelovi d.o.o., podružnice Društva. S obzirom na to da presuda prvostepenog suda nije bila u korist Unisa, ishod žalbe i konačne registracije su trenutno neizvjesni i mogu utjecati na naplativost ulaganja u Unis, kao što je priznato u odvojenim finansijskim izvještajima Društva. Naše mišljenje nije modificirano po ovom pitanju.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti za našu reviziju konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima. Za svako pitanje u nastavku, pripremljen je opis o tome kako se naša revizija bavila tim pitanjima, pripremljen je u tom kontekstu.

Ispunili smo obaveze opisane u *Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja*, uključujući i povezana pitanja. U skladu s tim, naša revizija uključuje obavljanje postupaka dizajniranih da odgovore na našu procjenu rizika pogrešnog prikaza konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja. Rezultati naših revizijskih postupaka, uključujući postupke koji se obavljaju za rješavanje pitanja u nastavku, daju osnovu za izražavanje našeg mišljenja o priloženim konsolidovanim i odvojenim finansijskim izvještajima.

Procjenjivanje tehničkih rezervisanja (uključujući matematičku rezervu i ostale rezervacije, test adekvatnosti obaveza)

Ove rezerve predstavljaju značajan dio ukupnih obaveza kako Grupe tako i Društva.

Vrednovanje tehničkih rezervi koje proizilaze iz ugovora o osiguranju uključuju prosudbu u vezi sa neizvjesnosti ishoda, uglavnom vezano za ukupne iznose potrebne za podmirenje obaveza, koji uključuju bilo kakve garancije osiguraniku. Društvo i grupa koriste aktuarske modele kao podršku izračuna tehničkih rezervi.

Različite ekonomske i neekonomske pretpostavke se koriste u procjeni ovih dugoročnih obaveza kao što je iskazano u bilansu i za test adekvatnosti obaveza. Složenost modela korištenih za izračun tehničkih rezervi može dovesti do pogrešaka kao rezultat neadekvatnih ili nepotpunih podataka ili dizajna i primjene modela. Postavke pretpostavki koje se koriste u izračunu tehničkih rezervi uključuju značajnu procjenu Uprave i prosudbu o neizvjesnim budućim rezultatima. Različite ekonomske i neekonomske pretpostavke (kamatne stope, stopa inflacije, stope smrtnosti itd.) koriste se za procjenu tehničkih rezervi osiguranja, kako u tehničkim rezervama osiguranja koje su iskazane u izvještaju o finansijskom položaju, tako i u testu adekvatnosti obaveza.

Za provedbu naših procedura revizije, koristili smo usluge internih aktuara. Posebno smo naše procedure usmjerili na modele koje smo smatrali materijalnim i kompleksnim i/ili zahtjevaju značajne prosudbe u vezi korištenih pretpostavki, naročito dugoročnog dijela za poslove neživotnih operacija i LAT priliva novca za proizvode životnog osiguranja. Razumjeli smo dizajn internih kontrola nad aktuarskim procesom koji uključuje rezervacije izračun rezervacija za štete, proces uspostave ekonomskih i aktuarskih pretpostavki kao i proces izvođenja novčanih tokova. Također smo razmotrili pristup i metodologiju koju koristi Društvo i Grupa za aktuarske analize koje uključuju uporedbu procjena i stvarnih pokazatelja iz prethodnih perioda. Analizirali smo iskustvenu analizu koju je radilo Društvo i Grupa procesu postavki ulaznih parametara. Naša procjena je, po potrebi, uključila evaluaciju specifičnih ekonomskih i aktuarskih pretpostavki i razmatranje procjena menadžmenta vezano za korištene pretpostavke. Poredili smo relevantne komparativne podatke za industriju imajući u vidu prikladnost aktuarskih pretpostavki korištenih u modelu, koje mogu varirati u zavisnosti od proizvoda i/ili karakteristika proizvoda, i također usklađenost modela sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine.

Nadalje, proveli smo revizijske procedure kako bi procjenili da li modeli i sistemi obezbjeđuju adekvatan i potpun izračun tehničkih rezervi po osnovu ugovora o osiguranju, koji je uključio preračun na odabranom uzorku izračuna prema ovom modelu. Naše revizorske procedure također su uključile test konzistentnosti ulaznih podataka korištenih za izračun Nastalih, a neprijavljenih šteta (IBNR-a), nezavisan obračun IBNR rezervi koristeći različite metode i pretpostavke, kao i nezavisan preračun RBNS rezervi za anuitete. Testirali smo ispravnost pretpostavki testa adekvatnosti obaveza koji je imao za cilj provjeru da li su obaveze adekvatne u odnosu na očekivane buduće ugovorne obaveze. Naš rad vezano za test adekvatnosti obaveza je uključio procjenu očekivanih novčanih tokova i pretpostavku usvojenu u kontekstu iskustava Društva i Grupe vezano za iskustva i specifična svojstva proizvoda.

Ocjenili smo adekvatnost i objelodanjivanje objava koje su uključene u bilješke 1.3 to 1.8 priloženih konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave i Odbora za reviziju za konsolidovane i odvojene finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s Zakonom o računovodstvu I reviziji i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške.

Prilikom sastavljanja konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva i Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanjem, ako je primjenjivo, pitanja povezanih vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja osim ako uprava ili namjerava likvidirati Društvo/Grupu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Odbor za reviziju je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo/Grupa.

Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati izvještaj neovisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji.

Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupa, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva i Grupe.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je napravila Uprava.

Izveštaj neovisnog revizora (nastavak)

- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva/ Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju neovisnog revizora na povezane objave u konsolidovanim i odvojenim finansijskim izvještajima ili ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo i Grupa ne budu u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.
- Pribavljamo dovoljno odgovarajućih revizijskih dokaza u vezi finansijskih informacija od osoba ili poslovnih aktivnosti unutar grupe za izražavanje mišljenja o konsolidovanim finansijskim izvještajima. Mi smo odgovorni za usmjeravanje, nadzor i izvedbu grupne revizije. Jedini smo odgovorni za izražavanje našeg mišljenja.

Mi komuniciramo s Odborom za reviziju u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu Odboru za reviziju da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu neovisnost, kao i gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s Odborom za reviziju, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba objaviti u našem izvještaju neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice objave nadmašile dobrobiti javnog interesa od takve objave.

Zvonimir Madunić

Direktor

Ernst&Young d.o.o. Sarajevo

Ivana Lazarević Soldat

Ovlašteni revizor

Sarajevo, 2. april 2019. godine

Izveštaj o finansijskom položaju

na dan 31. decembra 2018.

	<i>Bilješke</i>	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Aktiva					
Nekretnine i oprema	1.10	16.258	16.109	5.706	5.168
Ulaganja u nekretnine	1.11	1.031	984	429	451
Nematerijalna imovina					
- Goodwill	1.12	245	245	-	-
- Ostala nematerijalna imovina	1.14	65	54	57	34
Odgođeni troškovi pribave	1.13	1.555	1.422	1.555	1.422
Ulaganja u podružnice	1.15	-	-	6.108	9.577
Ulaganja u pridružena pravna lica	1.16	91	65	147	147
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	1.17	28.101	29.709	28.101	29.709
Zajmovi i potraživanja	1.17	27.891	23.535	29.504	25.439
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	1.18	6.362	8.125	6.362	8.125
Zalihe	1.19	414	405	118	79
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	1.20	9.914	7.178	12.573	6.546
Novac i novčani ekvivalenti	1.21	11.734	19.023	10.774	18.367
Ukupna aktiva		103.661	106.854	101.434	105.064
Obaveze					
Rezerve za ugovore o osiguranju	1.22	61.119	57.015	61.119	57.015
Rezervisanja za obaveze i troškove	1.23	985	1.087	791	902
Odgođena poreska obaveza	1.24	299	412	299	412
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod	1.25	6.639	5.665	5.443	4.773
Ukupne obaveze		69.042	64.179	67.652	63.102
Kapital i rezerve					
Dionički kapital	1.26	21.247	21.247	21.247	21.247
Zakonske i statutarne rezerve		5.956	5.947	5.956	5.947
Rezerva fer vrijednosti		2.689	3.711	2.689	3.711
Zadržana dobit		4.533	11.329	3.890	11.057
Ukupno kapital i rezerve koji pripadaju vlasnicima Društva		34.425	42.234	33.782	41.962
Manjinski interes		194	441	-	-
Ukupno kapital i rezerve		34.619	42.675	33.782	41.962
Ukupne obaveze, kapital i rezerve		103.661	106.854	101.434	105.064

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 14 do 113 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

za godinu koja je završila 31. decembra

	<i>Bilješke</i>	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Zaračunate bruto premije	1.29	43.997	42.715	44.148	42.767
Premije predane u reosiguranje	1.28	(8.130)	(8.906)	(8.130)	(8.906)
Neto zaračunate premije		35.867	33.809	36.018	33.861
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	1.28	(729)	(755)	(729)	(755)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	1.28	(287)	(339)	(287)	(339)
Neto zarađene premije	1.28	34.851	32.715	35.002	32.767
Prihod od provizija i naknada	1.30	1.249	1.359	1.249	1.359
Finansijski prihod	1.31	2.853	2.635	2.955	2.700
Ostali poslovni prihodi	1.32	8.921	9.561	1.439	2.133
Neto poslovni prihodi		13.023	13.555	5.643	6.192
Ukupni prihodi		47.874	46.270	40.645	38.959
Nastale štete	1.33	(25.478)	(26.108)	(25.588)	(26.240)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	1.33	2.653	4.242	2.653	4.242
Neto nastale štete		(22.825)	(21.866)	(22.935)	(21.998)
Troškovi pribave	1.34	(9.732)	(9.307)	(10.053)	(9.728)
Administrativni troškovi	1.35	(10.597)	(10.644)	(3.770)	(3.536)
Ostali poslovni rashodi	1.36	(2.260)	(2.050)	(1.893)	(1.650)
Finansijski troškovi	1.37	(42)	(52)	(26)	(38)
Neto operativni troškovi		(22.631)	(22.053)	(15.742)	(14.952)
Ukupni troškovi		(45.456)	(43.919)	(38.677)	(36.950)
Dobit prije poreza		2.418	2.351	1.968	2.009
Porez na dobit	1.38	(222)	(294)	(158)	(212)
Dobit razdoblja		2.196	2.057	1.810	1.797

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 14 do 113 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (nastavak)

za godinu koja je završila 31. decembra

Ostala sveobuhvatna dobit					
Promjena u fer vrijednost finansijske imovine raspoložive za prodaju		(1.135)	481	(1.135)	481
Promjena u odgođenoj poreznoj imovini		113	(48)	113	(48)
Aktuarsiki dobiti/(gubici)		9	9	9	9
		(1.013)	442	(1.013)	442
Ostala sveobuhvatna dobit/gubitak razdoblja		(1.013)	442	(1.013)	442
Ukupno sveobuhvatna dobit razdoblja		1.183	2.499	797	2.239
Namjenjena:					
Vlasnicima Društva		1.168	2.486	-	-
Manjinskim dioničarima		15	13	-	-
		1.183	2.499	-	-
Dobit tekućeg razdoblja		1.183	2.499	-	-
Osnovna i razrijeđena zarada po dionici u BAM	1.27	68	63	48	35

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 14 do 113 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

Grupa

	Dionički kapital	Zakonske i statutarne rezerve	Zadržana dobit	Interesi manjinskih vlasnika	Revalorizo- vane rezerve	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2017.	23.607	5.938	11.519	436	3.278	44.778
Neto promjena u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	-	-	-	481	481
Aktuarski dobiti/(gubici)	-	9	-	-	-	9
Promjena u odgođenoj poreznoj imovini	-	-	-	-	(48)	(48)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	9	-	-	433	442
Dobit razdoblja	-	-	2.044	13	-	2.057
<i>Ukupno sveobuhvatna dobit za razdoblje</i>	-	9	2.044	13	433	2.057
<i>Isplata dividende</i>	-	-	-	(8)	-	(8)
<i>Otkup vlastitih dionica</i>	-	-	(4.594)	-	-	(4.594)
<i>Smanjenje kapitala povlačenjem dionica</i>	(2.360)	-	2.360	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2017.	21.247	5.947	11.329	441	3.711	42.675
Stanje na dan 1. januara 2018.	21.247	5.947	11.329	441	3.711	42.675
Neto promjena u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	-	-	-	(1.135)	(1.135)
Aktuarski dobiti/(gubici)	-	9	-	-	-	9
Promjena u odgođenoj poreznoj imovini	-	-	-	-	113	113
Ostala sveobuhvatna dobit	-	9	-	-	(1.022)	(1.013)
Dobit razdoblja	-	-	2.181	15	-	2.196
<i>Ukupno sveobuhvatna dobit za razdoblje</i>	-	9	2.181	15	(1.022)	1.183
<i>Isplata kapitala –smanjenje Sarajevostan d.o.o.</i>	-	-	-	(262)	-	(262)
<i>Isplata dividende</i>	-	-	(8.977)	-	-	(8.977)
Stanje na dan 31. decembra 2018.	21.247	5.956	4.533	194	2.689	34.619

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 14 do 113 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama u kapitalu i rezervama (nastavak)

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

Društvo

	Dionički kapital	Zakonske i statutarne rezerve	Zadržana dobit	Revalorizovane rezerve	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2017.	23.607	5.938	11.494	3.278	44.317
Neto promjena u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	-	-	481	481
Promjena u odgođenoj poreznoj imovini	-	-	-	(48)	(48)
Ostale rezerve	-	9	-	-	9
Ostala sveobuhvatna dobit	-	9	-	433	442
Dobit razdoblja	-	-	1.797	-	1.797
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	9	1.797	433	2.239
Negativna dionička premija (vlas.dionice)	-	-	(2.234)	-	(2.234)
Smanjenje kapitala povlačenjem dionica	(2.360)	-	-	-	(2.360)
	21.247	5.947	11.057	3.711	41.962
Stanje na dan 1. januara 2018.	21.247	5.947	11.057	3.711	41.962
Neto promjena u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	-	-	(1.135)	(1.135)
Promjena u odgođenoj poreznoj imovini	-	-	-	113	113
Ostale rezerve	-	9	-	-	9
Ostala sveobuhvatna dobit	-	9	-	(1.022)	(1.013)
Dobit razdoblja	-	-	1.810	-	1.810
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	9	1.810	(1.022)	797
Isplata dividende	-	-	(8.977)	-	(8.977)
	21.247	5.956	3.890	2.689	33.782
Stanje na dan 31. decembra 2018.	21.247	5.956	3.890	2.689	33.782

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 14 do 113 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o novčanom toku za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2018.	2017.	2018.	2017.
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti				
Dobit prije poreza	2.418	2.154	1.968	1.797
<i>Usklađeno za:</i>				
Amortizacija nekretnina i opreme	848	920	444	408
Amortizacija nematerijalne imovine	24	26	9	7
Otpis opreme	38	213	-	193
Prihod od prodaje nekretnine i opreme	(65)	(99)	(14)	(92)
Povećanje rezervisanja za obaveze i troškove	247	239	238	245
Gubici od umanjenja vrijednosti potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	403	345	403	345
Prihod od otpuštanja rezervisanja za potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	(242)	(244)	(242)	(244)
Finansijski troškovi	42	54	26	38
Finansijski prihod	(2.853)	(2.732)	(2.955)	(2.700)
	860	876	(123)	(3)
(Povećanje)/smanjenje zaliha	(9)	126	(39)	(16)
(Povećanje)/smanjenje potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostalih potraživanja	(2.736)	670	(2.653)	277
(Povećanje)/smanjenje zajmova i potraživanja	(4.356)	9.061	(4.065)	9.027
Povećanje/(smanjenje) rezervi za ugovore o osiguranju	4.104	(6.242)	4.104	(6.242)
Povećanje/(smanjenje) udjela reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	1.763	628	1.763	628
Povećanje/(smanjenje) odgođenih troškova pribave	133	85	133	85
Povećanje/(smanjenje) obaveza iz ugovora o osiguranju, ostalih obaveza i odgođenih prihoda	707	(1.554)	626	(1.478)
Korištenje rezervisanja za obaveze i troškove	(349)	(303)	(349)	(303)
Novac dobijen od poslovnih aktivnosti	(743)	2.471	(480)	1.978
Plaćene kamate	(1)	-	-	-
Plaćeni porez	(272)	-	(224)	-
Neto novac iz poslovnih aktivnosti	(1.016)	2.471	(704)	1.978

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 14 do 113 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o novčanom toku (nastavak)

za godinu koja je završila 31. decembra 2018.

Novčani tokovi iz ulagačkih aktivnosti

Izdaci za stjecanje nematerijalne imovine	(35)	(23)	(33)	(19)
Izdaci za stjecanje nekretnine i opreme	(1.186)	(3.964)	(997)	(2.968)
Primici od prodaje nekretnine i opreme	43	99	17	93
Primici od kamata	1.479	1.704	1.581	1.802
Primici od dividende	957	617	1.057	617
Primici/ (izdaci) za imovinu namjenjenu prodaji	596	4.700	586	4.700
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
<i>Neto novac iz ulagačkih aktivnosti</i>	1.844	3.133	2.211	4.225
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

Novčani tokovi iz finansijskih aktivnosti

Isplata dividende vlasniku	(8.977)	-	(8.977)	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
<i>Neto novac iz finansijskih aktivnosti</i>	(8.977)	-	(8.977)	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata

	(7.289)	6.480	(7.593)	6.198
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	19.023	12.543	18.367	12.169
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	11.734	19.023	10.774	18.367
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama od 14 do 113 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Bilješke uz finansijske izvještaje

1.1 Društvo koje je predmet izvještavanja

Triglav Osiguranje d.d. ("Društvo") je dioničko društvo sa sjedištem u Sarajevu, Dolina 8. Društvo je matično društvo Grupe Triglav Osiguranje ("Grupa").

Društvo je mješovito osiguravajuće društvo koje nudi proizvode životnog i neživotnog osiguranja u Bosni i Hercegovini. Poslovanje Društva predmet je Zakona o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju, u skladu s kojim finansijsko izvještavanje Društva regulira Agencija za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine ("Agencija za nadzor osiguranja") koja je centralna institucija za praćenje osigurateljske djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Većinski vlasnik Društva je Triglav INT holdinška družba osnovano je sa sjedištem u Sloveniji. Triglav INT je u vlasništvu Zavarovalnice Triglav, a tokom 2011. godine je izvršen prijenos vlasničkog udjela u Društvu od 68,94% sa društva Zavarovalnica Triglav d.d., Ljubljana na Triglav INT holdinška družba.

Triglav INT holdinška družba je u prvom kvartalu 2017. godine otkupilo dodatnih 7.921 komad dionica od dotajnog vlasnika Bosna Reosiguranje d.d. i s tim postalo vlasnik Društva u visini 97,78% sa ukupno 36.573 komada dionica od ukupnih 37.405 komada.

1.2 Osnova za pripremu izvještaja

(a) Izjava o usklađenosti

Ovi finansijski izvještaji sastoje se od konsolidovanih i odvojenih finansijskih izvještaja Društva, kako je definirano Međunarodnim računovodstvenim standardom 27 „Konsolidovani i odvojenini finansijski izvještaji“.

Konsolidovani i odvojeni finansijski izvještaji Društva i njegovih podružnica ("Grupa"), pripremljeni su u skladu sa računovodstvenim propisima primjenjivim u Federaciji BiH.

Računovodstveni propisi primjenjivi u Federaciji temelje se na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji („Zakon“) (Službene novine 83/09). Društva sastavljaju i objavljuju svoja finansijske izvještaje u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“), njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja standarda“), te Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“) i njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja“) koje je izdao Odbor za Međunarodne standarde („IASB“), i koji su prevedeni i objavljeni od strane Saveza računovođa, revizora i finansijskih radnika u Federaciji (prema ovlasti Komisije za računovodstvo Bosne i Hercegovine, broj 2-11/06). Odluke o objavi standarda broj O-1/2-2017 od 13. januara 2017. godine i O-1/7-2017 od 24. maja 2017. godine su obavezujuće za razdoblja koja počinju 1. januara 2017. godine. Ove odluke uključuju MRS-ove, MSFI-jeve i tumačenja objavljena od strane Odbora u Plavoj knjizi („Blue book“) (izdanje 2016), poglavlje A i uključuju sve dopune i poboljšanja objavljenja u 2016. godini. Tokom 2018. godine prevedene su i dopune standarda i poboljšanja objavljena do oktobra 2017.godine.

Svi naknadno objavljeni standardi i novi ili dopunjeni MSFI-jevi i tumačenja objavljena od strane Odbora nakon decembra 2016. godine nisu prevedeni i objavljeni, te stoga nisu primjenjeni u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja. U skladu sa tim, finansijski izvještaji nisu sastavljeni u skladu sa svim odredbama MSFI-jeva.

Konsolidovani finansijski izvještaji su pripremljeni metodom historijskog troška izuzev za ona finansijska sredstva i obaveza koje se vrednuju po fer vrijednosti.

Sukladno MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“, Grupa nastavlja da primjenjuje važeće računovodstvene politike korištene prije usvajanja MSFI uz određene izmjene dozvoljene standardom koji je efektan nakon usvajanja osiguravajućih i investicijskih ugovora uz element diskrecije.

Finansijski izvještaji odobreni su za izdavanje od strane Uprave na dan 1. aprila 2019. godine i dostavljeni Nadzornom odboru na prihvatanje.

1.2 Osnova za pripremu izvještaja (nastavak)

(b) Funkcionalna i prezentacijska valuta

Finansijski izvještaji iskazani su u konvertibilnim markama („BAM“) koja je funkcionalna valuta. Vrijednosti su zaokružene na najbližu hiljadu (ako drugačije nije navedeno).

Centralna banka Bosne i Hercegovine („CBBiH“) provodi politiku kursa na principu „currency board-a“ prema kojem je BAM vezana za EUR u odnosu 1 : 1,95583 koji je korišten tokom 2018. godine. Očekuje se da će se ovo zadržati i u doglednoj budućnosti.

(c) Osnova mjerenja

Finansijski izvještaji sastavljeni su na osnovu historijskog troška ili amortiziranog troška, umanjenom za odgovarajuće umanjenje vrijednosti, tamo gdje je prikladno, izuzev za finansijske instrumente raspoložive za prodaju koji se vrednuju po fer vrijednosti.

(d) Korištenje procjena i prosudbi

Priprema finansijskih izvještaja u skladu s Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine zahtijeva od Uprave donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utiču na primjenu politika i iskazane iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Procjene i uz njih vezane pretpostavke zasnivaju se na historijskom iskustvu i raznim drugim faktorima za koje se smatra da su razumni u datim uslovima i uz raspoložive informacije na datum izrade finansijskih izvještaja, a rezultat koji čini osnovu za prosuđivanje knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza koja nije lako utvrdiv iz drugih izvora. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od ovih procjena.

Procjene i uz njih vezane pretpostavke kontinuirano se pregledaju. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je procjena izmijenjena i budućim razdobljima, ako izmjena utječe i na njih.

1.3 Značajne računovodstvene politike

(a) Osnova konsolidacije

Konsolidovane finansijske izvještaje čine Društvo i njegove podružnice (zajedno "Grupa"), zajedno sa udjelom Grupe u pridruženom pravnom licu.

Podružnice

Podružnice su sva društva pod kontrolom Grupe. Kontrola postoji kada Grupa može upravljati finansijskim i poslovnim politikama na takav način da ostvari korist od aktivnosti podružnica. Postojanje i učinak potencijalnih glasačkih prava koja je moguće trenutno izvršiti ili konvertirati, uzima se u obzir kod određivanja kontrolira li Grupa drugo društvo. Finansijski izvještaji podružnica se uključuju metodom pune konsolidacije od datuma kada je kontrola prenesena na Grupu do datuma prestanka kontrole.

Metoda kupnje koristi se za evidentiranje stjecanja podružnice od strane Grupe. Trošak stjecanja podružnice mjeri se po fer vrijednosti dane imovine, izdanih vlasničkih instrumenata i nastalih ili preuzetih obaveza na datum razmjene, uvećano za troškove koji se mogu izravno pripisati stjecanju. Stečena prepoznatljiva imovina i obaveze i preuzete potencijalne obaveze u poslovnim kombinacijama početno se vrednuju po fer vrijednosti na datum stjecanja, neovisno o udjelu interesa manjinskih dioničara. Višak troška stjecanja iznad fer vrijednosti udjela Grupe u stečenoj prepoznatljivoj neto imovini, uključujući i nematerijalnu imovinu, evidentira se kao goodwill. Ukoliko je trošak stjecanja manji od fer vrijednosti neto imovine stečene podružnice, razlika se priznaje izravno u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

U odvojenim finansijskim izvještajima Društva, ulaganje u podružnice je iskazano po trošku sticanja umanjenom za odgovarajuće umanjenje vrijednosti, ukoliko je to potrebno.

Transakcije eliminirane prilikom konsolidacije

Stanja i transakcije među članicama Grupe te nerealizirani prihodi i rashodi iz transakcija među članicama Grupe, eliminiraju se pri izradi konsolidiranih finansijskih izvještaja. Nerealizirani dobiti iz transakcija između Grupe i njezinih pridruženih pravnih lica eliminiraju se do visine udjela Grupe u pridruženom pravnom licu. Nerealizirani gubici također se eliminiraju, osim ako transakcija pruža dokaz o umanjenju vrijednosti prenesene imovine

Kupovine manjinskog interesa

Kupovine manjinskog interesa evidentiraju se kao transakcije sa vlasnicima u njihovom svojstvu vlasnika, te se kao rezultat ovakvih transakcija ne priznaje goodwill. Promjene u vlasničkom interesu u podružnicama koje ne rezultiraju gubitkom kontrole, baziraju se na proporcionalnom udjelu u neto imovini pridruženog društva.

Pridružena pravna lica

Pridružena pravna lica su društva nad kojima Grupa ima značajan uticaj, ali nema kontrolu, što uglavnom obuhvata udjele od 20% do 50% glasačkih prava. Ulaganja u pridružena pravna lica obuhvaćavaju se primjenom metode udjela te se početno priznaju po trošku stjecanja. Ulaganja Grupe u pridružena pravna lica uključuju i goodwill (umanjen za akumulirani gubitak od umanjenja vrijednosti) utvrđen prilikom sticanja.

Udio Grupe u dobitima ili gubicima njezinih pridruženih pravnih lica nakon sticanja priznaje se u bilansu uspjeha, a njezin udio u kretanjima u rezervama nakon sticanja iskazuje se u rezervama. Knjigovodstvena vrijednost ulaganja koriguje se za ukupna kretanja nakon sticanja. Kada je udio Grupe u gubicima pridruženog pravnog lica jednak ili veći od njezinog udjela u pridruženom društvu, uključujući bilo koja druga neosigurana potraživanja, Grupa prestaje priznavati daljnje gubitke, osim ukoliko ima daljnje obaveze prema pridruženom pravnom licu ili je izvršila plaćanja u korist pridruženog pravnog lica.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(b) Preračunavanje stranih valuta

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na dan transakcije. Monetarna imovina i obaveze denominirane u stranoj valuti na datum izvještaja preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na datum izvještavanja. Dobici i gubici nastali po osnovi kursnih razlika monetarnih stavki predstavljaju razliku amortiziranog troška u funkcionalnoj valuti na početku razdoblja, usklađenog za efektivnu kamatu i plaćanja tokom perioda, i amortiziranog troška u stranoj valuti preračunatog po tečaju važećem na kraju perioda. Nemonetarna imovina i obaveze denominirane u stranoj valuti koje se mjere po fer vrijednosti preračunavaju se u funkcionalnu valutu prema važećem tečaju na datum kada je njihova fer vrijednost utvrđena. Kursne razlike proizašle iz preračunavanja priznaju se u bilansu uspjeha.

Promjene fer vrijednosti monetarnih vrijednosnih papira denominiranih u stranoj valuti ili vezanih uz stranu valutu klasificiranih kao raspoložive za prodaju raščlanjuju se na kursne razlike proizašle iz promjena amortiziranog troška vrijednosnih papira i druge promjene knjigovodstvene vrijednosti vrijednosnih papira. Kursne razlike priznaju se u bilansu uspjeha kao dio dobiti ili gubitka od kursnih razlika od revaluacije monetarne imovine i obaveza prezentiranih u sklopu prihoda od investicija ili rashoda od investicija u bilansu uspjeha. Na datum bilansa stanja Grupa nije imala nemonetarnih vrijednosnih papira denominiranih u stranoj valuti ili vezanih uz stranu valutu klasificiranih kao raspoloživi za prodaju.

Najznačajnija valuta, izuzev BAM, za koju Grupa veže svoje obaveze (matematička rezerva životnog osiguranja) i prihode (premiju životnog osiguranja) i troškove (naknade životnog osiguranja) je EUR.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(c) Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema su materijalna imovina koja se drži s namjerom upotrebe u svrhu pružanja usluga ili u administrativne svrhe.

Priznavanje i mjerenje

Nekretnine i oprema mjere se po trošku ili pretpostavljenom trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti.

Naknadni troškovi

Troškovi zamjene dijela nekretnina i opreme priznaju se u knjigovodstveni iznos imovine samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi povezane s imovinom pritijecati u Grupu i ako se trošak nabave može pouzdano izmjeriti. Troškovi svakodnevnih popravaka na nekretninama i opremi priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kako nastaju.

Amortizacija

Amortizacija se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti linearnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe pojedinih dijelova nekretnina i opreme. Imovina u finansijskom najmu amortizira se tokom perioda ugovora o najmu ili tokom procijenjenog korisnog vijeka, ovisno o tome koje je kraće. Zemljišta i imovina u pripremi se ne amortiziraju.

Procijenjeni korisni vijek upotrebe prikazan je u nastavku:

	2018. i 2017.
Zgrade	33 – 66 godina
Oprema i najmeštaj	3 – 10 godina
Ulaganja u tuđu imovinu	5 godina

Metode amortizacije i korisnik vijek preispituju se, i ukoliko je potrebno prepravljaju, na svaki datum izvještavanja.

Knjigovodstvena vrijednost imovine odmah se smanjuje do nadoknadivog iznosa ako je knjigovodstvena vrijednost veća od procijenjenog nadoknadivog iznosa.

Dobici ili gubici od otuđenja utvrđuju se uspoređujući ostvarenu prodajnu cijenu i knjigovodstvenu vrijednost imovine te se uključuju u izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(d) Ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine iskazana su po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti. Ulaganja u nekretnine obuhvaćaju ulaganja Grupe u nekretnine s namjerom ostvarivanja zarade od najamnine ili porasta tržišne vrijednosti.

Sva ulaganja u nekretnine, osim imovine u pripremi, amortiziraju se linearnom metodom po propisanim stopama utvrđenim tako da se trošak nabave imovine otpisuje u toku procijenjenog korisnog vijeka upotrebe imovine kako slijedi:

Zgrade	2018. i 2017. 33 – 77 godina
--------	--

Korisni vijek upotrebe provjerava se i korigira, ukoliko je potrebno, na svaki datum izvještavanja.

(e) Nematerijalna imovina

Goodwill

Goodwill je inicijalno priznat po trošku, koji predstavlja višak fer vrijednosti prenesene naknade za sticanje udjela Grupe i neto vrijednosti utvrđive stečene imovine i preuzetih obaveza, umanjeno za fer vrijednost bilo kojeg ranije stečenog udjela.

Goodwill koji nastaje kod stjecanja predstavlja višak troška stjecanja u odnosu na udio Grupe u fer vrijednosti stečene neto imovine, koju je moguće posebno prepoznati, na datum kupnje uključujući i nematerijalnu imovinu. Goodwill ostvaren prilikom stjecanja podružnica i uključen je u nematerijalnu imovinu. Negativan goodwill nastao na spajanju priznaje se odmah kroz dobit ili gubitak.

Najmanje jednom godišnje goodwill se provjerava radi umanjenja vrijednosti. Gubici od umanjenja vrijednosti goodwill-a ne mogu se naknadno ukinuti. Dobici i gubici od prodaje subjekta uključuju knjigovodstvenu vrijednost goodwill-a koji se odnosi na prodani subjekt.

Goodwill se alocira na jedinice koje generiraju gotovinu, ili skupine jedinica koje generiraju gotovinu, za koje se očekuje da će imati koristi od poslovne kombinacije prilikom koje je goodwill nastao.

Odgođeni troškovi pribave – ugovori o osiguranju

Troškovi pribave uključuju sve troškove nastale direktno i indirektno u vezi sa zaključivanjem novih ugovora o osiguranju i obnovi postojećih ugovora.

Odgođeni troškovi pribave za neživotna osiguranja odnose se na provizije koje su plaćene agentima i plate djelatnika zaposlenih u pribavi nastale pri zaključivanju polisa osiguranja u toku finansijske godine, ali koje se odnose na iduću finansijsku godinu, te ostale troškove i naknade zaposlenih na prodaji osiguranja. Ostali direktni troškovi prodaje i opšti troškovi prodaje i opšti troškovi pojedinih skupina osiguranja se ne razgraničavaju. Za poslove neživotnog osiguranja, odgođeni troškovi pribave na datum izvještavanja izračunavaju se usporedbom rezervi za prijenosne premije na datum izvještavanja s bruto premijama policiranim tokom godine, razgraničavajući uporedivi dio troškova pribave. Odgođeni troškovi pribave za neživotno osiguranje se amortizuju u periodu kojem pripadaju prihodi .

Za poslove životnog osiguranja, troškovi pribave uključeni su u izračun rezervi životnog osiguranja temeljem Zillmerizacije. Kao takvi odgođeni troškovi pribave za životna osiguranja ne prikazuju se kao posebna pozicija u izvještaju o finansijskom položaju.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(e) Nematerijalna imovina (nastavak)

Ostala nematerijalna imovina

Ostala nematerijalna imovina stečena od strane Grupe, koja ima konačan vijek upotrebe, iskazuje se po nabavnoj vrijednosti umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti.

Naknadni troškovi

Naknadni troškovi kapitaliziraju se samo ako povećavaju buduće ekonomske koristi od imovine na koju se odnose. Svi ostali troškovi, priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kako nastaju.

Amortizacija

Amortizacija se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti linearnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe nematerijalne imovine, od dana kada je raspoloživa za upotrebu. Procijenjeni korisni vijek upotrebe prikazan je u nastavku:

	2018. i 2017.
Software	5 godina
Ostala nematerijalna imovina - prava	10 godina

Korisni vijek upotrebe provjerava se i korigira, ukoliko je potrebno, na svaki datum izvještavanja. Dobici i gubici od otuđenja utvrđuju se uspoređujući ostvarenu prodajnu cijenu i knjigovodstvenu vrijednost imovine te se uključuju u bilansu uspjeha.

(f) Najmovi – Grupa kao najmodavac

Finansijski najam

Najam kod kojeg Grupa kao najmodavac prenosi suštinski sve rizike i koristi vezane uz vlasništvo te imovine primatelju najma klasificiraju se kao finansijski najam. Potraživanje se priznaje u iznosu koji odgovara sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma, uključujući garantovanu rezidualnu vrijednost. Razlika između ukupnog potraživanja i sadašnje vrijednosti potraživanja predstavlja nezarađeni finansijski prihod koje se priznaje kroz razdoblje najma metodom efektivne kamatne stope. Potraživanja bi po finansijskom najmu bila uključena u ostala potraživanja, ali ih grupa nije imala u 2018. godini.

Operativni najam

Najam kod kojeg Grupa kao davatelj najma ne prenosi suštinski sve rizike i koristi vezane uz vlasništvo uključuje se u materijalnu i nematerijalnu imovinu po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Prihod od najma imovine u operativnom najmu priznaje se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti po linearnoj metodi tokom trajanja najma.

(g) Najmovi – Grupa kao najmoprimac

Najam kod kojeg Grupa kao najmoprimac preuzima suštinski sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom, klasificira se kao finansijski najam. Do datuma izvještavanja Grupa nije imala imovinu po kojoj je najmoprimac. Ostali najmovi su operativni najmovi, a imovina unajmljena od Grupe kao najmoprimca se ne prikazuje u izvještaju o finansijskom položaju Grupe.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(h) Zalihe

Zalihe se iskazuju po trošku ili neto nadoknadivoj vrijednosti, zavisno o tome što je niže. Trošak obuhvata fakturnu cijenu robe i sve režijske i indirektno troškove rada povezane s dovođenjem zaliha do njihove sadašnje lokacije i u sadašnje stanje. Trošak se utvrđuje primjenom metode prosječnog ponderisanog troška. Neto nadoknadiva vrijednost predstavlja očekivanu cijenu umanjenu za sve očekivane troškove proizvodnje, marketinga, prodaje i distribucije.

(i) Finansijski instrumenti

Klasifikacija i priznavanje

Grupa klasificira svoje finansijske instrumente u sljedeće kategorije: zajmovi i potraživanja, finansijska imovina raspoloživa za prodaju, ulaganja koja se drže do dospjeća i ostale finansijske obaveze. Klasifikacija ovisi o namjeri s kojom su finansijska imovina i obaveze stečeni. Uprava određuje klasifikaciju finansijske imovine i obaveza prilikom početnog priznavanja i, ukoliko je prikladno, ponovno je procjenjuje na svaki datum izvještavanja.

Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja uključuju nederivativnu finansijsku imovinu koja ima fiksna ili određiva plaćanja te koja ne kotira na aktivnom tržištu. Zajmovi i potraživanja nastaju kada Grupa odobrava novčana sredstva komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima te uključuju zajmove osiguranicima i depozite kod banaka.

Ulaganja koja se drže do dospjeća

Ulaganja koja se drže do dospjeća su nederivativna finansijska imovina koja ima fiksna ili određiva plaćanja i fiksno dospjeće, za koju Grupa ima pozitivnu namjeru i sposobnost držanja do dospjeća. Navedena kategorija uključuje određene obveznice.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje nederivativnu finansijsku imovinu koja je raspoređena u ovu kategoriju ili nije raspoređena niti u jednu drugu kategoriju. Finansijska imovina raspoređena kao raspoloživa za prodaju namjerava se držati na neodređeno vrijeme, ali se može prodati u svrhu održavanja likvidnosti ili u slučaju promjene kamatnih stopa, kursnih razlika ili cijena vlasničkih instrumenata. Finansijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje ulaganja u vlasničke vrijednosne papire.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze su sve finansijske obaveze koje nisu raspoređene u kategoriju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Ostale finansijske obaveze uključuju uzete kredite i ostale obaveze.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(i) Finansijski instrumenti (nastavak)

Priznavanje i prestanak priznavanja

Kupovina i prodaja finansijske imovine raspoložive za prodaju priznaje se na datum trgovanja, odnosno datum kada se Grupa obavezuje na kupovinu ili prodaju instrumenta. Zajmovi i potraživanja i finansijske obaveze koje se vode po amortiziranom trošku priznaju se u trenutku kada je finansijska imovina predana zajmoprimcima, odnosno obaveza primljena od zajmodavaca.

Grupa prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cijelosti ili djelomično) kada isteknu prava na primitke gotovinskih tokova od finansijske imovine ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom finansijskom imovinom. Navedeno se događa kada Grupa prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava ostvarena, predana ili istekla.

Grupa prestaje priznavati finansijske obaveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle. Ukoliko se uslovi finansijske obaveze promijene, Grupa će prestati priznavati tu obavezu i istovremeno priznati novu finansijsku obavezu s novim uslovima.

Realizirani dobiti i gubici od prodaje finansijskih instrumenata računaju se metodom prosječnog ponderiranog troška stjecanja.

Početno i naknadno mjerenje

Finansijska imovina i obaveze početno se priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove koji se direktno povezuju sa sticanjem ili izdavanjem finansijske imovine ili finansijske obaveze.

Nakon početnog priznavanja, Grupa vrednuje finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju po njihovoj fer vrijednosti, bez umanjenja za troškove pribave. Vlasničke vrijednosnice klasificirane kao raspoložive za prodaju koje nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi vrednuju se po trošku sticanja umanjenom za umanjenje vrijednosti.

Zajmovi i potraživanja i finansijska imovina koja se drži do dospelosti vrednuju se po amortiziranom trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti. Finansijske obaveze koje se ne raspoređuju u skupinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha vrednuju se po amortiziranom trošku. Premije i diskonti, uključujući početne transakcijske troškove, uključuju se u knjigovodstveni iznos pripadajućeg instrumenta te amortiziraju koristeći efektivnu kamatnu stopu tog instrumenta.

Dobici i gubici

Dobici i gubici proizašli od promjene fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju priznaju se unutar ostale sveobuhvatne dobiti. Gubici od umanjenja vrijednosti, dobit i gubitak od tečajnih razlika, prihod od kamata te amortizacija premije ili diskonta uz primjenu metode efektivne kamatne stope, za monetarnu imovinu raspoloživu za prodaju, priznaju se kroz dobit ili gubitak. Prihod od dividendi priznaje se kroz dobit ili gubitak. U trenutku prodaje ili drugačijeg prestanka priznavanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, svi kumulativni dobiti ili gubici prenose se u dobit ili gubitak.

Dobici i gubici od finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortiziranom trošku mogu također nastati prilikom prestanka priznavanja ili umanjenja vrijednosti finansijskog instrumenta i priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(i) Finansijski instrumenti (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Grupa na svaki datum izvještavanja provjerava postoje li objektivni dokazi za umanjenje vrijednosti finansijske imovine koja nije klasificirana kao finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Umanjenje vrijednosti finansijske imovine provodi se ukoliko postoji objektivni dokaz da je nastupio događaj koji uzrokuje umanjenje vrijednosti nakon početnog priznavanja imovine te navedeni događaj koji uzrokuje umanjenje vrijednosti ima uticaj na buduće novčane tokove od imovine, koji se može pouzdano procijeniti.

Grupa uzima u obzir dokaz o umanjenju vrijednosti na pojedinačnu imovinu te na zbirnoj osnovi. Sva pojedinačno značajna finansijska imovina provjerava se zbog umanjenja vrijednosti na pojedinačnoj osnovi. Sva pojedinačno značajna finansijska imovina za koju nije prepoznato umanjenje vrijednosti uključuje se u osnovicu za provjeru umanjenja vrijednosti na zbirnoj osnovi zbog umanjenja koje je nastalo, ali nije još prepoznato na datum izvještavanja. Imovina koja nije pojedinačno značajna, provjerava se na zbirnoj osnovi za umanjenje vrijednosti grupirajući finansijsku imovinu (koja se vodi po amortiziranom trošku) na osnovi sličnih obilježja rizika.

Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti finansijske imovine (uključujući vlasničke vrijednosnice) uključuje nepodmirenje obaveza ili kašnjenje dužnika, restrukturiranje kredita ili predujma od strane Grupe prema uslovima koje Grupa inače ne bi razmatralo, indikacije da će dužnik ili izdavalac ući u stečajni postupak, nestanak aktivnog tržišta za vrijednosnicu, ili ostale dostupne podatke vezane uz skupinu imovine, kao što su nepovoljne promjene u platnom položaju dužnika ili izdavalca unutar te skupine, ili ekonomski uslovi koji su povezani s nepodmirenjima obaveza unutar te skupine.

Gubitak od umanjenja vrijednosti imovine koja se vodi po amortiziranom trošku utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine i sadašnje vrijednosti očekivanih gotovinskih tokova diskontiranih originalnom efektivnom stopom te imovine. Gubici se priznaju u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti te odražavaju u rezervaciji za umanjenje vrijednosti kredita i predujmova. Kamata na imovinu s umanjenom vrijednošću i dalje se priznaje kao amortizacija diskonta. Ukoliko naknadni događaj rezultira smanjenjem iznosa gubitka od umanjenja vrijednosti, prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se umanjuje kroz dobit ili gubitak.

U slučaju vlasničkih ulaganja klasificiranih kao raspoloživa za prodaju, značajno ili produženo smanjenje fer vrijednosti ulaganja ispod troška sticanja uzima se u obzir kod utvrđivanja je li vrijednost imovine umanjena. Značajno smanjenje fer vrijednosti se poredi sa originalnim troškom nabavke dok se produženo smanjenje fer vrijednosti poredi sa periodom u kojem je fer vrijednost bila ispod originalnog troška nabavke. Grupa generalno tretira značajno smanjenje kao 40% dok produženo smanjenje tretira generalno kao duže od 9 mjeseci. Ukoliko postoji takav dokaz za vlasničke vrijednosnice raspoložive za prodaju, kumulativni gubitak, utvrđen kao razlika između troška stjecanja i tekuće fer vrijednosti, umanjen za gubitak od umanjenja vrijednosti po toj finansijskoj imovini prethodno priznat u dobit ili gubitak, prenosi se iz ostale sveobuhvatne dobiti i priznaje kao dobit ili gubitak. Gubici od umanjenja vrijednosti priznati kao dobit ili gubitak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti po vlasničkim vrijednosnicama ne ukidaju se naknadno kroz dobit ili gubitak.

Ukoliko naknadni događaj rezultira povećanjem fer vrijednosti dužničkih vrijednosnica raspoloživih za prodaju, prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se vraća kroz dobit ili gubitak. Međutim, svaki naknadni oporavak fer vrijednosti vlasničkih vrijednosnica raspoloživih za prodaju, za koje je priznato umanjenje vrijednosti, priznaje se direktno u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Promjene u rezervaciji za umanjenje vrijednosti koje se odnose na vremenensku vrijednost novca su sastavni dio prihoda od kamata.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(i) Finansijski instrumenti (nastavak)

Specifični instrumenti

Depoziti kod banaka

Depoziti kod banaka klasificiraju se kao zajmovi i potraživanja i vrednuju se po amortiziranom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti.

Zajmovi dati klijentima

Zajmovi dati klijentima osiguranja iskazuju se neto od umanjenja vrijednosti kako bi se prikazali procijenjeni nadoknadiivi iznosi.

Vlasnički vrijednosni papiri

Vlasnički vrijednosni papiri klasificiraju se kao finansijska imovina raspoloživa za prodaju i vrednuje se po fer vrijednosti, osim ukoliko ne postoji pouzdana mjera fer vrijednosti, kada se one vrednuju po trošku sticanja, smanjenom za umanjenje vrijednosti.

Dužnički vrijednosni papiri

Dužnički vrijednosni papiri izdani od lokalnih banaka klasificirane su kao finansijska imovina koja se drži do dospijeca.

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iskazuju se po trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti (vidi računovodstvenu politiku 1.3 (o)).

Ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica

Ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica iskazana su po trošku umanjenom za umanjenje vrijednosti u odvojenim finansijskim izvještajima Društva. Ulaganja u podružnice konsolidovana su metodom pune konsolidacije u konsolidovanim finansijskim izvještajima, dok su ulaganja u pridružena društva obračunavaju po metodi udjela.

Investicije napravljene od strane Grupe u svoja pridružena pravna lica obračunavaju se koristeći metodu udjela. Pridruženo pravno lice je entitet na koji Grupa ima izrazit uticaj i koji nije niti podružnica niti zajedničko ulaganje. Sukladno metodi udjela, investicije u pridružena pravna lica su realizovana po trošku, plus promjene nakon akvizicije u Grupnom udjelu u neto imovini pridruženog pravnog lica. Goodwill vezan za pridruženo pravno lice je uključen u knjigovodstvenu vrijednost investicije i nije niti amortizovan niti individualno testiran na umanjenje vrijednosti.

U izvještaj o dobiti i gubitku je uključen i udio koje se odnosi na rezultate poslovanja pridruženog lica. Ukoliko je je neka promjena priznata direktno kroz kapital pridruženog lica, Grupa priznaje svoj udio bilo kakve promjene i objavljuje je, kada je to primjenjivo, u izvještaju o promjenama na kapitalu. Dobici i gubici koji su nastali kao rezultat transakcija između Grupe i pridruženih lica se eliminišu se u visini ulagačevog interesa. Dio dobiti od pridruženih lica je prikazan na prvoj strani izvještaja o dobiti. To predstavlja dobit koja se pripisuje vlasnicima i, prema tome, je dobit poslije poreza i nekontrolirajućeg interesa u pridruženim licima.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(i) Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijski izvještaji pridruženih pravnih lica su pripremljeni za isti izvještajni period kao i za Grupu. Gdje je neophodno, vrše se prilagođavanja kako bi se uskladile računovodstvene politike sa onima primjenjenim u Grupi. Nakon primjene metode udjela, Grupa utvrđuje da li je neophodno da se prizna dodatni gubitak od umanjenja vrijednosti ulaganja Grupe u pridruženo lice. Grupa preispituje postojanje objektivnih pretpostavki za umanjenjem vrijednosti ulaganja u pridružena pravna lica. Ukoliko postoje indicije, Grupa izračunava vrijednost umanjenja kao razliku između nadoknadive i knjigovodstvene vrijednosti pridruženog lica i taj iznos priznaje kao "udio u dobiti od pridruženih lica" u izvještaju o dobiti.

Prilikom gubitka značajnog uticaja u pridruženom licu, Grupa mjeri i priznaje ostatak ulaganja po njegovoj fer vrijednosti. Bilo kakva razlika između knjigovodstvene vrijednosti pridruženog lica nakon gubitka značajnog uticaja i fer vrijednosti ostatka ulaganja uvećana za prihode od otuđenja je priznata u bilansu uspjeha.

Uzeti zajmovi

Uzeti zajmovi inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za pripadajuće transakcijske troškove. Naknadno vrednovanje provodi se po amortiziranom trošku i svaka razlika između primitaka (umanjenih za transakcijske troškove) i iznosa koji se plaća po dospeljeu priznaje se kroz dobit i gubitak tijekom razdoblja trajanja zajma metodom efektivne kamatne stope.

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze početno se priznaju po fer vrijednosti i naknadno po amortiziranom trošku.

Netiranje finansijskih instrumenata

Finansijska imovina i obaveze se netiraju, te se u izvještaju o finansijskom položaju iskazuju u neto iznosu, u slučaju kada postoji zakonski provedivo pravo na prijeboj priznatih iznosa i postoji namjera namire na neto principu ili istovremeno stjecanja imovine i podmirenja obaveza.

Prihodi i rashodi se iskazuju u neto iznosu samo kada je to dozvoljeno računovodstvenim standardima ili kada dobiti i gubici proizlaze iz grupe sličnih transakcija.

(j) Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti sadržani u izvještaju o finansijskom položaju i izvještaju o novčanom toku uključuju novac u banci i blagajni.

(k) Troškovi osoblja

Kratkoročni troškovi

U ime svojih uposlenika, Grupa plaća penziona i zdravstveno osiguranje na i iz bruto plate koji su obračunati na bruto isplaćenu platu, kao i porez na plate koji se računa na isplaćenu neto platu. Grupa gore navedene doprinose plaća u Federalni penzioni i zdravstveni fond, po zakonskim stopama važećim tokom godine. Nadalje, topli obrok, prijevoz i regres su plaćeni u skladu sa lokalnim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u periodu u kojem su troškovi plata nastali.

Obaveze za doprinose za definirane penzione planove priznaju se kao trošak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u periodu u kojem su troškovi nastali.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(k) Troškovi osoblja (nastavak)

Dugoročni troškovi: otpremnine za penzije i bonusi za prijevremeno penzionisanje

Grupa je obavezna isplaćivati otpremnine prilikom odlaska uposlenika u penziju u iznosu od minimalno 3 prosječne mjesečne plate tog uposlenika ili tri puta prosječne plate u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Obaveze i troškovi se određuju pomoću metode projektovanja po jedinici prava. Ova metoda polazi od toga da svaki period službe dovodi do stvaranja dodatne jedinice prava na naknadu, a svaka jedinica se odvojeno mjeri da bi se izračunala konačna obaveza. Obaveza se iskazuje u sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova koristeći se diskontnom stopom koja približno odgovara kamatnim stopama na trogodišnje oročene depozite u komercijalnim bankama i kamatnim stopama komercijalnih i državnih obveznica.

(l) Porez na dobit

Porez na dobit bazira se na oporezivoj dobiti za godinu i sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza. Trošak poreza na dobit iskazuje se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti s izuzetkom poreza na dobit koji se odnosi na stavke priznate izravno u kapitalu i rezervama, kada se porez na dobit priznaje u kapitalu i rezervama.

Tekući porez predstavlja očekivanu poreznu obavezu obračunatu na oporezivu dobit za godinu, koristeći porezne stope koje su bile na snazi ili su u suštini bile važeće na datum izvještavanja i sva usklađenja porezne obaveze iz prethodnih razdoblja.

Odgođeni porezi priznaju se metodom bilansa stanja, odražavajući privremene razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza za potrebe finansijskog izvještavanja i iznosa koji se koriste za potrebe izračuna poreza. Odgođeni porez ne priznaje se u slučaju ulaganja u podružnice ako se neće nadoknaditi u doglednoj budućnosti. Odgođeni porez izračunava se korištenjem poreznih stopa koje se očekuju primijeniti na privremene razlike kada će se one nadoknaditi ili namiriti, a na osnovi propisa koji su bili na snazi ili u suštini važeći na datum bilansa stanja.

Odgođena porezna imovina priznaje se do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća oporeziva dobit biti dostatna za korištenje privremenih razlika. Odgođena porezna obaveza pregledava se na svaki datum izvještavanja te se smanjuje ukoliko više nije vjerovatno da će se povezana porezna korist moći realizirati. Odgođena porezna imovina i obaveze se ne diskontiraju, a iskazuju se kao dugotrajna imovina i/ili dugoročne obaveze.

(m) Rezervacije

Rezervacija se priznaje kad Grupa, kao posljedicu prošlog događaja, ima sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu koja se može pouzdano procijeniti te je vjerovatno da će biti potreban odljev resursa koji sadrže ekonomske koristi radi podmirivanja te obaveze. Rezervacije (izuzev tehničkih rezervi osiguranja) se utvrđuju diskontiranjem očekivanih budućih novčanih tokova koristeći stopu prije poreza koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu obavezu.

Rezervacije za obaveze i troškove održavaju se na razini koju rukovodstvo Grupe smatra dovoljnom za pokrivanje nastalih gubitaka. Rukovodstvo određuje adekvatnost rezervacija na osnovi uvida u pojedine stavke, tekuće ekonomske uvjete, karakteristike rizika određenih kategorija transakcija kao i u ostale relevantne čimbenike.

Rezervacije se ukidaju samo za one troškove za koje je rezervacija izvorno priznata. Ako odljev ekonomskih koristi za podmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervacija se ukida.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(n) Dionički kapital

Redovni dionički kapital

Redovni dionički kapital predstavlja nominalnu vrijednost uplaćenih običnih dionica klasificiranih u poziciju kapitala i rezervi i denominiran je u BAM.

Ponovni otkup dioničkog kapitala

Kod otkupa vlastitog dioničkog kapitala, plaćeni iznos, uključujući troškove koji se mogu izravno povezati s otkupom, priznaje se kao promjena izravno u kapitalu i rezervama. Otkupljene dionice klasificiraju se kao trezorske dionice te predstavljaju odbitnu stavku od ukupnog kapitala.

Dividende

Dividende na redovne dionice se priznaju kao obaveza u razdoblju u kojem su izglasane.

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve predstavljaju akumulirane prijenose iz zadržane dobiti u skladu sa Zakonom o privrednim društvima.

Zakonske se rezerve mogu iskoristiti za pokrivanje gubitaka koji su nastali u prijašnjim razdobljima, a koji se ne mogu pokriti iz dobiti tekuće godine ili kada nema drugih rezervi.

Statutarne rezerve

Statutarne rezerve predstavljaju akumulirane prijenose iz zadržane dobiti prema Odluci Skupštine.

Statutarne rezerve mogu iskoristiti za pokrivanje gubitaka koji su nastali u prijašnjim razdobljima, a koji se ne mogu pokriti iz dobiti tekuće godine ili kada nema drugih rezervi.

Zadržana dobit

Sva dobit za godinu, zadržana nakon raspoređivanja, prenosi se u rezerve ili ostaje u neraspoređenoj dobiti.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(o) Umanjenje vrijednosti

Neto knjigovodstvena vrijednost imovine Grupe, izuzev odgođenih troškova pribave (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (e)), finansijske imovine (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (i)) i odgođene porezne imovine (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (l)) preispituje se na svaki datum bilansa stanja kako bi se utvrdilo postoje li indikacije umanjenja vrijednosti. Ako se utvrdi postojanje takvih indikacija, procjenjuje se nadoknadivi iznos imovine. Za imovinu koja nema konačan korisni vijek upotrebe te nematerijalnu imovinu koja još nije u upotrebi, nadoknadivi iznos procjenjuje se na svaki datum izvještavanja.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se kada je knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinice koja generira novac veća od njezinog nadoknadivog iznosa. Jedinica koja generira novac je najmanja prepoznata grupa imovine koja generira novčane tokove, a koji se mogu zasebno identificirati od onih za drugu imovinu i grupe imovine. Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se u dobitak ili gubitak. Gubitak od umanjenja vrijednosti priznat za imovinu koja generira novac raspodjeljuje se umanjujući knjigovodstvenu vrijednost imovine unutar te jedinice (skupine jedinica) na pro rata osnovi.

Nadoknadivi iznos imovine i jedinice koja generira novac je vrijednost imovine u upotrebi ili neto prodajna cijena, ovisno o tome koji je iznos viši. Vrijednost u upotrebi se procjenjuje diskontiranjem očekivanih budućih gotovinskih tokova na njihovu sadašnju vrijednost koristeći diskontnu stopu prije poreza koja odražava trenutnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznat prethodnih godina procjenjuje se na svaki datum izvještavanja radi utvrđivanja je li gubitak smanjen ili više ne postoji. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida ukoliko je došlo do promjene u procjenama koje su bile korištene za određivanje nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida samo do knjigovodstvene vrijednosti imovine, umanjene za akumuliranu amortizaciju, kakva bi bila izračunata da nije bio priznat gubitak od umanjenja vrijednosti.

(p) Izvještavanje po segmentima

Segment je zasebno prepoznatljiv dio Grupe koji je angažiran u proizvodnji proizvoda ili pružanju usluga (poslovni segment) ili u proizvodnji proizvoda ili pružanju usluga u određenom ekonomskom okruženju (geografski segment) koji u sebi sadrži rizike i koristi različite od onih u drugim segmentima. Primarni format Grupe za izvještavanje po segmentima su poslovni segmenti, koji uključuju segmente životnih i neživotnih osiguranja, usluge tehničkog pregleda vozila, usluge održavanja i usluge prodaje vozila na veliko i malo.

Raspodjela troškova između segmenata života i neživota

Prihod od ulaganja, realizirani i nerealizirani dobiti i gubici te troškovi i naknade koji proizlaze iz kapitala i rezervi i sredstava neživotnog osiguranja, raspoređuju se na segment neživota, na temelju prosječnog omjera uložених sredstava.

Prihod od ulaganja, realizirani i nerealizirani dobiti i gubici te troškovi i naknade od imovine životnog osiguranja, uključeni su direktno u segment životnih osiguranja.

Tokom godine direktni administrativni troškovi direktno terete segmente životnog i neživotnog osiguranja. Kod administrativnih troškova koji ne mogu biti direktno raspoređeni, trošak se po ključu raspoređuje između segmenata životnog i neživotnog osiguranja. Troškovi oglašavanja i marketinga izravno se raspoređuju na segment života ili neživota, ovisno o osigurateljnem proizvodu na koji se odnose. Za oglašavanje koje se odnosi na Društvo kao cjelinu, troškovi se raspoređuju na temelju polisirane premije po vrsti osiguranja u osiguravateljskom portfelju.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(p) Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Provizije se knjiže odvojeno na segmente životnog i neživotnog osiguranja. Značajan dio troškova osoblja raspoređuju se izravno na segmente životnog i neživotnog osiguranja. Ako se troškovi osoblja ne mogu izravno rasporediti na pojedini segment, raspoređuju se na temelju postotka sati utrošenih na poslove životnog i neživotnog osiguranja. Ostali troškovi pribave raspoređuju se izravno na segmente životnog i neživotnog osiguranja, ili se raspoređuju na temelju postotka sati utrošenih na poslove životnog i neživotnog osiguranja. Ostala potraživanja i obaveze se alociraju na segmente ovisno o svom porijeklu.

Raspodjela imovine i kapitala i rezervi

Sve nekretnine i oprema, kao i nematerijalna imovina raspoređuje se na segment neživotnog i životnog osiguranja. Finansijska ulaganja se raspoređuju na temelju izvora sredstava. Kapital i rezerve se raspoređuju na temelju minimalnih zakonskih zahtjeva za kapitalom, a višak se po Odluci Skupštine raspoređuje na segmente životnog i neživotnog osiguranja.

(q) Prihodi

Računovodstvena politika vezana uz priznavanje prihoda od sklopljenih ugovora o osiguranju opisana je u bilješci 1.3 (t).

Prihod od ulaganja

Prihod od kamata priznaju se u dobit ili gubitak kako nastaje za sve kamatonosne finansijske instrumente, uključujući one koji se mjere po amortiziranom trošku i raspoložive za prodaju, primjenom metode efektivne kamatne stope, tj. stope koja diskontira očekivane buduće gotovinske tokove na neto sadašnju vrijednost kroz vrijeme trajanja predmetnog ugovora ili trenutno važeće varijabilne kamatne stope. Ovi prihodi i rashodi iskazuju se u računu dobiti ili gubitka kao prihod od kamata i slični prihodi. Prihod od kamata također uključuje prihode od provizija i naknada koji se odnose na odobrene zajmove i potraživanja od komitenata, amortizaciju premije ili diskonta kao i ostale razlike između početne knjigovodstvene vrijednosti kamatonosnog finansijskog instrumenta i iznosa po dospelju, koji se priznaju primjenom efektivne kamatne stope.

Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška finansijske imovine ili finansijske obaveze te metoda alokacije prihoda od kamata ili rashoda od kamata tijekom odgovarajućeg razdoblja. Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontiraju očekivani budući gotovinski izdaci ili primici tijekom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno kraćeg razdoblja, do neto knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine ili finansijske obaveze. Pri izračunu efektivne kamatne stope Grupa ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Izračun uključuje sve naknade i postotne bodove plaćene ili primljene između ugovornih strana koji su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijske troškove i sve ostale premije ili diskonte.

Prihod od operativnog najma

Plaćanje pod poslovnim najmom priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti linearnom metodom tokom trajanja najma.

Prihod od finansijskog najma

Potraživanje se priznaje u iznosu sadašnje vrijednosti plaćanja najma uključujući svu zajamčenu rezidualnu vrijednost. Razlika između bruto potraživanja i sadašnje vrijednosti potraživanja je nezarađeni finansijski prihod i priznaje se tijekom trajanja najma primjenom metode efektivne kamatne stope.

Prihod od naknada i provizija

Prihod od provizija uključuje provizije reosiguranja, i priznaje se prilikom obračuna reosiguravača. U skladu sa izuzetima dopuštenim MSFI-em 4, prihod od provizije reosiguranja se u potpunosti priznaje pri obračunu reosiguranja.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(r) Rashodi

Poslovni rashodi

Poslovni rashodi uključuju troškove pribave polisa osiguranja, administrativne troškove i ostale poslovne troškove.

Troškovi pribave

Troškovi pribave uključuju sve direktne troškove koji nastaju kod zaključivanja ugovora o osiguranju kao što su troškovi zastupnika, provizija te troškove marketinga i promocije.

Troškovi provizije za neživot priznaju se kako nastaju u skladu sa načelom obračunskog perioda, dok se troškovi provizije za život priznaju po naplati, što je u skladu s povezanim načelom priznavanja prihoda (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.3 (q)).

Društvo priznaje odgođene troškove pribave za segment neživotnog osiguranja. Računovodstvena politika Grupe vezana uz razgraničene troškove pribave prikazana je u računovodstvenoj politici 1.3(e).

Za segment životnog osiguranja, troškovi pribave se uzimaju u obzir prilikom izračuna rezerve životnog osiguranja posredstvom Zillmerizacije. Shodno tome, odgođena imovina od troškova pribave za životno osiguranje ne priznaje se odvojeno kao zasebna imovina.

Administrativni troškovi

Administrativni troškovi uključuju troškove osoblja, amortizaciju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine, trošak električne energije i ostale troškove. Ostali troškovi uključuju uglavnom troškove naplate premija, troškove otkaza polisa osiguranja, troškove upravljanja portfeljem i administrativne troškove poslova reosiguranja.

Finansijski troškovi

Troškovi finansiranja uključuju troškove kamata na uzete zajmove, koji se priznaju metodom efektivne kamatne stope, troškove umanjenja vrijednosti finansijske imovine, neto negativne kursne razlike od svođenja monetarne imovine i obaveza na srednji kurs na datum izvještavanja, te brokerske troškove.

(s) Klasifikacija ugovora

Ugovori o osiguranju su ugovori u kojima Grupa preuzima značajni rizik osiguranja od druge strane (vlasnika polise) prihvaćajući nadoknaditi štetu vlasniku polise ili drugom korisniku osiguranja ako nastupi određeni neizvjesni budući događaj (osigurani događaj) koji negativno utječe na imatelja polise. Kao osnovni princip tokom utvrđivanja postoji li značajan rizik osiguranja Grupa uspoređuje plaćenu korist sa korišću koja treba da bude plaćena ukoliko se osigurani događaj ne desi. Ugovori o osiguranju mogu također prenijeti finansijski rizik.

Ugovori pod kojima Grupa preuzima značajni rizik osiguranja od druge strane (vlasnika polise) prihvaćajući nadoknaditi štetu vlasniku polise ili drugom korisniku osiguranja ako nastupi određeni neizvjesni budući događaj (osigurani događaj) koji negativno utječe na imatelja polise se nazivaju ugovori o osiguranju.

Rizik osiguranja razlikuje se od finansijskog rizika. Finansijski rizik je rizik moguće buduće promjene kamatnih stopa, cijena vrijednosnih papira, cijena dobara, kursa, indeksa cijena ili stopa, kreditnog rejtinga ili kreditnih indeksa ili drugih varijabli, uz uslov da u slučaju nefinansijske varijable ta varijabla nije specifična za jednu ugovornu stranu.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(s) Klasifikacija ugovora (nastavak)

Ugovori s obilježjima diskrecionog sudjelovanja u dobiti

Ugovori o osiguranju i ugovori o ulaganju mogu sadržavati obilježja diskrecionog sudjelovanja u dobiti. Ugovor s obilježjem diskrecionog sudjelovanja u dobiti je ugovorno pravo imatelja polise na primanje dodatka na minimalna zagaranirana plaćanja, pri čemu će dodatna plaćanja činiti značajan dio ukupnih ugovornih plaćanja i čiji su iznos ili trenutak nastanka diskreciona odluka izdavatelja te koja se ugovorno temelje na:

- uspješnosti određene skupine ugovora ili određenog tipa ugovora,
- realiziranim i/ili nerealiziranim prinosima na ulaganja u određene skupine imovine izdavatelja; ili
- dobiti ili gubitku društva koje je izdalo ugovore.

Diskrecioni element tih ugovora računovodstveno se evidentira kao obaveza unutar rezerve životnog osiguranja i za iznose koji su alocirani pojedinim osiguranicima i za iznose koji na datum izvještavanja nisu alocirani.

Mješovito osiguranje sadrži diskrecioni udio koji omogućava nosiocima pravo na minimalnu garantiranu kreditnu godišnju stopu od 4% , 3.25%, 2.5%, 1.75% ili gdje je veća, stopu za bonuse koje određuje Grupa iz kvalifikovanog viška.

Premije

Polisirane premije neživotnog osiguranja uključuju sve premije polisirane tokom godine, bez obzira odnose li se u potpunosti ili djelomično na naredna računovodstvena razdoblja.

Premije isključuju poreze i doprinose na premije.

Zarađeni dio primljenih premija, uključujući poslove koji nisu završeni, priznaje se kao prihod. Premije se zarađuju od datuma preuzimanja rizika tokom razdoblja pokrića, na temelju obrasca preuzetih rizika.

Premije pasivnih poslova reosiguranja priznate su kao rashod u skladu s obrascem primljenih usluga reosiguranja u istom računovodstvenom razdoblju kao i premije za odgovarajući izravni posao osiguranja.

U skladu s izuzećima koje dozvoljava MSFI 4 i u skladu sa praksom na bosanskohercegovačkom tržištu, premije životnih osiguranja i dalje se računovodstveno evidentiraju na gotovinskom načelu. Premije životnog osiguranja su vezane za EUR.

(t) Rezerva prijenosnih premija

Rezerva prijenosnih premija sadrži dio bruto polisirane premije za koju se procjenjuje da će se zaraditi u sljedećoj ili narednim finansijskim godinama i izračunata je na temelju "pro rata temporis" i korigira se, ako je potrebno, za specifične distribucije rizika tokom razdoblja pokrivenog ugovorom. Rezerve prijenosnih premija životnog osiguranja uključuju se unutar matematičke rezerve životnog osiguranja.

(u) Rezerva za neistekle rizike

Rezerva se formira za rizike koji nisu istekli, a proizlaze iz neživotnog osiguranja tamo gdje se očekivana vrijednost šteta i troškova, koji se odnose na neistekla razdoblja polisa na snazi na datum izvještavanja, nadilazi rezervu prijenosnih premija vezanu za te polise, nakon oduzimanja bilo kakvih odgođenih troškova pribave. Rezerva za rizike koji nisu istekli se računa zasebno za pojedine skupine osiguranja kojima se zajednički upravlja, prije uzimanja u obzir odgovarajućeg prinosa na ulaganja.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(v) Rezerva šteta

Rezerva predstavlja procijenjeni konačni trošak namire svih šteta, uključujući izravne i neizravne troškove namire, proizašle iz događaja koji su nastali do datuma izvještavanja te uključuju rezervu za prijavljene štete i rezervu za nastale, a neprijavljene štete. Neplaćeni gubici i gubici po osnovi korekcije troškova sadrže procjenu izvještenih gubitaka i rezervu za neprijavljene štete.

(w) Rezerva za ugovore životnih osiguranja

Rezervu osiguranja života izračunao je aktuar Društva, imajući u vidu načela postavljena regulativom za izračun matematičke rezerve za osiguratelje života, izdane od strane Agencije za nadzor osiguranja. Rezerva osiguranja života izračunata je na temelju važećih premija upotrebom Zillmer metode, uzimajući u obzir stvarne troškove pribave, naplate i administrativne troškove kao i sva zajamčena primanja i već objavljene i predložene bonuse. Usvojena je metoda prospektivne procjene neto premija za izračun matematičke rezerve. Grupa koristi punu Zillmer stopu od 3,5% u godini nastanka polise. Primijenjena Zillmer stopa je unutar ograničenja propisanih od strane Agencije za nadzor osiguranja.

Rezerva se inicijalno mjeri korištenjem pretpostavki korištenih za izračun odgovarajućih premija i ostaje nepromijenjena, osim u slučaju nastanka neadekvatnosti obaveze.

Test adekvatnosti obaveza („LAT“) provodi se na svaki datum izvještavanja od strane aktuara Grupe koristeći tekuće procjene budućih novčanih tokova po ugovorima o osiguranju (molimo pogledajte računovodstvenu politiku 1.7). Ako te procjene pokažu da je neto knjigovodstvena vrijednost rezerve nedovoljna obzirom na procijenjene buduće novčane tokove, razlika se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti uz odgovarajuće povećanje rezerve osiguranja života.

(x) Štete

Štete proizašle iz osiguranja neživota

Nastale štete iz poslova osiguranja neživota sastoje se od šteta i troškova obrade šteta plaćenih tokom finansijske godine zajedno s kretanjem rezervi za nelikvidirane štete.

Plaćene štete evidentiraju se u trenutku procesiranja štete i priznaju se (određuju) kao iznos koji će biti plaćen za namiru štete. Plaćene štete u osiguranju neživota povećavaju se za troškove obrade šteta.

Naplaćene štete nadoknadbive od trećih strana iskazane su kao ostali prihodi, a ne kao umanjenje isplaćenih šteta.

Rezerve šteta temeljem procjene pojedinačnih šteta i statističkih metoda čine rezerve Grupe za procijenjeni konačni trošak namire svih šteta nastalih, ali neisplaćenih do datuma izvještavanja, bilo da su prijavljene ili ne, zajedno s povezanim internim i eksternim troškovima obrade šteta i prikladnom marginom opreznosti. Neisplaćene štete se ocjenjuju pregledavanjem pojedinačnih šteta te formiranjem rezerve za neprijavljene nastale štete, koje su rezultat internih i eksternih predvidivih događaja, poput promjena u proceduri obrade šteta, inflacije, sudskih trendova, zakonodavnih promjena i povijesnog iskustva i trendova.

Predviđene naknade od reosiguranja i procjene povrata od regresa, objavljene su kao zasebna imovina. Reosiguranje i drugi povrati procjenjuju se na sličan način kao i procjena rezervi šteta.

Pri poslovima osiguranja od auto-odgovornosti, dio šteta isplaćuje se u obliku anuiteta. Rezerva za takve štete formirana je po sadašnjoj vrijednosti očekivanih isplata tokom čitavog perioda trajanja prava oštećenika po diskontnoj stopi od 2,5%. S iznimkom anuiteta, Grupa ne diskontira rezerve za nepodmirene štete.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(x) Štete (nastavak)

Premda Uprava smatra da je bruto rezerva za štete i povezane povrate od reosiguranja iskazana u odgovarajućem iznosu na temelju njima trenutno raspoloživih informacija i događaja, konačna obaveza će varirati kao rezultat naknadnih informacija i događaja i može rezultirati značajnim korekcijama rezerviranih iznosa. Ovo se dalje opisuje u bilješci 1.6.

Štete iz poslova životnog osiguranja

Štete iz poslova životnog osiguranja reflektiraju troškove svih šteta tokom godine, uključujući bonuse osiguranicima alocirane u očekivanju objave bonusa.

(y) Reosiguranje

Potraživanja po osnovu ugovora o reosiguranju procjenjuju se za umanjenje vrijednosti na svaki datum izvještavanja. Pretpostavlja se da je takva imovina umanjene vrijednosti onda kada postoje objektivni dokazi, da kao rezultat događaja nastalih nakon početnog priznavanja, Grupa možda neće naplatiti sve dospjele iznose te da događaj ima mjerljivi uticaj na iznose koje će Grupa primiti od reosiguravatelja.

Grupa cedira reosiguranje u sklopu redovnog poslovanja sa svrhom ograničavanja njegovog neto potencijalnog gubitka kroz diverzifikaciju rizika. Ugovori o reosiguranju ne lišavaju Grupu njezine izravne obaveze prema osiguranicima.

Cedirane premije i nadoknadiivi iznosi prezentirani su u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti i izvještaju o finansijskom položaju na bruto principu.

Samo se ugovori iz kojih proizlazi značajan prijenos rizika osiguranja računovodstveno evidentiraju kao ugovori o reosiguranju. Iznosi naplativi po takvim ugovorima priznaju se u istoj godini kao i povezana šteta. Ugovori koji ne prenose značajan rizik osiguranja (tj. finansijsko reosiguranje), računovodstveno se evidentiraju kao depoziti. Na datum izvještavanja, Grupa nije imala takvih ugovora.

Imovina iz posla reosiguranja uključuje iznose potraživanja od društava za reosiguranje za cedirane obaveze iz osiguranja. Iznosi naplativi od reosiguravatelja su procijenjeni na način konzistentan s rezervama za štete ili štete isplaćene po osnovi reosigurane polise. Imovina iz posla reosiguranja sadrži stvarne ili procijenjene iznose koji su, na osnovi ugovora o reosiguranju, naplativi od reosiguravatelja u vezi s tehničkim rezervama. Imovina iz poslova reosiguranja vezana uz tehničke rezerve formira se na temelju uslova ugovora o reosiguranju i vrednuje na istoj osnovi kao i povezane reosigurane obaveze.

Provizija reosiguranja

Provizija reosiguranja uključuje provizije koje su primljene ili se potražuju od reosiguratelja temeljene na ugovorima o reosiguranju.

(z) Obaveze i povezana imovina testa adekvatnosti obaveza

Ugovori o osiguranju i ugovori s obilježjima diskrecione participacije testiraju se radi utvrđivanja adekvatnosti diskontiranjem tekućih procjena svih budućih ugovornih novčanih tokova i uspoređujući taj iznos s neto knjigovodstvenom vrijednosti obaveza umanjениh za odgođene troškove pribave. Gdje se utvrdi nedostatak obaveza, formira se dodatna rezerva i Grupa priznaje gubitak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

MSFI 4 zahtjeva test adekvatnosti obaveza nastalih iz ugovora osiguranja. Grupa procjenjuje na svaki datum izvještaja jesu li iskazane obaveze za osiguranje adekvatne, koristeći sadašnje procjene budućih novčanih tokova po svim svojim ugovorima o osiguranju. Ako navedena procjena pokaže da je knjigovodstvena vrijednost obaveza iz osiguranja (uvećana za povezane razgraničene troškove pribave) nedovoljna u odnosu na procijenjene buduće novčane tokove, cjelokupni manjak priznaje se na teret dobiti ili gubitka. Procjene budućih novčanih tokova temelje se na realnim aktuarskim pretpostavkama uzimajući u obzir iskustvo o nastanku šteta, najnovije demografske tablice, aspekte smrtnosti, pobolijevanja, povrata na ulaganja, troškova i inflacije.

1.3 Značajne računovodstvene politike (nastavak)

(aa) Potraživanja i obaveze iz osiguranja

Potraživanja i obaveze iz osiguranja računovodstveno se vode u skladu s MSFI 4. Potraživanja i obaveze iz osiguranja uključuju potraživanja i obaveze koje proizlaze iz ugovora o osiguranju i reosiguranju koje je Grupa sklopila. Premije životnih osiguranja priznaju se na gotovinskoj osnovi.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe

Ove objave nadopunjuju bilješku o upravljanju finansijskim rizicima (bilješka 1.40) i bilješku o upravljanju rizikom osiguranja (bilješka 1.5).

Grupa donosi procjene i pretpostavke vezane uz budućnost. Takve računovodstvene pretpostavke i procjene, po definiciji, će rijetko odgovarati stvarnim rezultatima. Procjene i pretpostavke koje nose znatan rizik mogućih značajnih usklada knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u sljedećoj poslovnoj godini, opisane su u nastavku.

1.4.1 Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene

Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja

Potreba za umanjenjem vrijednosti imovine koja se vodi po amortiziranom trošku procjenjuje se kako je opisano u računovodstvenoj politici 1.3 (i) o umanjenju vrijednosti finansijske imovine.

Umanjenje vrijednosti za pojedinačne izloženosti u ukupnim gubicima od umanjenja vrijednosti temelji se na najboljoj procjeni posloводства o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka. Pri procjeni tih novčanih primitaka, posloводство procjenjuje finansijski položaj dužnika i neto prodajnu vrijednost instrumenata osiguranja.

Umanjenje vrijednosti potraživanja iz poslova osiguranja

Potraživanja iz poslova osiguranja procjenjuju se na svaki datum izvještavanja da bi se vidjelo postoje li naznake umanjenja vrijednosti, na osnovi procjene vjerojatnosti da će se nadoknaditi knjigovodstvena vrijednost imovine. Svako se potraživanje zasebno procjenjuje na osnovi očekivanog datuma i iznosa naplate te eventualnih instrumenata osiguranja. Uprava smatra da su potraživanja iz poslova osiguranja na datum izvještavanja iskazana po njihovoj nadoknadivoj vrijednosti.

Utvrđivanje fer vrijednosti

Utvrđivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji tržišna cijena zahtjeva korištenje metoda vrednovanja koje su opisane u računovodstvenoj politici 1.3 (i). Za finansijske instrumente s kojima se rijetko trguje i koji imaju netransparentnu cijenu, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva različit stupanj prosudbe ovisno o likvidnosti, koncentraciji, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnim pretpostavkama i ostalim rizicima koji utječu na pojedini instrument.

Neizvjesnost procjena vezana uz formiranje rezerva

Najznačajnije procjene vezane uz finansijske izvještaje Grupe odnose se na formiranje rezervi. Grupa ima relativno konzervativan pristup formiranju rezervi i primjenjuje propise Agencije za nadzor osiguranja. Grupa zapošljava dva ovlaštena aktuara.

Politika Grupe je da formira rezerve za rizike koji nisu istekli, a koji se odnose na poslove neživotnih osiguranja kada postoji vjerovatnost da iznos šteta, odgođenih troškova pribave i administrativnih troškova koji nastanu nakon kraja finansijske godine, a koji se odnose na ugovore zaključene prije kraja godine, bude veći od iznosa nezarađenih premija od tih ugovora. Osnovne pretpostavke korištene pri izračunu rezerve životnih osiguranja su prikazane u bilješci 1.6. Upravljanje rizikom osiguranja je detaljno opisano u bilješci 1.5, dok su rezerve za ugovore o osiguranju analizirane u bilješci 1.22.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

1.4.1 Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene (nastavak)

Razgraničeni troškovi pribave

Razgraničeni troškovi pribave procjenjuju se na svaki datum izvještavanja za poslove neživotnih osiguranja usporedbom rezervi za prijenosne premije sa bruto premijama policiranim tokom godine, razgraničavajući odgovarajući dio troškova pribave. Izračun se temelji na pretpostavkama Grupe o raspodjeli troškova pribave kroz vrijeme trajanja ugovora o osiguranju, zbog kojih su nastali. Uprava smatra da su razgraničeni troškovi pribave u cijelosti nadoknadivi tijekom preostalog razdoblja trajanja ugovora o osiguranju koji su na snazi na datum izvještavanja.

Porez

Grupa formira poreznu obavezu u skladu s poreznim zakonima Federacije Bosne i Hercegovine. Porezna prijava podložna je odobravanju od strane poreznih vlasti koje imaju pravo naknadno pregledati poslovne knjige poreznog obveznika.

Regulatorni zahtjevi

Agencija za nadzor osiguranja ovlaštena je da vrši inspekcije poslovanja Društva i zahtijeva izmjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, u skladu sa odgovarajućom regulativom.

Uzajamne obaveze

Grupa ima obavezu prema Zaštitnom fondu osiguranja vezano za udio Grupe u štetama autoodgovornosti koje uzrokuju nepoznata ili neosigurana vozila. Osim toga, Grupa je, kao i ostali sudionici na tržištu osiguranja autoodgovornosti, odgovorna za dio nepodmirenih šteta autoodgovornosti u slučaju likvidacije bilo kojeg društva za osiguranje u skladu sa Zakonom o osiguranju u privatnom osiguranju. Uprava Društva smatra da na datum izvještavanja to ne predstavlja značajan rizik.

Umanjenje vrijednosti goodwilla

Potreba za umanjem vrijednosti goodwilla procjenju se kako je opisano u računovodstvenoj politici 1.3. (e).

Umanjenje vrijednosti goodwilla temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka nastalih korištenjem jedinica na koje se je predhodno rasporedio goodwill.

Umanjenje vrijednosti ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica

Umanjenje vrijednosti ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o nadoknadivom iznosu podružnica i pridruženih pravnih lica. Nadoknadivi iznos predstavlja viši iznos od fer neto prodajne vrijednosti i vrijednosti u upotrebi.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

1.4.2 Ključne računovodstvene prosudbe u primjeni računovodstvenih politika Grupe

Ključne računovodstvene prosudbe u primjeni računovodstvenih politika Grupe uključuju:

Klasifikacija finansijske imovine i obaveza

Računovodstvene politike Grupe predstavljaju okvir po kojem se imovina i obaveze inicijalno raspoređuju u različite računovodstvene kategorije u određenim okolnostima. Ulaganja koja se drže do dospijeca mogu se klasificirati u tu Grupu samo ako Grupa ima namjeru i mogućnost držati ta ulaganja do dospijeca.

Klasifikacija proizvoda

Za računovodstvenu politiku o klasifikaciji ugovora kao ugovora o osiguranju ili ugovora o ulaganju molimo pogledajte bilješku 1.3 (s). Na datum izvještavanja Grupa nije imala osigurateljnih proizvoda koji bi se tretirali kao ugovori o ulaganju.

Klasifikacija nekretnina

Grupa klasificira sve nekretnine koje ne služe obavljanju vlastite djelatnosti nego se drži za iznajmljivanje kao ulaganja u nekretnine.

Alokacija indirektnih troškova između života i neživota

Alokacija troškova na segmente života i neživota je opisana u računovodstvenoj politici 1.3 (p).

Procijenjeni korisni vijek upotrebe opreme i nematerijalne imovine

Grupa nastavlja koristiti određenu opremu te nematerijalnu imovinu koje je u potpunosti amortizovana. Stope amortizacije su inicijalno određene temeljem najbolje procjene korisnog vijeka upotrebe ove imovine. Rukovodstvo vjeruje da je to prikladno, budući da će Grupa uskoro prestati s upotrebom ove imovine.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

Sljedeći novi standardi i izmijenjeni i dopunjeni postojeći standardi izdani od strane Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde i tumačenja koje izdaje Odbor za tumačenje međunarodnog finansijskog izvještavanja i koji su na snazi u tekućem razdoblju:

MSFI 9 Finansijski Instrumenti: Posljednje izdanje MSFI 9 Finansijski Instrumenti odražava se na sve faze projekta finansijskih instrumenata i zamjenjuje MRS 39 Finansijski Instrumenti: Klasifikaciju i mjerenje, kao i sva prethodna izdanja MSFI 9. Standard uvodi nove uslove za klasifikaciju i mjerenje, umanjenje vrijednosti i računovodstvo hedžinga. Uprava Društva je odložila primjenu ovog standarda do 2021. godine kada će stupiti na snagu novi standard osiguranja.

MSFI 15 Prihodi od ugovora sa kupcima: MSFI 15 uspostavlja model od pet koraka koji će se primjenjivati na prihode ostvarene iz ugovora sa kupcima (uz ograničen broj izuzetaka), nezavisno od vrste prihoda ili industrije. Zahtjevi ovog standarda će se također primjenjivati na priznavanje i mjerenje dobitaka i gubitaka od prodaje određene nefinansijske imovine, koja nije posljedica uobičajenih aktivnosti Društva (npr. prodaja stalne materijalne ili nematerijalne imovine). Standard zahtijeva detaljna objelodanjivanja, uključujući razvrstavanje ukupnih prihoda, informacije o obavezama činjenja iz ugovora, promjene u stanju imovine i obaveza po osnovu između perioda, kao i ključne procjene. Uprava Društva je ocijenila da primjena navedenog standarda nema uticaja na Društvo.

MSFI 15 Prihodi od ugovora sa kupcima (Pojašnjenja): Cilj izmjene ovog standarda je pojašnjenje namjere koju je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde imao pri definisanju zahtjeva u MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima, naročito u dijelu koji se odnosi na računovodstveno obuhvatanje identifikovanih obaveza činjenja, pojašnjavajući princip „posebnog identifikovanja“, principal-agent problem (procjena da li je Društvo principal ili agent), kao i primjenu principa kontrole i principa licenciranja, obezbjeđujući dodatne smjernice za računovodstveni tretman intelektualne svojine i honorara. Pojašnjenja također obezbjeđuju dodatne praktične savjete za društva koja će primjenjivati MSFI 15 potpuno retrospektivno, ili koja će izabrati primjenu modifikovanog retrospektivnog pristupa. Uprava Društva je ocijenila da primjena navedenog standarda nema uticaja na Društvo.

MSFI 2 Klasifikacija i vrednovanje transakcija plaćanja dionicama (Izmjene): Izmjene ovog standarda se odnose na zahtjeve računovodstvenog prikazivanja efekata ispunjavanja i neispunjavanja uslova sticanja kod vrednovanja transakcija dionicama izmirenim u gotovini, kod transakcija plaćanja dionicama sa karakteristikama neto poravnanja prilikom obračuna obaveze poreza po odbitku i kod izmjene odredbi i uslova plaćanja dionicama, koje mijenjaju klasifikaciju transakcije od zasnovane na gotovini do transakcija plaćanja dionicama zasnovane na kapitalu. Uprava Društva je ocijenila da primjena navedenog standarda nema uticaja na Društvo.

MRS 40 Transferi na investicione nekretnine (Izmjene): Izmjene ovog standarda pojašnjavaju kada Društvo treba da izvrši transfer imovine, uključujući i imovinu u pripremi ili razvoju u, ili iz investicionih nekretnina. Izmjene navode da promjena upotrebe nastaje kada imovina ispunji, ili prestane da ispunjava definiciju investicione nekretnine a postoje dokazi promjene upotrebe iste. Puka promjena namjere rukovodstva u vezi sa načinom korištenja imovine ne pruža dokaze o promjeni upotrebe iste. Uprava Društva je ocijenila da primjena navedenog standarda nema uticaja na Društvo.

IFRIC tumačenje 22: Transakcije u stranoj valuti i avansno razmatranje: Data interpretacija tumači računovodstvo transakcija koje obuhvataju avansni prijem ili naplatu u stranoj valuti. Tumačenje obuhvata transakcije u stranoj valuti u situaciji kada entitet priznaje nemonetarna sredstva ili obaveze, nastale zbog avansnog prijema ili plaćanja, a prije nego što entitet prizna relevantnu imovinu, trošak ili prihod. Interpretacija navodi da datum transakcije, za svrhu određivanja odgovarajućeg deviznog kursa, je datum inicijalnog priznavanja nemonetarnog unaprijed plaćenog sredstva ili obaveze za odložene prihode. Ukoliko postoji više transakcija avansnog prijema ili plaćanja, u tim situacijama entitet mora da odredi datum transakcije za svaku transakciju avansnog prijema ili plaćanja. Uprava Društva je ocijenila da primjena navedenog standarda nema uticaja na Društvo.

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) je izdao Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2014 – 2016, koji predstavlja skup izmjena i dopuna postojećih MSFI. Usvajanje ovih promjena nije imalo utjecaj na finansijske izvještaje:

- **MRS 28 Investicije u pridružene entitete:** Izmjene pojašnjavaju da primjena fer vrednovanja kroz bilans uspjeha investicije u pridružene entitete ili u joint venture (organizacije zajedničkog ulaganja) koji je pod kontrolom entiteta koji je organizacija zajedničkog kapitala (venture capital), ili drugog kvalifikovanog entiteta, je moguća za svaku investiciju u pridružene entitete ili u joint venture na pojedinačnoj osnovi („investicija po investicija“), nakon inicijalnog priznavanja.

Na datum izdavanja ovih finansijskih izvještaja ispod navedeni standardi, dopune standard i tumačanja su izdata od strane Odbora ali još nisu na snazi:

MSFI 16 Lizing: Standard je primjenljiv počev od ili poslije 1. januara 2019. godine. MSFI 16 definiše principe za priznavanje, mjerenje, prezentaciju i objelodanjivanje lizinga za obje strane u ugovoru, odnosno za kupca („zajmoprimca“) i za dobavljača („zajmodavca“). Novi standard zahtijeva da zajmoprimac prizna većinu zajmova u svojim finansijskim izvještajima. Zajmoprimci će imati jedan računovodstveni model za sve vrste lizinga, uz pojedine izuzetke. Računovodstvo zajmodavca ostaje suštinski nepromijenjeno.

Društvo će izvršiti tranziciju na MSFI 16 u skladu sa modifikovanim retrospektivnim pristupom. Uporedni podaci iz prethodne godine nisu korigovani.

Društvo je izabralo da koristi izuzeće, koje je predloženo standardom, na ugovore o zakupu za koje se zakup završava u roku od 12 mjeseci od datuma inicijalne primjene.

Prilikom prve primjene MSFI 16, pravo na korištenje sredstva (zakup poslovnih prostora) će se generalno mjeriti u iznosu obaveze po Ugovorima. Za Ugovore koji su bili na neodređeno vrijeme Društvo će koristiti period preko 5 godina, a za one koji su na određeno vrijeme koristiti će period do 5 godine.

Preliminarno procjenjena kamatna stopa je kombinacija »risk-free« rate za Bosnu (government bond) i kreditni dodatak za TOSA (3,25%). Za kreditne pribitke je interna metodologija Grupe, koja se bazira na internim rejtingima pojedinačnih društva. Triglav Osiguranje d.d. Sarajevo je grupi B, za koju je predviđen pribitak 3,25%

Obveznice	Risk free rate (%)	Kreditni dodatak	Ukupno
Do 5 godina	3,04	3,25	6,29
Preko 5 godina	3,67	3,25	6,92

Društvo/Grupa nije u potpunosti završilo proces primjene standarda u matčnom i zavisnim društvima. Prema preliminarnim procjenama očekuje se priznavanje prava na korištenje u iznosu od BAM 1,1 milion u Izvještaju o finansijskom položaju na 1. januar 2019. godine.

MSFI 9: Funkcija pretplate sa negativnom nadoknadom (izmjena i dopuna): Izmjene i dopune standarda su primjenjive za period počev od ili poslije 1. januara 2019. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjena i dopuna omogućava da finansijska imovina sa funkcijom pretplate koja dozvoljava ili zahtijeva od ugovorne strane u ugovoru ili da plati ili primi razumnu kompenzaciju za raniji raskid ugovora (tako da iz perspektive vlasnika imovine može biti "negativne nadoknade“), da bude vrednovana po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali rezultat. Uprava Društva je odložila primjenu ovog standard do 2021. Godine.

MRS 28: Dugoročna ulaganja u pridruženim društvima i zajedničkim ulaganjima (Izmjene i dopune): Izmjena i dopune standarda su primjenjive za period počev od ili poslije 1. januara 2019. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjene i dopune se odnose na to da li mjerenje, osobito zahtjevi za umanjenje (ispravku) vrijednosti, dugoročnih ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate koji, u suštini, čine dio "neto investicije" u pridruženom društvu ili zajedničkom poduhvatu, treba da budu regulisani MSFI 9, MRS 28 ili kombinacijom oba. Izmjene i dopune objašnjavaju da Društvo treba da primjeni MSFI 9 Finansijski instrumenti, prije nego što primjeni MRS 28, na dugoročna ulaganja za koje se ne primjenjuje metod kapitala (equity metod).

1.4 Računovodstvene procjene i prosudbe (nastavak)

U primjeni MSFI 9, entitet ne uzima u obzir bilo kakva prilagođavanja knjigovodstvenog iznosa dugoročnih ulaganja koji proističu iz primjene MRS 28. Uprava Društva je ocijenila da usvajanje navedenog standarda nema uticaja na Društvo.

IFRIC tumačenje 23: Neizvjesnost u pogledu tretmana poreza na dobit: Tumačenje stupa na snagu za period počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Tumačenje se odnosi na računovodstveni tretman poreza na dobit, u okolnostima kada poreski tretman podrazumijeva neizvjesnost koja utiče na primjenu MRS 12. Tumačenje pruža smjernice za razmatranje neizvjesnih poreskih tretmana (pojedinačno ili u cjelini), potencijalno ispitivanje od strane poreskih vlasti, kao i prikladne metode za reflektovanje tih neizvesnosti i računovodstveno obuhvatanje usljed promjene okolnosti i činjenica. Uprava Društva je ocijenila da usvajanje navedenog standarda nema uticaja na Društvo

MRS 19: Izmjene, ograničenje ili izmirenje plana primanja zaposlenih (Izmjena): Izmjene standarda stupaju na snagu za period počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjene standarda uslovljavaju entitete da uzimaju u obzir ažurirane aktuarske pretpostavke kako bi utvrdili tekuće troškove i neto kamatu za preostali period godišnjeg izvještavanja nakon što je na snagu stupila izmjena, ograničenje ili izmirenje plana primanja zaposlenih. Izmjene standarda takođe pojašnjavaju kako računovodstvo za izmjene, ograničenje ili izmirenje plana primanja zaposlenih utiče na primjenu zahtjeva za ograničenje imovine. Uprava Društva je ocijenila da usvajanje navedenog standarda nema uticaja na Društvo.

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao **Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2015 – 2017**, koji predstavlja skup izmjena i dopuna MSFI. Izmjene i dopune su primjenljive za godišnji period počev od ili nakon 1. januara 2019. godine sa mogućnošću ranije primjene. . Uprava Društva je ocijenila da usvajanje navedenog standarda nema uticaja na Društvo.

- **MSFI 3 Poslovne kombinacije i MSFI 11 Zajednička ulaganja i aranžmani:** Izmjene i dopune MSFI 3 razjašnjavaju da, kada entitet stekne kontrolu nad poslovanjem koje predstavlja zajedničko ulaganje, ponovo se odmjerava interes koji ima u tom poslu. Sa druge strane, izmjene i dopune u okviru MSFI 11 objašnjavaju da, kada entitet stekne zajedničku kontrolu nad poslom koji predstavlja zajedničko ulaganje, ne vrši se ponovno odmjeravanje cjelokupnog prethodno stečenog interesa u aranžmanu.
- **MRS 12 Porez na dobit:** Izmjene i dopune standarda, razjašnjavaju da posljedice plaćanja po osnovu finansijskih instrumenata klasifikovanih kao kapital, na porez na dobit, treba da budu priznate uzimajući u obzir gdje su priznate prošle transakcije ili događaji koji su generisali raspodjeljivu dobit.
- **MRS 23 Troškovi pozajmljivanja:** Izmjene i dopune standarda, razjašnjavaju 14. pasus standarda, kada je sredstvo spremno za svoju namijenjenu upotrebu ili prodaju, a troškovi pozajmljivanja, koji su direktno u vezi sa sredstvom, ostanu neplaćeni – treba da budu uključeni u finansijske obaveze entiteta.

1.5 Upravljanje rizikom osiguranja

Grupa je izložena riziku osiguranja koji proizlazi iz široke ponude proizvoda osiguranja života i neživota: sudjelujućih tradicionalnih proizvoda života i glavnih skupina neživotnih osiguranja (osiguranja motornih vozila, imovine, transporta, odgovornosti, nezgode i zdravstvenog osiguranja).

Rizik osiguranja se odnosi na neizvjesnost poslova osiguranja. Najznačajnije komponente rizika osiguranja su premijski rizik i rizik rezervi. Oni se odnose na adekvatnost premijskih tarifa i adekvatnost rezervi u odnosu na obaveze iz osiguranja i kapitalnu osnovu.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja polise prije nego što se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi i štete koje će nastati biti veći od primljenih premija. Rizik rezerve predstavlja rizik da je iznos tehničkih rezervi krivo procijenjen ili da će stvarne štete varirati oko statističke srednje vrijednosti.

Rizik pribave neživota također uključuje rizik katastrofe, koji proizlazi iz izvanrednih događaja koji nisu u dovoljnoj mjeri pokriveni premijskim rizikom ili rizikom rezerve. Rizik pribave osiguranja života uključuje biometrijski rizik (koji uključuje smrtnost, dugovječnost, rizik poboljšavanja i invalidnosti) i rizik odustajanja. Rizik odustajanja predstavlja veću ili manju stopu odustajanja od polisa, prekida osiguranja, promjena u statusu kapitalizacije (prestanak plaćanja premije) i otkupa.

Upravljanje rizicima

Grupa upravlja rizikom osiguranja kroz limite pribave, procedure odobravanja transakcija koje uključuju nove proizvode ili koje prelaze zadane limite, tarifiranje, dizajn proizvoda i upravljanjem reosiguranjem.

Strategija pribave teži različitosti koja će osigurati uravnotežen portfelj i temelji se na velikom portfelju sličnih rizika tokom više godina što smanjuje varijabilnost rezultata.

Grupa reosigurava dio rizika koje pribavlja kako bi kontroliralo izloženost gubicima i zaštitilo kapitalnu osnovu. Grupa kupuje kombinaciju proporcionalnih (imovina, kasko, transport i osiguranje života) i neproporcionalnih ugovora o reosiguranju (auto odgovornost, transport, osiguranje katastrofa) kako bi smanjila neto izloženost. Za akumulaciju neto imovinskih gubitaka koji proizlaze iz jednog događaja, reosigurateljno pokriva prvih 99,5 miliona EUR-a iznad 0,5 miliona EUR-a.

Adekvatnost obaveza se procjenjuje uzeti u obzir odgovarajuću imovinu, promjene u kamatnim stopama i kursovima valuta i razvoj smrtnosti, poboljšavanja, učestalosti i iznosima šteta u neživotu, odustajanjima i troškovima kao i općim uslovima na tržištu. Posebna pozornost posvećuje se adekvatnosti obaveza iz poslova životnog osiguranja.

Za detaljan opis testa adekvatnosti obaveza molimo pogledajte bilješku 1.7.

Koncentracija rizika osiguranja

Ključni aspekt rizika osiguranja kojem je Grupa izložena je stupanj koncentracije rizika osiguranja koji određuje stupanj do koga određeni događaj ili serija događaja mogu uticati na obaveze Grupe. Važan aspekt koncentracije rizika osiguranja je da može proizaći iz akumulacije rizika kroz različite vrste osiguranja.

Koncentracija rizika može proizaći iz rijetkih događaja s velikim posljedicama kao što su prirodne katastrofe, u situacijama kada je Grupa izložena neočekivanim promjenama u trendovima, na primjer, neočekivane promjene u ljudskoj smrtnosti ili u ponašanju osiguranika; ili kada značajni sudski ili regulatorni rizici mogu prouzrokovati velike pojedinačne gubitke, ili imati uticaj koji se širi na veliki broj ugovora.

1.5 Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Neživotno osiguranje

U okviru neživotnog osiguranja, Uprava vjeruje da Grupa nema značajne koncentracije izloženosti grupi ugovarača osiguranja mjereno socijalnim, profesionalnim, starosnim i sličnim kriterijima.

Najveća vjerovatnoća značajnih gubitaka za Grupu proističe iz katastrofalnih dešavanja kao što su oluja, poplava ili zemljotres. Tehnike i pretpostavke koje Društvo koristi za računanje ovih rizika su slijedeće:

- Mjerenje geografske akumulacije.
- Procjena vjerovatne maksimalne štete.
- Reosiguranje.

Životno osiguranje

Za ugovore o životnom osiguranju koji pokrivaju smrt osigurnika ne postoji znatna geografska koncentracija rizika, iako koncentracija osigurane sume može uticati na omjer isplate osiguranja na nivou portfelja.

Tablice za dugoročne ugovore o osiguranju prikazane u nastavku, daju pregled koncentracije rizika temeljenu na pet skupina ugovora grupiranih po osiguranim koristima za svaki osigurani život.

Osigurana suma po osiguraniku na dan 31. decembra 2017. godine	Ukupno osigurana suma			
	Prije reosiguranja		Poslije reosiguranja	
BAM	'000 BAM		'000 BAM	
<1.500	101	0,03%	101	0,03%
1.500-5.000	15.675	3,98%	15.675	4,28%
5.001-10.000	56.639	14,38%	56.639	15,47%
10.001-20.000	93.172	23,66%	93.172	25,45%
20.001-40.000	122.764	31,18%	117.171	32,01%
>40.001	105.400	26,77%	83.289	22,75%
Stanje na dan 31. decembra 2017.	393.751	100,00%	366.047	100,00%

Osigurana suma po osiguraniku na dan 31. decembra 2018. godine	Ukupno osigurana suma			
	Prije reosiguranja		Poslije reosiguranja	
BAM	'000 BAM		'000 BAM	
<1.500	244	0,05%	244	0,06%
1.500-5.000	16.504	3,48%	16.504	3,86%
5.001-10.000	63.252	13,35%	63.252	14,79%
10.001-20.000	109.826	23,18%	109.826	25,68%
20.001-40.000	155.806	32,88%	144.048	33,68%
>40.001	128.257	27,06%	93.803	21,93%
Stanje na dan 31. decembra 2018.	473.889	100,00%	427.677	100,00%

1.6 Osnovne pretpostavke koje imaju najveći uticaj na priznatu imovinu, obaveze, prihode i rashode iz poslova osiguranja

Neživotno osiguranje

Na datum izvještavanja formira se rezerva za procijenjeni konačni trošak podmirenja svih nastalih šteta koje proizlaze iz događaja nastalih do toga datuma, bilo da su prijavljene ili ne, zajedno s odgovarajućim troškovima obrade šteta, umanjeno za već isplaćene iznose.

Obaveza za prijavljene a nelikvidirane štete (RBNS) je procijenjena posebno za svaku pojedinačnu štetu uzevši u obzir okolnosti, dostupne informacije od procjenitelja i povijesne dokaze o iznosima sličnih šteta. Pojedinačne štete se redovno pregledaju i rezerva se redovno ažurira kada se pojave nove informacije.

Procjena rezerve za nastale, a neprijavljene štete (IBNR) je općenito podložna većem stupnju neizvjesnosti, nego rezerva za prijavljene štete. IBNR rezervu pretežno procjenjuju aktuari Grupe koristeći statističke metode propisane od strane Agencije za nadzor osiguranja.

Ključne metode procjene rezerve za nastale, a neprijavljene štete, koje se nisu mijenjale u odnosu na prošlu godinu, su:

- metoda ulančanih ljestvica, koja koristi istorijske podatke kako bi se procijenili plaćeni i nastali dijelovi šteta od ukupnog troška šteta, za određene proizvode (auto odgovornost, kasko, nezgoda i odgovornost);
- metoda procijenjenog iznosa štete, koja koristi iskustvo Grupe s pojedinačnim iznosima šteta i koja se koristi za sva ostala osiguranja osim osiguranja od auto odgovornosti, kaska, osiguranja nezgode i odgovornosti.

U mjeri u kojoj ove metode koriste historijski razvoj šteta, pretpostavlja se da će se historijski uzorak razvoja šteta ponoviti i u budućnosti. Postoje razlozi zašto ovo možda ne bude slučaj, koji su u mjeri u kojoj se mogu utvrditi, uzeti u obzir na način da su metode procjene modificirane. Takvi razlozi uključuju:

- ekonomske, pravne, političke i društvene trendove (koji uzrokuju različit nivo inflacije u odnosu na očekivani);
- promjene u kombinaciji vrsta ugovora o osiguranju koji se pribavljaju;
- nasumične varijacije, uključujući uticaj velikih gubitaka.

IBNR rezerve su inicijalno procijenjene u bruto iznosu i radi se poseban izračun kako bi se procijenio udio reosiguranja.

Pretpostavke koje imaju najveći uticaj na mjerenje obaveza neživota su sljedeće:

Očekivana kvota šteta

Očekivana kvota šteta predstavlja kvotu očekivanih nastalih šteta u odnosu na zarađene premije.

Diskontiranje

Uz iznimku anuiteta, rezerve neživota se ne diskontiraju. Anuitetne štete u autoodgovornosti se diskontiraju po stopi od 2,5%.

1.6 Osnovne pretpostavke koje imaju najveći uticaj na priznatu imovinu, obaveze, prihode i rashode iz poslova osiguranja (nastavak)

Životno osiguranje

Matematička rezerva se računa neto prospektivnom metodom koristeći iste statističke podatke i kamatne stope koje se koriste kod izračuna tarifa (u skladu s odgovarajućom domaćom regulativom), ukoliko smjernice izdane od Agencije za nadzor osiguranja ne nalažu drugačije, odnosno ukoliko očekivana stopa povrata na ulaganje sredstava matematičke rezerve ne iziskuje smanjenje iste. Pretpostavke koje se odnose na izračun tarife su određene na početku trajanja polise i ostaju važiti do isteka obaveza. Polise životnog osiguranja vezane su uz EUR, što je uobičajena tržišna praksa. Očekuje se da će se vezanost BAM i EUR nastaviti.

Garantovana tehnička kamatna stopa u polisama osiguranja je 3,25%, odnosno 4%, 2,5%, odnosno 1,75%.

Osnovne pretpostavke korištene u izračunu značajnih komponenti matematičke rezerve su navedene u bilješci 1.22 (i).

Grupa je izabrala korištenje tablica smrtnosti stanovništva, kako je prikazano u bilješci 1.22 (i).

Tokom 2017. godine nije bilo značajnijih promjena u pretpostavkama koje se koriste za mjerenje imovine i obaveza iz poslova životnih osiguranja.

Diskrecioni bonusi osiguranicima

Osiguranci ili korisnici polisa osiguranja mješovitog osiguranja (Z-MES-10, Z-MES-20, Z-MES-1E), (Z-KBI-10, Z-KBI-20, Z-MEK -10 (Kapitalsko), ST-1997 mješovito osiguranje zaključeno prema starim cjenicima), osiguranja od kritičnih bolesti (Z-KBI-10, Z-KBI-20), stipendijskog (Z-STI-10, Z-STI-20, Z-STI-1E), miraznog osiguranja (Z-DOT-10, Z-DOT-20, Z-DOT-1E) imaju pravo na udio u dobiti Društva ostvaren upravljanjem sredstvima životnog osiguranja. Udio u dobiti se računa 31. decembra svake godine a pravo na isplatu se stiče po isteku druge, odnosno treće godine osiguranja. U slučaju doživljenja, udio u dobiti se isplaćuje zajedno s osiguranim iznosom. U slučaju smrti odnosno otkupa, Grupa plaća osigurani iznos i udio u dobiti koji je do tada obračunat. Grupa rezerviše iznose diskrecionih bonusa alociranih osiguranicima unutar rezerve životnog osiguranja.

1.7 Test adekvatnosti obaveza i osjetljivost testa na adekvatnost obaveza na promjene u značajnim varijablama (nastavak)

1.7.1 Test adekvatnosti obaveza (nastavak)

Životno osiguranje

Matematička rezerva se testira na svaki datum izvještavanja u odnosu na izračun budućih novčanih tokova koristeći eksplicitne i konzistentne pretpostavke svih faktora – budućih premija, smrtnosti, pobolijevanja, rezultata ulaganja, isteka, otkupa, garancija, bonusa osiguranicima, troškova i iskorištavanja opcija koje su na raspolaganju osiguranicima. Za tu svrhu Grupa koristi izračun sadašnje vrijednosti budućih profita („SVBP“) koji je dio izračuna ugrađene vrijednosti životnog portfelja, koje potpisuje i odobrava matično društvo.

Test adekvatnosti obaveza rađen je samo za tradicionalne linije proizvoda i osnovne pretpostavke su:

Segmentacija

Grupa segmentira proizvode u nekoliko homogenih skupina prema karakteristikama individualnih proizvoda:

- Novi tradicionalni proizvodi životnog osiguranja sa uključenom dobiti

Svaka se grupa zasebno testira za adekvatnost obaveza. Neadekvatnost obaveza u pojedinoj grupi može se nadoknaditi viškom rezervi iz drugih grupa u slučaju da proizvodi pripadaju istoj vrsti.

Neto sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova izračunata na temelju dolje opisanih pretpostavki se uspoređuje s obavezama iz osiguranja, za svaku grupu proizvoda zasebno. Ako ta usporedba pokazuje da je knjigovodstvena vrijednost obaveza iz osiguranja nedovoljna uzevši u obzir procijenjene novčane tokove, cjelokupni nedostatak se priznaje kroz dobit ili gubitak priznavanjem dodatne obaveze.

Smrtnost i pobolijevanje

Smrtnost i pobolijevanje se obično temelje na podacima objavljenim od strane Svjetske Zdravstvene Organizacije (SZO) i usklađuju na temelju statističkih analiza iskustva smrtnosti za Grupu.

Mortalitetne tablice koje pružaju najbolju procjenu smrtnosti su izvedene iz Slovenije, s tim da se u obzir uzimaju odnos između smrtnosti populacije u Sloveniji i Bosni procijenjen od strane SZO. Mortaritetne tablice se dobiju kao zbroj vjerovatnoća smrti i diagnoza kritičnih bolesti u Bosni i Hercegovini određenih od strane Munich Re.

Postojanost

Pretpostavke o istecima i otkupima temelje se na prošlom iskustvu Grupe sa policama osiguranja (podijeljeno po vrsti i trajanju polisa). Grupa redovno ispituje i po potrebi izmjenjuje stope postojanosti po vrstama i trajanju polisa.

Troškovi

Pretpostavke o budućim troškovima obnove i održavanja pojedine polise uključene u test adekvatnosti obaveza izvode se iz istorijskog iskustva Grupe. Za buduća razdoblja novčani tokovi za troškove uvećani su za faktor jednak procjeni buduće stope inflacije od 1,9% (s tim da je sadašnji portfolio mali, ne očekuje se brzi rast budućih troškova po polisi): troškovi obnove za aktivne i uplaćene polise od 25,42 BAM godišnje po polisi, trošak obrade štete 35,20 BAM po šteti i 13,69 % za priključna osiguranja, trošak upravljanja fondom investicija životnog osiguranja od 0,18% prosječne matematičke rezerve. Troškovi po polisi ne sadrže troškove priključne nezgode, koji su iskazani sumarno.

1.7 Test adekvatnosti obaveza i osjetljivost testa na adekvatnost obaveza na promjene u značajnim varijablama (nastavak)

1.7.1 Test adekvatnosti obaveza (nastavak)

Očekivani povrat od investicija i diskontna stopa

Budući povrati od investicija su izračunati koristeći nerizičnu kamatnu stopu Europske Centralne Banke.

Raspodjela dobiti

Grupa uzima u obzir buduće diskrecione bonuse, izračunate kao fiksni postotak od viška nerizične kamatne stope iznad garantirane tehničke kamatne stope po pojedinačnim polisama. Primijenjeni postotak od 0,09% , odnosno 0,84% i 1,59% za nove polise je u skladu s tekućom poslovnom praksom Grupe vezanom za alokaciju bonusa.

Neživotno osiguranje

Za razliku od životnog osiguranja, obaveze is osiguranja neživota se računaju koristeći tekuće (ne povijesne) pretpostavke.

Test adekvatnosti obaveza za neživotna osiguranja je ograničen na neistekli dio postojećih ugovora. Očekivana vrijednost šteta i troškova koji se mogu pripisati neisteklim ugovorima važećim na datum bilansa uspoređuje se s nezarađenim premijama po tim polisama nakon odbitka odgođenih troškova provizije. Očekivani novčani tokovi vezani za štete i troškove se procjenjuju na temelju iskustva tokom proteklog razdoblja ugovora o osiguranju i usklađuju za značajne pojedinačne gubitke za koje se ne očekuje da će se ponoviti.

Test se provodi po grupama proizvoda koji imaju sličan profil rizika.

Na dan 31. decembra 2018. godine kao rezultat testa adekvatnosti obaveza Društvo je rezervisalo 915 hiljada BAM koje su iskazane u okviru rezervi za neistekle rizike.

1.7.2 Osjetljivost testa adekvatnosti obaveza na promjene u značajnim varijablama

Dobit ili gubitak i obaveze iz poslova osiguranja su uglavnom osjetljive na promjene u smrtnosti, stopi odustajanja, stopi troškova i diskontnoj stopi koje su procijenjene za potrebe izračuna adekvatnosti obaveza tokom testa adekvatnosti obaveza.

Društvo je procijenilo utjecaj procjene u ključnim varijablama koje imaju značajan utjecaj na test adekvatnosti obaveza na kraju godine.

Životna osiguranja

Test adekvatnosti obaveza - modeliran '000 BAM

Base run („početna vrijednost“)	22.675
Kamatna stopa (diskontiranje i prinos od ulaganja) +0,5%	(785)
Kamatna stopa (diskontiranje i prinos od ulaganja) -0,5%	899
Smrtnost +10%	180
Troškovi održavanja polica +10%	318

1.7 Test adekvatnosti obaveza i osjetljivost testa na adekvatnost obaveza na promjene u značajnim varijablama (nastavak)

1.7.2 Osjetljivost testa adekvatnosti obaveza na promjene u značajnim varijablama (nastavak)

Modelirani portfolio predstavlja 91,34% matematičke rezerve (27.148 hiljada BAM) modelirane rezerve životnih osiguranja). Ostatak portfolia nije modeliran.

Base run („početna vrijednost“) predstavlja buduće novčane tokove testa adekvatnosti obaveza izračunate koristeći pretpostavke opisane u bilješci 1.7.1.

Promjene u varijablama predstavljaju razumne moguće promjene koje bi da su se dogodile utjecale na značajnu promjenu osigurateljnih obaveza na datum izvještavanja. Razumne moguće promjene ne predstavljaju očekivane promjene u varijablama niti najgori mogući scenarij.

Analiza je pripremljena za promjenu u varijabli bez promjene u ostalim pretpostavkama i zanemaruje promjenu vrijednosti odgovarajuće imovine.

Osjetljivost je izračunata za nepovoljno kretanje, dakle osjetljivost na promjene u smrtnosti je izračunata za utjecaj povećanja u smrtnosti za proizvode životnih osiguranja za 10% na buduće novčane tokove testa adekvatnosti obaveza, osjetljivost na promjene u stopama troškova je izračunata za utjecaj porasta od 10% u troškovima održavanja polica na buduće novčane tokove testa adekvatnosti obaveza.

Osjetljivost je izračunata za nepovoljno kretanje, stoga je osjetljivost na promjene u smrtnosti izračunata procjenjujući efekat 10% porasta smrtnosti za životna osiguranja na LAT buduće novčane tokove. Osjetljivost na promjene u stopi troškova izračunata je procjenjujući 10% povećanja politike troškova održavanja na LAT buduće novčane tokove.

Dobit i gubitak i obaveze iz poslova osiguranja (kako pokazuju budući novčani tokovi) su najviše pod utjecajem povećanja kamatnih stopa i povećanja troškova održavanja polica. Zbog toga je promjena u prinosu od ulaganja procijenjena u oba smjera.

Neživotna osiguranja

U neživotnim osiguranjima varijable koje bi imale najveći utjecaj na osigurateljne obaveze odnose se na sudske štete iz osiguranja automobilske odgovornosti. Obaveze vezane za sudske štete su osjetljive na promjene regulatornih, pravnih, političkih, ekonomskih i društvenih trendova. Uprava vjeruje da nije moguće sa sigurnošću praktično kvantificirati osjetljivost rezervi za poslove osiguranja neživota na promjene u ovim varijablama.

1.8 Odredbe i uslovi ugovora o osiguranju koji imaju značajan uticaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova

Ugovori neživotnog osiguranja

Grupa nudi različite vrste neživotnih osiguranja, uglavnom osiguranje motornih vozila, imovine, odgovornosti, transportno, putničkog zdravstvenog i osiguranje nezgode. Ugovori mogu biti zaključeni na fiksni period od godinu dana ili na trajnoj osnovi s tim da svaka strana ima opciju otkaza uz tromjesečni otkazni rok (ili 5 mjeseci otkazni rok za dugoročne ugovore zaključene na period duži od 5 godina). Grupa stoga ima mogućnost ponovne procjene cijene rizika u intervalima koji nisu duži od godine dana. Također ima mogućnost nametanja umanjena premije kao i odbijanja šteta koje proizlaze iz prijevara.

Buduće štete osiguranja su glavni izvor neizvjesnosti koji utječe na iznos i vrijeme budućih novčanih tokova.

Iznos plaćen po pojedinoj šteti je ograničen osiguranom svotom koja je utvrđena u polisi osiguranja.

Ostali značajni izvori neizvjesnosti vezani za neživotna osiguranja proizlaze iz regulative koja daje pravo vlasnicima polisa da prijave štetu prije stupanja na snagu zastare, koja nastupa 3 godine od saznanja osiguranika za štetu, ali ne kasnije od 5 godina od početka godine, nakon godine nastanka štete. Ova odredba je posebno značajna za trajnu invalidnost koja proizlazi iz osiguranja nezgode, zbog teškoća u procjeni razdoblja između nastanka štete i potvrde njenih trajnih efekata.

Karakteristike pojedinih vrsta osiguranja, ako se značajno razlikuju od gore navedenih, opisane su u nastavku.

Osiguranje motornih vozila

Portfelj osiguranja motornih vozila Grupe uključuje osiguranja autoodgovornosti i kasko osiguranje. Osiguranje autoodgovornosti pokriva tjelesne ozljede i imovinske štete u Federaciji BiH kao i štete uzrokovane u inozemstvu koje prouzrokuju osiguranici u sustavu Zelene karte.

Imovinske štete u automobilskoj odgovornosti i kasku se uglavnom prijavljuju i podmiruju nedugo nakon datuma nezgoda. Prijave i isplate vezane uz tjelesne ozljede, međutim, se teže procjenjuju i određuju se u dužem periodu. Takve štete mogu biti podmirene u obliku jednokratne isplate ili kao renta.

Iznos šteta vezanih za tjelesne ozljede i s njima vezanim gubicima zarada pod uticajem su odluka sudske prakse.

Autoodgovornost je regulisana Zakonom o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti. Tarife i minimalne svote osiguranja su regulirane zakonom. Osiguranici imaju pravo na bonus prilikom obnove polise ukoliko ispunjavaju određene uslove.

Kasko osiguranje predstavlja standardno osiguranje od štete; plaćene štete su ograničene osiguranim iznosom.

Osiguranje imovine

Osiguranje imovine dijeli se okvirno na industrijske i privatne rizike. Za industrijske rizike Grupa koristi tehnike upravljanja rizicima kako bi identificirala rizike i analizirala gubitke te surađuje s reosigurateljima. Privatni imovinski rizici sadrže standardna osiguranja građevina i stvari.

Štete se obično prijavljuju brzo i mogu likvidirati bez odgađanja.

1.8 Odredbe i uslovi ugovora o osiguranju koji imaju značajan uticaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova (nastavak)

Osiguranje odgovornosti

Pokriva sve vrste odgovornosti i uključuje komercijalnu odgovornost, odgovornost članova Uprave, djelatnika te profesionalnu odgovornost kao i osobnu odgovornost.

Dok se većina osiguranja od opće odgovornosti pribavlja na principu „prijavljene štete“ određena pokriva od osiguranja odgovornosti se osiguravaju na principu „nastanka“.

Osiguranje nezgode

Osiguranje nezgode se tradicionalno prodaje kao dodatak životnim osiguranjima ili autoodgovornosti prodavanim od strane Grupe.

Ugovori životnog osiguranja

Bonusi

Bonusi se dodjeljuju prema diskreciji Grupe i priznaju kada su predloženi i odobreni od strane Uprave u skladu s odgovarajućim zakonskim zahtjevima. Nakon što se alociraju osiguranicima, te nakon što skupština donese odluku o distribuciji dobiti iz životnog osiguranja nosiocima polisa bonusi postaju garantirani.

U tom slučaju, iznos koji predstavlja udjel korisnika u dobiti poslovanja životnim osiguranjima dodaju se matematičkoj rezervi. Iznos djelivog viška određuje se korištenjem metode doprinosa, i primjenjuje se na svaku polisu osiguranja u omjeru u kome ona učestvuje u ukupnoj matematičkoj rezervi.

Premije

Premije za sve proizvode životnog osiguranja su vezane za EUR i mogu biti plative u redovnim ratama ili kao jednokratne premije na početku trajanja polise.

Osiguranje za slučaj smrti koje služi kao obezbjeđenje za date kredite banaka

Tradicionalno osiguranje za slučaj smrti uključuje rizik smrti. Polise sadrže opadajuću osiguranu sumu. Naknade u slučaju smrti plaćaju se samo ako osiguranik umre tokom trajanja polise osiguranja.

Osiguranje za slučaj smrti i doživljenja

Ovo su također tradicionalni proizvodi osiguranja života koji pružaju dugoročnu finansijsku zaštitu. Kapitalne polise osiguranja života za redovnu ili jednokratnu premiju pokrivaju rizik smrti, doživljenja, kritične bolesti i priključnu nezgodu.

Stipendijsko osiguranje

Ovi proizvodi se temelje na tradicionalnim rizicima životnog osiguranja. Ovo su također tradicionalni proizvodi životnog osiguranja koji pružaju dugoročnu finansijsku zaštitu. Premija se plaća u godišnim ili mjesečnim ratama i pokriva rizik smrti i doživljenja.

1.9. Izvještavanje po segmentima

Konsolidovani izvještaj o finansijskom položaju po poslovnim segmentima na dan 31. decembra 2017.

	Neživot	Život	Stanice za tehnički pregled vozila	Održavanje zgrada	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Aktiva					
Nekretnine i oprema	5.168		5.241	5.700	16.109
Ulaganja u nekretnine	451		-	533	984
Nematerijalna imovina					
- Goodwill	245	-	-	-	245
- Ostala nematerijalna imovina	34	-	1	19	54
Odgođeni troškovi pribave	1.422	-	-	-	1.422
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	14.065	15.644	-	-	29.709
Zajmovi i potraživanja	10.369	12.957	1	208	23.535
Ulaganja u pridružena pravna lica	65	-	-	-	65
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	8.124	1	-	-	8.125
Zalihe	79	-	128	198	405
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	6.201	160	127	690	7.178
Novac i novčani ekvivalenti	11.273	7.094	179	477	19.023
Ukupna aktiva	57.496	35.856	5.677	7.825	106.854
Obaveze					
Rezerve za ugovore o osiguranju	31.768	25.247	-	-	57.015
Rezervisanja za obaveze i troškove	902	-	53	132	1.087
Odgođena poreska obaveza	35	377	-	-	412
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze, kratkoročni krediti i odgođeni prihod	3.874	886	340	565	5.665
Ukupne obaveze	36.579	26.510	393	697	64.179
Kapital i rezerve					
Dionički kapital	17.790	3.457	-	-	21.247
Zakonske i statutorne rezerve	4.986	961	-	-	5.947
Revalorizovane rezerve	1.034	2.677	-	-	3.711
Zadržana dobit	8.909	2.420	-	-	11.329
Ukupno kapital i rezerve koji pripadaju dioničarima Društva	32.719	9.515	-	-	42.169
Manjinski interes	441	-	-	-	441
Ukupni kapital, rezerve i obaveze	69.739	36.025	393	697	106.854

1.9. Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani izvještaj o finansijskom položaju po poslovnim segmentima na dan 31. decembra 2018.

	Neživot	Život	Stanice za tehnički pregled vozila	Održavanje zgrada	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Aktiva					
Nekretnine i oprema	5.706	-	5.048	5.504	16.258
Ulaganja u nekretnine	429	-	-	602	1.031
Nematerijalna imovina					
-Goodwill	245	-	-	-	245
- Ostala nematerijalna imovina	57	-	-	8	65
Odgođeni troškovi pribave	1.555	-	-	-	1.555
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	13.336	14.765	-	-	28.101
Zajmovi i potraživanja	11.765	16.020	1	105	27.891
Ulaganja u pridružena pravna lica	91	-	-	-	91
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju	6.362	-	-	-	6.362
Zalihe	105	13	107	189	414
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja	8.648	384	116	766	9.914
Novac i novčani ekvivalenti	5.497	5.277	319	641	11.734
	<u>53.796</u>	<u>36.459</u>	<u>5.591</u>	<u>7.815</u>	<u>103.661</u>
Ukupna aktiva					
Obaveze					
Rezerve za ugovore o osiguranju	31.145	29.974	-	-	61.119
Rezervisanja za obaveze i troškove	771	21	51	142	985
Odgođena poreska obaveza	266	33	-	-	299
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze, kratkoročni krediti i odgođeni prihod	4.655	670	333	981	6.639
	<u>36.837</u>	<u>30.698</u>	<u>384</u>	<u>1.123</u>	<u>69.042</u>
Ukupne obaveze					
Kapital i rezerve					
Dionički kapital	17.790	3.457	-	-	21.247
Zakonske i statutorne rezerve	4.995	961	-	-	5.956
Revalorizovane rezerve	2.395	294	-	-	2.689
Zadržana dobit	3.314	1.219	-	-	4.533
	<u>28.494</u>	<u>5.931</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>34.425</u>
Ukupno kapital i rezerve koji pripadaju dioničarima Društva					
Manjinski interes	194	-	-	-	194
	<u>65.525</u>	<u>36.629</u>	<u>384</u>	<u>1.123</u>	<u>103.661</u>
Ukupni kapital, rezerve i obaveze					

1.9.1 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti po poslovnim segmentima za 2017. godinu

	Neživot '000 BAM	Život '000 BAM	Stanice za tehnički pregled vozila '000 BAM	Održavanje zgrada '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Zaračunate bruto premije	31.091	11.624	-	-	42.715
Premije predane u reosiguranje	(8.811)	(95)	-	-	(8.906)
Neto zaračunate premije	22.280	11.529	-	-	33.809
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	(775)	20	-	-	(755)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	(338)	(1)	-	-	(339)
Neto zarađene premije	21.167	11.548	-	-	32.715
Prihod od provizija i naknada	1.324	35	-	-	1.359
Finansijski prihod	1.723	736	70	106	2.635
Ostali poslovni prihodi	2.120	12	3.325	4.104	9.561
Neto poslovni prihodi	5.167	783	3.395	4.210	13.555
Ukupni prihodi	26.334	12.331	3.395	4.210	46.270
Nastale štete	(17.678)	(8.430)	-	-	(26.108)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	4.241	1	-	-	4.242
Neto nastale štete	(13.437)	(8.429)	-	-	(21.866)
Troškovi pribave	(6.376)	(2.931)	-	-	(9.307)
Administrativni troškovi	(2.832)	(683)	(3.191)	(3.938)	(10.644)
Ostali poslovni rashodi	(1.548)	(10)	(82)	(410)	(2.050)
Finansijski troškovi	(36)	(2)	-	(14)	(52)
Neto operativni troškovi	(10.792)	(3.626)	(3.273)	(4.362)	(22.053)
Ukupno troškovi	(24.229)	(12.055)	(3.273)	(4.362)	(43.919)
Dobit prije poreza	2.105	276	122	(152)	2.351
Porez na dobit	(184)	(28)	(44)	(38)	(294)
Dobit razdoblja	1.921	248	78	(190)	2.057

1.9.1 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani izvještaj o svobuhvatnoj dobiti po poslovnim segmentima za 2017. godinu

Ostala sveobuhvatna dobit	1.921	248	78	(190)	2.057
Promjena u fer vrijednost finansijske imovine raspoložive za prodaju	27	454	-	-	481
Promjena u odgođenoj poreznoj imovini	(3)	(45)	-	-	(48)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ostala sveobuhvatna dobit	24	409	-	-	433
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno sveobuhvatna dobit tekućeg razdoblja	2.042	657	78	(190)	2.587

1.9.1 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani izvještaj o svobuhvatnoj dobiti po poslovnim segmentima za 2018. godinu

	Neživot '000 BAM	Život '000 BAM	Stanice za tehnički pregled vozila '000 BAM	Održavanje zgrada '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Zaračunate bruto premije	31.273	12.724	-	-	43.997
Premije predane u reosiguranje	(7.960)	(170)	-	-	(8.130)
Neto zaračunate premije	23.313	12.554	-	-	35.867
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	(746)	17	-	-	(729)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	(286)	(1)	-	-	(287)
Neto zarađene premije	22.281	12.570	-	-	34.851
Prihod od provizija i naknada	1.211	38	-	-	1.249
Finansijski prihod	2.033	707	-	113	2.853
Ostali poslovni prihodi	1.429	10	3.382	4.100	8.921
Neto poslovni prihodi	4.673	755	3.382	4.213	13.023
Ukupni prihodi	26.954	13.325	3.382	4.213	47.874
Nastale štete	(16.495)	(8.983)	-	-	(25.478)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	2.653	-	-	-	2.653
Neto nastale štete	(13.842)	(8.983)	-	-	(22.825)
Troškovi pribave	(6.577)	(3.155)	-	-	(9.732)
Administrativni troškovi	(2.774)	(836)	(2.922)	(4.065)	(10.597)
Ostali poslovni rashodi	(1.880)	(13)	(60)	(307)	(2.260)
Finansijski troškovi	(26)	-	-	(16)	(42)
Neto operativni troškovi	(11.257)	(4.004)	(2.982)	(4.388)	(22.631)
Ukupno troškovi	(25.099)	(12.987)	(2.982)	(4.388)	(45.456)
Dobit prije poreza	1.855	338	400	(175)	2.418
Porez na dobit	(128)	(29)	(33)	(32)	(222)
Dobit razdoblja	1.727	309	367	(207)	2.296

1.9.1 Izvještavanje po segmentima (nastavak)

Konsolidovani izvještaj o svobuhvatnoj dobiti po poslovnim segmentima za 2018. godinu

Ostala sveobuhvatna dobit					
Promjena u fer vrijednost finansijske imovine raspoložive za prodaju	(2.647)	1.512	-	-	(1.135)
Promjena u odgođenoj poreznoj imovini	264	(151)	-	-	113
Aktuarski dobici/gubici	-	9	-	-	9
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ostala sveobuhvatna dobit	(2.383)	1.370	-	-	(1.013)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno sveobuhvatna dobit tekućeg razdoblja	(656)	1.679	466	(207)	1.183
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Mjerenje imovine i obaveza segmenta i prihoda i rezultata segmenta temelje se na računovodstvenim politikama koje su navedene u bilješci o računovodstvenim politikama.

Osnovni poslovni segmenti Grupe su Neživotno osiguranje, Životno osiguranje, Usluge tehničkog pregleda vozila i usluge održavanja zajedničkih dijelova stambenih zgrada. Bilješka 1.8 ovih finansijskih izvještaja sadrži daljnje informacije o značajnim uslovima i odredbama proizvoda osiguranja.

Rezultati segmenata, imovina i obaveze uključuju stavke koje se mogu direktno pripisati pojedinom segmentu kao i stavke koje se mogu na razumnoj osnovi rasporediti na razumnoj osnovi.

Osnovni proizvodi koji se nude unutar pojedinih poslovnih segmenata koji su predmet izvještavanja uključuju:

Neživot:

- Auto odgovornost
- Auto kasko
- Imovina i odgovornost
- Nezgodna i zdravstvo

Život:

- Tradicionalni život
- Smrt i doživljenje
- Rizik smrti
- Rizik doživljenja

Geografski segment

Grupa uglavnom posluje u Bosni i Hercegovini. Budući da je ukupni prihod od ugovora o osiguranju ostvaren od klijenata u Bosni i Hercegovini, informacije po geografskim segmentima nisu objavljene.

1.10 Nekretnine i oprema

Grupa

	Zemljišta i nekretnine '000 BAM	Oprema i namještaj '000 BAM	Ulaganja u tuđu materijalnu imovinu '000 BAM	Imovina u pripremi '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Nabavna vrijednost					
Stanje na dan 1. januara 2017.	16.772	5.445	430	257	22.904
Povećanja	937	449	105	2.473	3.964
Otpisi	-	(213)	-	-	(213)
Prenos	(105)	198	-	(198)	(105)
Prodaja	-	(339)	-	-	(339)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	17.604	5.540	535	2.532	26.211
Stanje na dan 1. januara 2018.	17.604	5.540	535	2.532	26.211
Povećanja	38	529	555	64	1.186
Otpisi	(37)	(269)	-	(79)	(385)
Prenos na ulaganja u nekretnine	(153)	-	-	-	(153)
Prodaja	(47)	(273)	-	-	(320)
Stanje na dan 31. decembra 2018.	17.405	5.527	1.090	2.517	26.539
Amortizacija i umanjenje vrijednosti					
Stanje na dan 1. januara 2017.	4.823	4.494	396	41	9.754
Trošak razdoblja	520	388	12	-	920
Otpisi	-	(213)	-	-	(213)
Prenos	-	(318)	-	-	(318)
Prodaja	(41)	-	-	-	(41)
Stanje 31. decembra 2017.	5.302	4.351	408	41	10.102
Stanje na dan 1. januara 2018.	5.302	4.351	408	41	10.102
Trošak razdoblja	412	380	56	-	848
Otpisi	(36)	(270)	-	(41)	(347)
Prenos	(67)	-	-	-	(67)
Prodaja	(14)	(241)	-	-	(255)
Stanje 31. decembra 2018.	5.597	4.220	464	-	10.281
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 1. januara 2017.	11.949	951	34	216	13.150
Na dan 31. decembra 2017.	12.302	1.189	127	2.491	16.109
Na dan 1. januara 2018.	12.302	1.189	127	2.491	16.109
Na dan 31. decembra 2018.	11.808	1.307	626	2.517	16.258

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Tokom 2018. godine Grupa je izvršila prenos sredstava na investicione nekretnine sa nabavnom vrijednošću od BAM 153 hiljade i pripadajućom akumuliranom amortizacijom od BAM 67 hiljada.

1.10 Nekretnine i oprema (nastavak)

Društvo

	Zemljišta i nekretnine '000 BAM	Oprema i namještaj '000 BAM	Ulaganja u tuđu materijalnu imovinu '000 BAM	Imovina u pripremi '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Nabavna vrijednost					
Stanje na dan 1. januara 2017.	3.407	3.590	431	-	7.428
Povećanja	12	378	105	2.473	2.968
Otpisi	-	(193)	-	-	(193)
Prodaja	-	(279)	-	-	(279)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	3.419	3.496	536	2.473	9.924
Stanje na dan 1. januara 2018.	3.419	3.496	536	2.473	9.924
Povećanja	2	396	555	44	997
Otpisi	-	(176)	-	-	(176)
Prodaja	-	(75)	-	-	(75)
Stanje na dan 31. decembra 2018.	3.421	3.641	1.091	2.517	10.670
Amortizacija i umanjenje vrijednosti					
Stanje na dan 1. januara 2017.	1.499	2.924	397	-	4.820
Trošak razdoblja	102	294	12	-	408
Otpisi	-	(193)	-	-	(193)
Prodaja	-	(279)	-	-	(279)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	1.601	2.746	409	-	4.756
Stanje na dan 1. januara 2018.	1.601	2.746	409	-	4.756
Trošak razdoblja	103	285	56	-	444
Otpisi	-	(175)	-	-	(176)
Prodaja	-	(60)	-	-	(60)
Stanje na dan 31. decembra 2018.	1.704	2.795	465	-	4.964
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 1. januara 2017.	1.908	666	34	-	2.608
Na dan 31. decembra 2017.	1.818	750	127	2.473	5.168
Na dan 1. januara 2018.	1.818	750	127	2.473	5.168
Na dan 31. decembra 2018.	1.717	846	626	2.517	5.706

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u bilansu uspjeha.

1.11 Ulaganja u nekretnine

	Grupa 2018. Ulaganja u nekretnine '000 BAM	Grupa 2017. Ulaganja u nekretnine '000 BAM	Društvo 2018. Ulaganja u nekretnine '000 BAM	Društvo 2017. Ulaganja u nekretnine '000 BAM
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 1. januara	1.692	1.590	749	755
Povećanja	-	2	-	-
Prodaja	-	(6)	-	(6)
Prenos (bilješka 1.10)	153	106	-	-
	<u>1.845</u>	<u>1.692</u>	<u>749</u>	<u>749</u>
Stanje na dan 31. decembra				
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti				
Stanje na dan 1. januara	708	631	298	277
Trošak	38	37	22	22
Prodaja	-	(1)	-	(1)
Prenos	68	41	-	-
	<u>814</u>	<u>708</u>	<u>320</u>	<u>298</u>
Stanje na dan 31. decembra				
Neto knjigovodstvena vrijednost				
Na dan 1. januara	984	959	451	478
Na dan 31. decembra	<u>1.031</u>	<u>984</u>	<u>429</u>	<u>451</u>

Uprava vjeruje da fer vrijednost ulaganja u nekretnine, izračunato prema sadašnjim cijenama za slične nekretnine na istoj lokaciji i u istom stanju kao nekretnina Grupe te koje podliježu sličnom ugovoru o najmu, ne odstupa značajno od njihove knjigovodstvene vrijednosti.

Fer vrijednost ulaganja u nekretnine, procijenjena od strane neovisnih vještaka ne odstupa od njihove knjigovodstvene vrijednosti nego je čak i veća od iste. Politika grupe je da se nekretnine vode po trošku nabavke i u skladu s tim amortizuju porezno priznatim stopama amortizacije.

Grupa nije imala troškova održavanja po navedenoj nekretnini tokom godine. Prihod ostvaren tokom 2018. godine po osnovu najma navedene nekretnine iznosi 172 hiljada BAM (2017.: 165 hiljada BAM).

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio troškova poslovanja u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

1.12 Goodwill

Grupa

	2018.	2017.
	'000 BAM	'000 BAM
Stanje na dan 1. januara.	245	245
Stjecanje poslovnom kombinacijom	-	-
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	245	245
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Goodwill predstavlja goodwill iz akvizicije, proizašao prilikom stjecanja ulaganja u Sarajevostan d.o.o. Sarajevo.

1.13 Odgođeni troškovi pribave

Kao dio poslova osiguranja Društva i Grupe, određeni troškovi pribave se odgađaju. Za poslove životnog osiguranja, troškovi pribave su uzeti u obzir prilikom izračuna rezerve životnog osiguranja putem Zilmerizacije. Odgođeni troškovi pribave za životna osiguranja nisu priznati kao posebna stavka imovine na datum bilansa.

Analiza navedenih troškova pribave je prikazana u nastavku:

Grupa i Društvo

	2018.	2017.
	'000 BAM	'000 BAM
Stanje na dan 1. januara	1.422	1.337
(Smanjenje)/povećanje kapitaliziranih troškovi pribave	133	85
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	1.555	1.422
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.14 Ostala nematerijalna imovina

Grupa

	Ostala nematerijalna imovina - prava '000 BAM	Software '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Nabavna vrijednost			
Stanje na dan 1. januara 2017.	1.285	700	1.985
Povećanja	-	23	23
Otpisi	(51)	-	(51)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	1.234	723	1.957
Stanje na dan 1. januara 2018.	1.234	723	1.957
Povećanja	-	35	35
Stanje na dan 31. decembra 2018.	1.234	758	1.992
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti			
Stanje na dan 1. januara 2017.	1.283	645	1.928
Trošak razdoblja	1	25	26
Otpisi	(51)	-	(51)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	1.233	670	1.903
Stanje na dan 1. januara 2018.	1.233	670	1.903
Trošak razdoblja	1	23	24
Stanje na dan 31. decembra 2018.	1.234	693	1.927
Neto knjigovodstvena vrijednost			
Na dan 1. januara 2017.	2	55	57
Na dan 31. decembra 2017.	1	53	54
Na dan 1. januara 2018.	1	53	54
Na dan 31. decembra 2018.	-	65	65

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

1.14 Ostala nematerijalna imovina (nastavak)

Društvo

	Software '000 BAM
Nabavna vrijednost	
Stanje na dan 1. januara 2017.	329
Povećanja	19
Otpisi	-
	348
Stanje na dan 31. decembra 2017.	
Stanje na dan 1. januara 2018.	348
Povećanja	33
Otpisi	-
	381
Akumulirana amortizacija i umanjene vrijednosti	
Stanje na dan 1. januara 2017.	308
Trošak razdoblja	6
Otpisi	-
	314
Stanje na dan 31. decembra 2017.	
Stanje na dan 1. januara 2018.	314
Trošak razdoblja	10
Otpisi	-
	324
Neto knjigovodstvena vrijednost	
Na dan 1. januara 2017.	21
Na dan 31. decembra 2017.	34
Na dan 1. januara 2018.	34
Na dan 31. decembra 2018.	57

Trošak amortizacije razdoblja priznaje se kao dio administrativnih troškova u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

1.15 Ulaganja u podružnice

a) Podružnice Grupe su:

	Industrija	Država	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2018.	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2017.
Autocentar BH d.o.o.	Usluge posredovanja u osiguranju i tehnički pregled vozila	Bosna i Hercegovina	100%	100%
Sarajevostan d.d., Sarajevo	Usluge održavanja	Bosna i Hercegovina	93,02%	93,02%
Unis automobili i dijelovi d.o.o.	Prodaja vozila i dijelova na veliko i malo	Bosna i Hercegovina	100%	100%

Podružnice su u potpunosti konsolidovane u finansijskim izvještajima Grupe

b) Ulaganja u podružnice su:

	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Autocentar BH d.o.o.	2.133	2.133
Sarajevostan d.o.o. Sarajevo	1.506	4.975
Unis automobili i dijelovi d.o.o.	2.469	2.469
Ukupno	6.108	9.577

Unutar ukupne imovine društva Unis automobili i dijelovi d.o.o. je i zemljište na kojem se nalaze objekti Društva. UNIS AUTOMOBILI I DIJELOVI d.o.o. Sarajevo vode sudski postupak za utvrđivanje prava vlasništva na zemljištu na kojem imaju mirni savjesni posjed i na kojem u svojim objektima neometano obavljaju svoju djelatnost duže od četrdeset godina.

Postupak koji se vodi od 2006. godine, je ponovljeni postupak, u koji je predmet vratio Kantonalni sud u Sarajevu, nakon što je Tužitelj u prvostepenom postupku bio odbijen sa tužbenim zahtjevom. Uputa Kantonalnog suda je bila da se u ponovljenom postupku utvrdi pravno sljedništvo UNIS AUTOMOBILI I DIJELOVI d.o.o. Sarajevo.

Općinski sud u Sarajevu je u ponovljenom prvostepenom postupku donio Presudu kojom je ponovo odbio tužbeni zahtjev UNIS AUTOMOBILI I DIJELOVI d.o.o. Sarajevo za utvrđivanje prava vlasništva na zemljištu na kojem obavlja svoju djelatnost. Na ovu presudu, koja nije pravosnažna punomoćnik UNIS AUTOMOBILI I DIJELOVI d.o.o. je uložila žalbu o kojoj će raspravljati Kantonalni sud u Sarajevu.

Prema sudskoj praksi i argumentima iznešenim u žalbi Uprava Društva i punomoćnik u sporu vjeruju u pozitivan ishod spora, te nadoknadivost ulaganja. Shodno tome Društvo nije radilo test nadokadivosti ulaganja.

1.15 Ulaganja u podružnice

c) Kretanja ulaganja u podružnice su kako slijedi:

	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Stanje na dan 1. januara	9.577	9.577
Smanjenje i isplata kapitala vlasnicima Sarajevostan d.o.o. Sarajevo zbog promjene oblika iz d.d. u d.o.o.	(3.469)	-
Stanje na dan 31. decembra	6.108	9.577

1.16 Ulaganja u pridružena pravna lica

a) Pridružena pravna lica Grupe su:

	Industrija	Država	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2018.	Vlasništvo Grupe na dan 31. decembra 2017.
TRIGLAV SAVJETOVANJE d.o.o.	Agencija za pružanje usluga	Bosna i Hercegovina	49,00%	49,00%

b) Ulaganja u pridružena pravna lica Grupe su kako slijedi:

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
TRIGLAV SAVJETOVANJE d.o.o.	91	65	147	147
Ukupno	91	65	147	147

Na dan 31. decembar 2018. godine, ukupna imovina Triglav Savjetovanje d.o.o. iznosila je 455 hiljada BAM (31. decembar 2017.: 233 hiljada BAM), obaveze 269 hiljada BAM (31. decembar 2017.: obaveze 287 hiljada BAM), a prihodi i bruto dobit za 2018. godinu 1.938 hiljada BAM (2017.:1.781 hiljada BAM), odnosno 44 hiljada BAM (2017.: 64 hiljada BAM).

1.17 Finansijska ulaganja

Grupa	Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	Zajmovi i potraživanja	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
2017.			
Dužničke vrijednosnice – kotiraju	26.108	-	26.108
Vlasničke vrijednosnice -- kotiraju	3.601	-	3.601
Depoziti kod banaka	-	22.981	22.981
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	554	554
Zajmovi i potraživanja	-	23.535	23.535
Ukupno	29.709	23.535	53.244
2018.			
Dužničke vrijednosnice – kotiraju	25.384	-	25.384
Vlasničke vrijednosnice -- kotiraju	2.717	-	2.717
Depoziti kod banaka	-	25.531	25.531
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	2.360	2.360
Zajmovi i potraživanja	-	27.891	27.891
Ukupno	28.101	27.891	55.992

1.17 Finansijska ulaganja (nastavak)

Društvo	Finansijska imovina raspoloživa za prodaju '000 BAM	Zajmovi i potraživanja '000 BAM	Ukupno '000 BAM
2017.			
Dužničke vrijednosnice - kotiraju	26.108	-	26.108
Vlasničke vrijednosnice - kotiraju	3.601	-	3.601
Depoziti kod banaka	-	22.972	22.972
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	2.467	2.467
Zajmovi i potraživanja	-	25.439	25.439
Ukupno	29.709	25.439	55.148
2018.			
Dužničke vrijednosnice - kotiraju	25.384	-	25.384
Vlasničke vrijednosnice - kotiraju	2.717	-	2.717
Depoziti kod banaka	-	25.520	25.520
Dati zajmovi, neto od umanjenja vrijednosti	-	3.984	3.984
Zajmovi i potraživanja	-	29.504	29.504
Ukupno	28.101	29.504	57.605

Na dan 31. decembra 2018. godine nije bilo ulaganja koja se drže do dospjeća niti finansijske imovine raspoložive za prodaju koja bi bila dospjela.

1.17 Finansijska ulaganja (nastavak)

Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja se sastoje od depozita kod banaka i zajmova datih klijentima, neto od umanjenja vrijednosti kako slijedi:

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Depoziti kod banaka	25.531	22.981	25.520	22.972
Zajmovi dati klijentima	7.379	5.776	7.211	5.504
Zajmovi dati povezanim licima	-	-	1.720	2.113
Umanjenje vrijednosti zajmova datih klijentima	(5.019)	(5.222)	(4.947)	(5.150)
Ukupno	27.891	23.535	29.504	25.439

Kretanje umanjenja vrijednosti zajmova datih klijentima u toku godine bilo je kako slijedi:

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Stanje na dan 1. januara	5.222	5.392	5.150	5.321
Gubici od umanjenja vrijednosti (bilješka 1.37)	2	-	2	-
Naplata prethodno umanjenih iznosa (bilješka 1.31)	(205)	(170)	(205)	(170)
Stanje na dan 31. decembra	5.019	5.222	4.947	5.151

Dospjelo, a neispravljeno - Društvo 2017.

	Nedospjelo, a neispravljeno BAM'000	90 dana BAM'000	91-181 dana BAM'000	181-365 dana BAM'000	Ukupno BAM'000
Depoziti kod banaka	22.972	-	-	-	22.972
Zajmovi dati klijentima	354	-	-	-	354
Zajmovi dati povezanim licima	2.113	-	-	-	2.113
Ukupno	25.439	-	-	-	25.439

1.17 Finansijska ulaganja (nastavak)

Dospjelo a neispravljeno – Društvo
 2018.

	Nedospjelo, a neispravljeno BAM'000	90 dana BAM'000	91-180 dana BAM'000	181-365 dana BAM'000	Ukupno BAM'000
Depoziti kod banaka	25.520	-	-	-	25.520
Zajmovi dati klijentima	2.258	6	-	-	2.264
Zajmovi dati povezanim licima	1.720	-	-	-	1.720
Ukupno	29.498	6	-	-	29.504

Dospjelo, a neispravljeno Grupa 2017.

	Nedospjelo, a neispravljeno BAM'000	90 dana BAM'000	91-180 dana BAM'000	181-365 dana BAM'000	Ukupno BAM'000
Depoziti kod banaka	22.981	-	-	-	22.981
Zajmovi dati klijentima	554	-	-	-	554
Ukupno	23.535	-	-	-	23.535

Dospjelo, a neispravljeno Grupa 2018.

	Nedospjelo, a neispravljeno BAM'000	90 dana BAM'000	91-180 dana BAM'000	181-365 dana BAM'000	Ukupno BAM'000
Depoziti kod banaka	25.531	-	-	-	25.531
Zajmovi dati klijentima	2.352	6	-	2	2.360
Ukupno	27.883	6	-	2	27.891

1.18 Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju

Grupa i Društvo

	<i>Bilješka</i>	2018.	2017.
		'000 BAM	'000 BAM
Neživot			
Udio reosiguranja u rezervi za prijenosne premije	1.22 a)	2.391	2.678
Udio reosiguranja u rezervi za prijavljene, a nelikvidirane štete	1.22 b)	2.994	4.598
Udio reosiguranja u rezervi za nastale, a neprijavljene štete	1.22 c)	977	848
		6.362	8.124
Život			
Udio reosiguranja u rezervi za prijenosne premije	1.22 a)	-	1
		6.362	8.125
Udio reosiguranja u rezervama za ugovore o osiguranju		6.362	8.125

1.19 Zalihe

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2018.	2017.	2018.	2017.
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Rezervni dijelovi	94	259	-	-
Vozila	4	4	-	-
Materijal u skladištu	190	197	-	-
Sitan inventar u skladištu	695	547	387	340
Umanjenje vrijednosti zaliha	(569)	(602)	(269)	(261)
Ukupno zalihe	414	405	118	79

1.20 Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Potraživanja iz ugovora o osiguranju	5.832	6.471	5.838	6.482
Potraživanja iz poslova reosiguranja				
- za štete	595	832	595	832
- za provizije reosiguranja	181	152	181	152
Potraživanja od poreske uprave	82	42	82	42
Ostala potraživanja i unaprijed plaćeni troškovi	6.511	2.885	8.334	1.444
Umanjenje vrijednosti				
- potraživanja iz ugovora o osiguranju	(1.993)	(1.941)	(1.993)	(1.941)
- ostala potraživanja	(1.294)	(1.263)	(464)	(465)
Ukupno	9.914	7.178	12.573	6.546

Društvo – Dospjela i neispravljen potraživanja 2017.

	Nedospjelo, a neispravljen	90 dana	91-181 dana	181-365 dana	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Potraživanja iz ugovora o osiguranju	2.937	1.038	318	248	4.541
Potraživanja iz poslova reosiguranja					
- za štete	832	-	-	-	832
- za provizije reosiguranja	152	-	-	-	152
Potraživanja od poreske uprave	42	-	-	-	42
Ostala potraživanja i unaprijed plaćeni troškovi	837	132	5	5	979
Ukupno	4.800	1.170	323	253	6.546

Društvo – Dospjela i neispravljen potraživanja 2018.

	Nedospjelo, a neispravljen	90 dana	91-181 dana	181-365 dana	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Potraživanja iz ugovora o osiguranju	2.648	882	217	98	3.845
Potraživanja iz poslova reosiguranja					
- za štete	595	-	-	-	595
- za provizije reosiguranja	181	-	-	-	181
Potraživanja od poreske uprave	82	-	-	-	82
Ostala potraživanja i unaprijed plaćeni troškovi	7.812	53	2	3	7.870
Ukupno	11.318	935	219	101	12.573

1.20 Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja (nastavak)

**Grupa – Dospjela i neispravljena
potraživanja 2017.**

	Nedospjelo, a neispravljeno '000 BAM	90 dana '000 BAM	91-181 dana '000 BAM	181-365 dana '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Potraživanja iz ugovora o osiguranju	2.926	1.038	318	248	4.530
Potraživanja iz poslova reosiguranja					
- za štete	832	-	-	-	832
- za provizije reosiguranja	152	-	-	-	152
Potraživanja od poreske uprave	42	-	-	-	42
Ostala potraživanja i unaprijed plaćeni troškovi	1.083	390	144	5	1.622
Ukupno	5.035	1.428	462	253	7.178

**Grupa – Dospjela i neispravljena
potraživanja 2018.**

	Nedospjelo, a neispravljeno '000 BAM	90 dana '000 BAM	91-181 dana '000 BAM	181-365 dana '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Potraživanja iz ugovora o osiguranju	2.642	882	217	98	3.839
Potraživanja iz poslova reosiguranja					
- za štete	595	-	-	-	595
- za provizije reosiguranja	181	-	-	-	181
Potraživanja od poreske uprave	82	-	-	-	82
Ostala potraživanja i unaprijed plaćeni troškovi	5.159	53	2	3	5.217
Ukupno	8.659	935	219	101	9.914

1.20 Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala potraživanja (nastavak)

Kretanje umanjenja vrijednosti za potraživanja iz ugovora o osiguranju tokom godine bilo je kako slijedi:

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Stanje na dan 1. januara	1.941	2.205	1.941	2.205
Gubici od umanjenja vrijednosti (bilješka 1.36)	403	345	403	345
Naplata prethodno umanjenih iznosa (bilješka 1.32)	(242)	(244)	(242)	(244)
Otpisi prethodno umanjenih iznosa	(109)	(365)	(109)	(365)
Stanje na dan 31. decembra	1.993	1.941	1.993	1.941

Gubici od umanjenja vrijednosti potraživanja iz ugovora o osiguranju priznati su unutar ostalih poslovnih troškova (bilješka 1.36), dok su naplata prethodno rezerviranih iznosa i dobitci od ukidanja umanjenja vrijednosti prikazani unutar ostalih poslovnih prihoda (bilješka 1.32)

Kretanje umanjenja vrijednosti za ostala potraživanja tokom godine bilo je kako slijedi:

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Stanje na dan 1. januara	1.264	1.013	465	476
Gubici od umanjenja vrijednosti (bilješka 1.36)	249	353	13	39
Naplata prethodno umanjenih iznosa (bilješka 1.32)	(116)	(58)	(3)	(5)
Otpisi prethodno umanjenih iznosa	(103)	(45)	(11)	(45)
Stanje na dan 31. decembra	1.294	1.263	464	465

Gubici od umanjenja vrijednosti ostalih potraživanja priznati su unutar ostalih poslovnih rashoda (bilješka 1.36), dok je naplata prethodno umanjenih iznosa prikazana unutar ostalih poslovnih prihoda (bilješka 1.32).

1.21 Novac i novčani ekvivalenti

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Novac u banci	11.729	19.010	10.770	18.358
Novac u blagajni	5	13	4	9
Novac i novčani ekvivalenti	11.734	19.023	10.774	18.367

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Neživotna osiguranja				
Rezerve za prijenosne premije	14.657	13.911	14.657	13.911
Rezerve za prijavljene, a neisplaćene štete	7.014	8.595	7.014	8.595
Rezerve za troškove obrade	1.598	1.802	1.598	1.802
Rezerve za nastale, a neprijavljene štete	6.518	6.404	6.518	6.404
Rezerve za povrat premije	444	359	444	359
Rezerve za neistekle rizike	914	697	914	697
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno neživotna osiguranja	31.145	31.768	31.145	31.768
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Životna osiguranja				
Rezerve za prijenosne premije	12	29	12	29
Rezerve za prijavljene, a neisplaćene štete	76	56	76	56
Rezerve za troškove obrade štete	6	1	6	1
Rezerva za nastale neprijavljene štete	157	139	157	139
Matematička rezerva životnih osiguranja i rezerva kao rezultat testa adekvatnosti	29.723	25.022	29.723	25.022
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno životna osiguranja	29.974	25.247	29.974	25.247
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Sveukupno	61.119	57.015	61.119	57.015
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

a) Analiza kretanja rezervi za prijenosne premije

Grupa i Društvo

	2018. Bruto '000 BAM	2018. Reosigura- nje '000 BAM	2018. Neto '000 BAM	2017. Bruto '000 BAM	2017. Reosigu- ranje '000 BAM	2017. Neto '000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	13.911	2.678	11.233	13.137	3.016	10.121
Premije polisirane tokom godine	31.424	7.845	23.579	31.143	8.551	22.592
Umanjeno za: premije zaradene tokom godine	(30.678)	(8.132)	(22.546)	(30.369)	(8.889)	(21.480)
Stanje na dan 31. decembra	14.657	2.391	12.266	13.911	2.678	11.233
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	29	1	28	49	1	48
Premije polisirane tokom godine	12.724	170	12.554	11.624	95	11.529
Umanjeno za: premije zaradene tokom godine	(12.741)	(171)	(12.570)	(11.644)	(95)	(11.549)
Stanje na dan 31. decembra	12	-	12	29	1	28

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

b) Analiza kretanja rezervi za prijavljene, a neisplaćene štete

Društvo

	2018.	2018.	2018.	2017.	2017.	2017.
	Bruto	Reosigur	Neto	Bruto	Reosigur	Neto
	'000	anje	'000	'000	anje	'000
	BAM	BAM	BAM	BAM	BAM	BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	8.595	4.598	3.997	7.245	3.194	4.051
Štete nastale u tekućoj godini	12.800	2.465	10.335	11.390	3.044	8.346
Prijenos iz IBNR	2.958	8	2.950	2.989	273	2.716
Promjena u štetama iz prethodne godine	(1.490)	(1.030)	(460)	1.589	1.523	66
Isplaćene štete	(15.849)	(3.047)	(12.802)	(14.618)	(3.436)	(11.182)
Stanje na dan 31. decembra	7.014	2.994	4.020	8.595	4.598	3.997
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	56	-	56	108	-	108
Štete nastale u tekućoj godini	3.961	-	3.961	4.057	-	4.057
Promjena u štetama iz prethodne godine	342	-	342	293	-	293
Isplaćene štete	(4.283)	-	(4.283)	(4.402)	-	(4.402)
Stanje na dan 31. decembra	76	-	76	56	-	56

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

c) Analiza kretanja rezervi za nastale, a neprijavljene štete

Grupa i Društvo	2018.	2018.	2018.	2017.	2017.	2017.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	6.404	848	5.556	6.442	1.286	5.156
Povećanja priznata tokom godine	794	356	438	(883)	(538)	(345)
Transferi u rezerve za prijavljene štete	(680)	(227)	(453)	845	100	744
Stanje na dan 31. decembra	6.518	977	5.541	6.404	848	5.555

Grupa i Društvo	2018.	2018.	2018.	2017.	2017.	2017.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
<i>Životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	139	-	139	92	-	92
Povećanja priznata tokom godine	22	-	22	60	-	60
Transferi u rezerve za prijavljene štete	(4)	-	(4)	(13)	-	(13)
Stanje na dan 31. decembra	157	-	157	139	-	139

d) Analiza kretanja rezervi za povrat premije

Grupa i Društvo	2018.	2018.	2018.	2017.	2017.	2017.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	359	-	359	337	-	337
(Smanjenja) / povećanja priznata tokom godine	85	-	85	22	-	22
Stanje na dan 31. decembra	444	-	444	359	-	359

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

e) Analiza kretanja rezervi za neistekle rizike

Grupa i Društvo

	2018.	2018.	2018.	2017.	2017.	2017.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	697	-	697	346	-	346
Smanjenja priznata tokom godine	217	-	217	351	-	351
Stanje na dan 31. decembra	914	-	914	697	-	697

f) Analiza kretanja rezervi za troškove obrade šteta

Grupa i Društvo

	2018.	2018.	2018.	2017.	2017.	2017.
	Bruto	Reosiguranje	Neto	Bruto	Reosiguranje	Neto
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
<i>Neživotna+životna osiguranja</i>						
Stanje na dan 1. januara	1.802	-	1.802	2.105	-	2.105
Povećanja (smanjenja) priznata tokom godine	(204)	-	(204)	(303)	-	(303)
Stanje na dan 31. decembra	1.598	-	1.598	1.802	-	1.802

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

d) Matematička rezerva

Grupa i Društvo

	2018.	2017.
	Bruto i neto	Bruto i neto
	'000 BAM	'000 BAM
Stanje na dan 1. januara	25.022	20.912
Alokacija premije	9.070	9.238
Otpuštanje obaveza zbog plaćenih naknada, otkupa i ostalih raskida	(2.956)	(2.832)
Oslobađanje diskonta/pripis kamate	(2.890)	(1.805)
Promjena u IBNR-u i RBNS-u	44	(7)
Promjena u Zilmerizaciji	1.389	(526)
Alokacija diskrecionog bonusa	61	61
Alokacija posebne komponente diskrecionog bonusa		-
Promjena u rezervi prijenosne premije	(17)	(19)
	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra	29.723	25.022
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

i) Osnovne pretpostavke uz životna osiguranja

j) Opis	Proizvod	Kamatne stope	Tablice smrtnosti
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dva puta osigurane sume za slučaj smrti.	ST-1997	3.25%	RH 80-82_M and RH 80-82_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dva ipo puta osigurane sume za slučaj smrti. Nakon izmjene na proizvodu za koje je Društvo dobilo saglasnost 31.1.2011. a izmjene počele važiti od 01.03.2011. godine osiguravač za slučaj smrti uslijed nezgode isplaćuje sumu za doživljenje (smrt).	Z-MES-1O i Z-MES-1OBH	3.25%/2,5%,1,75%	BIH_2004_M BIH_2004_Z and BiH2004_A
Uzajamno mješovito životno osiguranje dvije osoba s mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dva ipo puta osigurane sume za slučaj smrti. Nakon izmjene na proizvodu za koje je društvo dobilo saglasnost 31.1.2011. a izmjene počele važiti od 01.03.2011. godine osiguravač za slučaj smrti uslijed nezgode isplaćuje sumu za doživljenje (smrt).	Z-MES-2O i Z-MES-2OBH	3.25%/2,5%,1,75%	BIH_2004_V and BiH2004_A
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:2. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dva ipo puta osigurane sume za slučaj smrti.	Z-MED-1O	3.25%/2,5%,1,75%	BIH_2004_M BIH_2004_Z and BiH2004_A
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s plaćanjem premije ujednokratnom iznosu. gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dva ipo puta osigurane sume za slučaj smrti. Nakon izmjene na proizvodu za koje je društvo dobilo saglasnost 31.1.2011. a izmjene počele važiti od 01.03.2011. godine osiguravač za slučaj smrti uslijed nezgode isplaćuje sumu za doživljenje (smrt).	Z-MES-1E	3.25%/2,5%,1,75%	BIH_2004_M BIH_2004_Z and BiH2004_A
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s pokrićem kritičnih bolesti i mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dva ipo puta osigurane sume za slučaj smrti. Nakon izmjene na proizvodu za koje je Društvo dobilo saglasnost 31.1.2011. a izmjene počele važiti od 01.03.2011. godine osiguravač za slučaj smrti uslijed nezgode isplaćuje sumu za doživljenje (smrt).	Z-KBI-1O	3.25%/2,5%,1,75%	BIH_2004_M+ KBI_2004_M and BIH_2004_Z + KBI_2004_Z and BiH2004_A, NIH KBI2006_DEP
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s pokrićem kritičnih bolesti i mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dva i po puta osigurane sume za slučaj smrti.	Z-KBI-1OBH	3.25%/	BIH_2004_M+ KBI_2006_M i BIH_2004_Z+ KBI_2006_Z
Uzajamno mješovito životno osiguranje dvije osobe s pokrićem kritičnih bolesti dvije osobe i mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dva i po puta osigurane sume za slučaj smrti. Nakon izmjene na proizvodu za koje je društvo dobilo saglasnost 31.1.2011. a izmjene počele važiti od 01.03.2011. godine osiguravač za slučaj smrti uslijed nezgode isplaćuje sumu za doživljenje (smrt).	Z-KBI-2O	3.25%/2,5%,1,75%	BIH_2004_V+ KBI_2004_V and BiH2004_A, NIH KBI2006_DEP
Uzajamno mješovito životno osiguranje dvije osobe s pokrićem kritičnih bolesti dvije osobe i mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja i smrti 1:1. U slučaju smrti uslijed nezgode koja je u skladu s općim uvjetima za osiguranje osoba od posljedica nesretnog slučaja osiguravač isplaćuje iznos u visini dva i po puta osigurane sume za slučaj smrti.	Z-KBI-2OBH	3.25%	BIH_2004_V+ KBI_2006_V
Doživotno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje osiguravač pokriva isplatu osigurane sume za slučaj smrti.	T-VSE-1O	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Doživotno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje osiguravač pokriva isplatu osigurane sume za slučaj smrti.	Z-50P-1O	3.25%	BIH_2004_O50
Stipendijsko osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije prema kojem osiguravač od ugovorenog dana i za ugovoreno razdoblje garantuje isplaćivanje mjesečne stipendije.	O-STI-1O	3.25%/2,5%,1,75%	BIH_2004_M BIH_2004_Z and BiH2004_A
Uzajamno stipendijsko osiguranje dviju osoba s mjesečnim plaćanjem premije prema kojem osiguravač od ugovorenog dana i za ugovoreno razdoblje garantira isplaćivanje mjesečne stipendije.	O-STI-2O	3.25/2,5%,1,75%	BIH_2004_V
Stipendijsko osiguranje jedne osobe s plaćanjem premije u jednokratnom iznosu. prema kojem osiguravač od ugovorenog dana i za ugovoreno razdoblje garantira isplaćivanje mjesečne stipendije.	O-STI-1E	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Mirazno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje osiguravač garantuje isplatu miraza korisniku prilikom sklapanja braka.	O-DOT-1O	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Uzajamno mirazno osiguranje dviju osoba s mjesečnim plaćanjem premije gdje osiguravač garantuje isplatu miraza korisniku prilikom sklapanja braka.	O-DOT-2O	3.25%	BIH_2004_V
Mirazno osiguranje jedne osobe s jednokratnim plaćanjem premije gdje osiguravač garantira isplatu miraza korisniku prilikom sklapanja braka.	O-DOT-1E	3.25%	BIH_2004_M BIH_2004_Z
Osiguranje korisnika kredita za slučaj smrti	Risk loans (T-SMT-10)	3,25%	RH 80-82_M and RH 80-82_Z
Mješovito životno osiguranje jedne osobe s mjesečnim plaćanjem premije gdje je odnos osiguranih suma za slučaj doživljenja. smrti i smrti uslijed nezgode 1:1.	Capital (Z-MEK-10)	3,25%	RH 80-82_M i RH 80-82_Z
Riziko životno osiguranjejedne osobe sa obročnim plaćanjem premije	T-SMT-10	3,25%	BIH2004_A
Uzajamno riziko životno osiguranje sa obročnim plaćanjem premije	T-SMT-20	3,25%	BIH2004_A
Riziko životno osiguranje jedne osobe sa jednokratnim plaćanjem premije	T-SMT-1E	3,25%	BIH2004_A
Uzajamno riziko životno osiguranje sa jednokratnim plaćanjem premije	T-SMT-2E	3,25%	BIH2004_A
Riziko životno osiguranje korisnika kredita jedne osobe sa opadajućom sumom i obročnim plaćanjem	T-HPK-10	3,25%	BIH2004_A
Uzajamno riziko životno osiguranje korisnika kredita sa opadajućom sumom i obročnim plaćanjem	T-HPK-20	3,25%	BIH2004_A
Riziko životno osiguranje korisnika kredita jedne osobe sa opadajućom sumom i jednokratnim plaćanjem	T-HPK-1E	3,25%	BIH2004_A
Uzajamno riziko životno osiguranje korisnika kredita sa opadajućom sumom i jednokratnim plaćanjem	T-HPK-2E	3,25%	BIH2004_A
Riziko životno osiguranje korisnika kredita jedne osobe sa opadajućom sumom i jednokratnim plaćanjem neovisno od starosti	T-GHPK-1E	3,25%	BIH2004_A

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

k) Preostala ročnost obaveza osiguranja

Grupa i Društvo

2017.	Manje od	Od 1 do	Od 5 do 10	Od 10	Od 15	Više od 20	Ukupno
	1 godine	5 godina	godina	do 15	do 20	godina	
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Neživot							
Rezerve za prijenosnu premiju	11.996	1.029	659	89	133	5	13.911
Rezerva za prijavljene, a neisplaćene štete i za nastale, a neprijavljene štete i troškove obrade	11.097	4.193	1.333	178	-	-	16.801
Rezerva za povrat premije	359	-	-	-	-	-	359
Rezerva za neistekle rizike	697	-	-	-	-	-	697
Ukupno	24.149	5.222	1.992	267	133	5	31.768
<hr/>							
2017.	Manje od	Od 1 do	Od 5 do 10	Od 10	Od 15	Više od 20	Ukupno
	1 godine	5 godina	godina	do 15	do 20	godina	
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Život							
Rezerve za prijenosnu premiju	29	-	-	-	-	-	29
Rezerva za prijavljene, a neisplaćene štete i za nastale a neprijavljene štete	196	-	-	-	-	-	196
Matematička rezerva	1.981	8.209	9.436	3.750	1.313	333	25.022
Ukupno	2.206	8.209	9.436	3.750	1.313	333	25.247
<hr/>							
2018.	Manje od	Od 1 do	Od 5 do 10	Od 10	Od 15	Više od 20	Ukupno
	1 godine	5 godina	godina	do 15	do 20	godina	
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Neživot							
Rezerve za prijenosnu premiju	11.527	1.694	851	187	267	131	14.657
Rezerva za prijavljene, a neisplaćene štete i za nastale a neprijavljene štete i troškove obrade	10.042	4.153	794	141	-	-	15.130
Rezerva za povrat premije	444	-	-	-	-	-	444
Rezerva za neistekle rizike	914	-	-	-	-	-	914
Ukupno	22.927	5.847	1.645	328	267	131	31.145

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

l) Preostala ročnost obaveza osiguranja (nastavak)

2018.	Manje od 1 godine	Od 1 do 5 godina	Od 5 do 10 godina	Od 10 do 15 godina	Od 15 do 20 godina	Više od 20 godina	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Život							
Rezerve za prijenosnu premiju	12	-	-	-	-	-	12
Rezerva za prijavljene, a neisplaćene štete i za nastale, a neprijavljene štete i troškove obrade	239	-	-	-	-	-	239
Matematička rezerva	2.001	9.604	11.883	4.348	1.410	477	29.723
Ukupno	2.252	9.604	11.883	4.348	1.410	477	29.974

1.22 Rezerve za ugovore o osiguranju (nastavak)

m) Razvoj šteta za 2018. godinu

Grupa i Društvo

'000 BAM	Prije 2011.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Pocjena kumulativnih šteta na kraju godine nastanka štete	28.933	6.918	7.723	6.881	12.618	9.274	9.461	9.225	9.936
Jednu godinu kasnije	39.482	9.609	10.947	9.959	17.792	12.360	13.644	12.326	-
Dvije godine kasnije	42.673	10.085	11.336	10.495	18.248	12.727	15.119	-	-
Tri godine kasnije	44.693	10.285	11.486	10.790	18.511	13.112	-	-	-
Četiri godine kasnije	45.932	10.385	11.657	10.850	18.745	-	-	-	-
Pet godina kasnije	47.805	10.407	11.696	10.919	-	-	-	-	-
Šest godina kasnije	48.520	10.459	11.753	-	-	-	-	-	-
Sedam godina kasnije	49.107	10.473	-	-	-	-	-	-	-
Osam godina kasnije	49.394	-	-	-	-	-	-	-	-
Devet godina kasnije	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Deset godina kasnije	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Procjena kumulativnih šteta	51.053	10.601	11.986	11.269	19.628	13.984	16.147	13.842	16.797
Kumulativne isplate	49.394	10.473	11.753	10.919	18.745	13.112	15.119	12.326	9.936
Vrijednost priznata u bilansu tekuće godine	1.659	128	233	350	883	872	1.028	1.516	6.861

1.23 Rezervisanja za obaveze i troškove

Grupa

	Rezervisanja za preventivu '000 BAM	Rezervisanja za otpremne '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2017.	558	593	1.151
Povećanje rezervisanja u bilansu uspjeha	211	28	239
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(303)	-	(303)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2017.	466	621	1.087
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Povećanje rezervisanja	214	33	247
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(349)	-	(349)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2018.	331	654	985
	<hr/>	<hr/>	<hr/>

Društvo

	Rezervisanja za preventivu '000 BAM	Rezervisanja za otpremne '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2017.	558	402	960
Povećanje rezervisanja	211	34	245
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(303)	-	(303)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembra 2017.	466	436	902
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Povećanje rezervisanja	214	24	238
Korištenje rezervisanja kroz godinu	(349)	-	(349)
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stanje na dan 31. decembar 2018.	331	460	791
	<hr/>	<hr/>	<hr/>

Pretpostavke korištene prilikom izračuna rezervisanja za otpremnine su sljedeće:

	Grupa 2018.	Grupa 2017.	Društvo 2018.	Društvo 2017.
Diskontna stopa	3%	3%	3%	3%
Očekivana povećanja plata	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
Stopa smrtnosti	Mortalitetne tablice RH 80	Mortalitetne tablice RH 80	Mortalitetne tablice RH 80	Mortalitetne tablice RH 80

Povećanje rezervisanja za otpremnine priznaje se kao dio administrativnih troškova (bilješka 1.35), dok se povećanje rezervisanja za preventivu priznaje kao dio ostalih poslovnih rashoda (bilješka 1.36).

1.24 Odgođena poreska obaveza

	2018. BAM'000	Priznato kroz bilans uspjeha BAM'000	Priznato kroz sveobuhvatnu dobit BAM'000	2017. BAM'000
Odgođena porezna imovina / (obaveze) iz privremenih razlika				
Nerealizovana (dobit) / gubitak na imovinu raspoloživu za prodaju	299		(113)	412
	_____	_____	_____	_____
Odgođena porezna imovina (obaveze)	299		(113)	412
	=====	=====	=====	=====

1.25 Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Obaveze iz ugovora o osiguranju prema posrednicima	362	323	362	323
Obaveze iz ugovora o osiguranju, reosiguranju i saosiguranju	1.522	1.150	1.522	1.150
Obaveze prema dobavljačima	448	309	284	127
Obaveze prema radnicima	637	542	408	393
Obaveze za ostale poreze	26	52	-	2
Ostale obaveze	1.587	1.496	976	1.026
Razgraničeni troškovi	1.468	1.235	1.394	1.199
Bonusi upravi	128	118	128	118
Odgođeni prihodi	369	440	369	435
Obaveze po kreditu	92	-	-	-
Obaveze iz ugovora o osiguranju, ostale obaveze i odgođeni prihod	6.639	5.665	5.443	4.773

1.26 Dionički kapital

	2018. '000 BAM	2017. '000 BAM
Odobreno. izdano i u cijelosti plaćeno		
32.244 (2017.: 36.400) običnih dionica po 568 BAM	18.315	18.315
5.161 (2017. 5.161) prioritetnih dionica po 568 BAM	2.932	2.932
Dionički kapital	21.247	21.247

Dionički kapital društva denominiran je u BAM. Nominalna vrijednost svake izdane dionice iznosi 568 BAM. Tokom 2018. nije bilo izdavanja novih dionica. Sve su dionice u cijelosti plaćene. Vlasnici prioritetnih dionica nemaju zagarantovano pravo na dividendu, a u slučaju da se donese odluka o isplati dividende imaju prioritet u naplati dividende.

1.26 Dionički kapital (nastavak)

Dioničari Društva na kraju godine su slijedeći:

	2018.				2017.			
	Obične dionice	Prioritetne dionice	Ukupno	% vlasništva	Obične dionice	Prioritetne dionice	Ukupno	% vlasništva
Triglav INT d.d.	18.107.840	2.665.624	20.773.464	97,78	18.107.840	2.665.624	20.773.464	97,78
Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo	-	-	-	-	-	-	-	-
Centralinspekt d.o.o. Sarajevo	125.528	-	125.528	0,59	125.528	-	125.528	0,59
Biston d.j.l.	-	110.760	110.760	0,52	-	110.760	110.760	0,52
Genex d.o.o. Sarajevo	81.224	-	81.224	0,38	81.224	-	81.224	0,38
Enes Delimustafić. Sarajevo	-	155.064	155.064	0,73	-	155.064	155.064	0,73
Ukupno	18.314.592	2.931.448	21.246.040	100	18.314.592	2.931.448	21.246.040	100

Većinski vlasnik Društva je Triglav INT holdinška družba osnovano i sa sjedištem u Sloveniji. Triglav INT je u vlasništvu Zavarovalnice Triglav i tokom 2011. godine je izvršen prijenos vlasničkog udjela u Društvu od 68.94% sa društva Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana na Triglav INT holdinško društvo. U Q1/2017. godine Triglav INT je od dotadašnjeg vlasnika Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo otkupilo 7.921 komad dionica i time povećalo svoj vlasnički dio u Društvu. Skupština Društva 07.06.2018. godine donijela je Odluku broj NO-05-512/18 05-7970/18 o isplati dividende iz ranijih godina u iznosu od 240,00 KM po dionici a Društvo je obračunalo vlasnicima dividendu u ukupnom iznosu od BAM 8.977 hiljada. Dividenda je isplaćena samo vlasnicima koji su aktivni i dostavili instrukciju. Preostala obaveza evidentirana je u okviru obaveza Društva.

1.27 Osnovna i razrjeđena zarada po dionici

U svrhu izračuna zarade po dionici, zarada je izračunata kao dobit za razdoblje namijenjena dioničarima Društva, nakon umanjenja za dividendu namjenjenu prioritetnim dioničarima. Broj običnih dionica je ponderirani prosječni broj izdanih redovnih dionica tokom godine nakon umanjenja za redovne trezorske dionice. Broj redovnih dionica korišten za izračun redovne i razrjeđene zarade po dionici bio je 32.448 (2017.:36.400). S obzirom da nema efekta opcija, kovertibilnih obaveznica ili sličnih instrumenata, razrjeđena dobit po dionici ista je kao i osnovni dobitak po dionici.

Dobit namijenjena redovnim i prioritetnim dioničarima

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM
Dobit razdoblja namijenjena dioničarima	2.196	2.057
Prosječan ponderisani broj dionica	32.449	32.449
Osnovna zarada po dionici (u BAM)	<u>68</u>	<u>63</u>

1.28 Premije

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>				
Zaračunate bruto premije	31.273	31.091	31.424	31.143
Zaračunate bruto premije predane u reosiguranje	(7.960)	(8.811)	(7.960)	(8.811)
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	(746)	(775)	(746)	(775)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	(286)	(338)	(286)	(338)
Zarađene premije iz poslova neživota, neto od reosiguranja	<u>22.281</u>	<u>21.167</u>	<u>22.432</u>	<u>21.219</u>
<i>Životna osiguranja</i>				
Zaračunate bruto premije	12.724	11.624	12.724	11.624
Zaračunate bruto premije predane u reosiguranje	(170)	(95)	(170)	(95)
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	17	20	17	20
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	(1)	(1)	(1)	(1)
Zarađene premije iz poslova životnog osiguranja, neto od reosiguranja	<u>12.570</u>	<u>11.548</u>	<u>12.570</u>	<u>11.548</u>
Ukupno	<u>34.851</u>	<u>32.715</u>	<u>35.002</u>	<u>32.767</u>

1.29 Analiza zaračunatih premija i nastalih šteta po vrstama osiguranja

Sljedeća tablica prikazuje analizu zaračunate premije i nastalih šteta po vrstama osiguranja. Svi ugovori o osiguranju su zaključeni u Bosni i Hercegovini.

Grupa

	Bruto zaračunate premije '000 BAM	Bruto zarađene premije '000 BAM	Bruto nastale štete '000 BAM	Troškovi pribave i administracije '000 BAM	Saldo reosiguranja '000 BAM
<i>2017. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	11.253	11.278	5.190	4.516	289
Motorna vozila (ostale vrste)	5.466	5.534	4.861	1.537	28
Imovina	9.576	9.411	4.485	2130	2.783
Osobna osiguranja	4.086	3.293	2.999	872	173
Ostalo	710	800	143	153	311
Posredovanje i tehnički pregled	-	-	-	7.130	-
Ukupna neživotna osiguranja	31.091	30.316	17.678	16.338	3.584
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	11.624	11.644	8.430	3.613	60
Ukupno životna osiguranja	11.624	11.644	8.430	3.613	60
Ukupno	42.715	41.960	26.108	19.951	3.644
<i>2018. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	11.200	11.232	4.633	4.343	288
Motorna vozila (ostale vrste)	5.413	5.397	4.054	1.568	291
Imovina	8.653	8.581	2.920	2.116	3.481
Osobna osiguranja	5.203	4.416	4.814	1.151	(112)
Ostalo	804	901	74	172	435
Posredovanje i tehnički pregled	-	-	-	6.889	-
Ukupna neživotna osiguranja	31.273	30.527	16.495	16.239	4.383
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	12.724	12.741	8.983	3.991	132
Ukupna životna osiguranja	12.724	12.741	8.983	3.991	132
Ukupno	43.997	43.268	25.478	20.230	4.515

1.29 Analiza zaračunatih premija i nastalih šteta po vrstama osiguranja (nastavak)

Društvo

	Bruto zaračunate premije '000 BAM	Bruto zaradene premije '000 BAM	Bruto nastale štete '000 BAM	Troškovi pribave i administracije '000 BAM	Saldo reosiguranja '000 BAM
<i>2017. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	11.254	11.279	5.226	4.653	289
Motorna vozila (ostale vrste)	5.468	5.538	4.894	1.657	28
Imovina	9.606	9.440	4.538	2.275	2.783
Osobna osiguranja	4.100	3.306	3.009	913	173
Ostalo	715	805	143	153	311
Ukupna neživotna osiguranja	31.143	30.368	17.810	9.651	3.584
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	11.624	11.644	8.530	3.613	60
Ukupna životna osiguranja	11.624	11.644	8.530	3.613	60
Ukupno	42.767	42.012	26.340	13.264	3.644
<i>2018. godina</i>					
<i>Neživotna osiguranja</i>					
Motorna vozila (auto odgovornost)	11.301	11.333	4.675	4.469	288
Motorna vozila (ostale vrste)	5.415	5.399	4.082	1.653	291
Imovina	8.684	8.612	2.955	2.336	3.481
Osobna osiguranja	5.213	4.426	4.819	1.202	(112)
Ostalo	811	908	74	172	435
Ukupna neživotna osiguranja	31.424	30.678	16.605	9.832	4.383
<i>Životna osiguranja</i>					
Premije plaćene u ratama	12.724	12.741	8.983	3.991	132
Ukupna životna osiguranja	12.724	12.741	8.983	3.991	132
Ukupno	44.148	43.419	25.588	13.823	4.515

1.30 Prihod od provizija i naknada

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Provizija reosiguranja neživot	1.211	1.324	1.211	1.324
Provizija reosiguranja život	38	35	38	35
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Prihodi od provizija i naknada	1.249	1.359	1.249	1.359
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

1.31 Finansijski prihodi

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Prihodi od kamata na depozite	370	553	370	553
Prihodi od kamata na kredite	35	94	129	192
Prihodi od kamata na obveznice	1.082	1.057	1.082	1.057
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupni prihodi od kamata	1.487	1.704	1.581	1.802
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Prihod od dividendi	957	455	1.057	617
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupni finansijski prihodi od imovine dostupne za prodaju	957	455	1.057	617
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Naknade	2	3	2	3
Kapitalna metoda učešća u kapitalu TRIS	26	65	-	-
Prihodi od ulaganja u nekretnine	172	165	105	106
Otpuštanje rezervacija za umanjenje vrijednosti po finansijskoj imovini – zajmovi odobreni klijentima (bilješka 1.17)	205	170	205	170
Ostali finansijski prihodi	4	73	5	2
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno finansijski prihodi	2.853	2.635	2.955	2.700
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.32 Ostali poslovni prihodi

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Prihod od tehničkog pregleda	3.199	3.015	-	-
Prihodi od pruženih usluga	3.955	4.080	-	-
Neto dobit od prodaje nekretnina i opreme	43	99	14	92
Prihodi od naplaćenih regresnih potraživanja	822	810	822	810
Otpuštanje rezervacija za umanjenje vrijednosti za potraživanja iz ugovora o osiguranju i naplata prethodno umanjenih potraživanja (bilješka 1.20)	242	244	242	244
Otpuštanje rezervacija za umanjenje vrijednosti ostalih potraživanja i naplata prethodno umanjenih potraživanja (bilješka 1.20)	116	58	3	5
Vrijednost prodane robe sa skladišta	32	148	-	-
Ostali poslovni prihodi	512	1.107	358	982
Ostali poslovni prihodi	8.921	9.561	1.439	2.133

1.33 Nastale štete, neto od reosiguranja

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>				
Likvidirane štete				
Bruto iznos	17.864	16.293	17.974	16.425
Udio reosiguranja	(4.129)	(3.274)	(4.129)	(3.274)
Promjena pričuva za prijavljene, a neisplaćene štete				
Bruto iznos	(1.785)	1.050	(1.785)	1.050
Udio reosiguranja	1604	(1.404)	1604	(1.404)
Promjena pričuva za nastale, a neprijavljene štete				
Bruto iznos	114	(38)	114	(38)
Udio reosiguranja	(128)	437	(128)	437
Rezerva za povrate premija				
Bruto iznos	85	22	85	22
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Rezerva za neistekle rizike				
Bruto iznos	217	351	217	351
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Ukupne nastale štete neživotnih osiguranja	16.495	17.678	16.605	17.810
Udio reosiguranja u ukupnim nastalim štetama neživotnih osiguranja	(2.653)	(4.241)	(2.653)	(4.241)
Ukupne nastale štete neživotnih osiguranja, neto od reosiguranja	13.842	13.437	13.952	13.569
<i>Životna osiguranja</i>				
Likvidirane štete				
Bruto iznos	4.238	4.328	4.238	4.328
Udio reosiguranja	-	(1)	-	(1)
Promjena matematičke rezerve životnih osiguranja				
Bruto iznos	4.701	4.110	4.701	4.110
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Promjena pričuva za prijavljene, a neisplaćene štete				
Bruto iznos	26	(54)	26	(54)
Udio reosiguranja	-	-	-	-
Promjena pričuva za nastale neprijavljene štete	18	47	18	47
Promjena pričuva za otkupe i doživljenja	-	-	-	-
Ukupne nastale štete životnih osiguranja	8.983	8.430	8.983	8.430
Udio reosiguranja u ukupnim nastalim štetama životnih osiguranja	-	(1)	-	(1)
Ukupne nastale štete životnih osiguranja - neto od reosiguranja	8.983	8.429	8.982	8.429
Ukupne nastale štete	25.478	26.108	25.588	26.240
Udio reosiguranja u ukupnim nastalim štetama	(2.653)	(4.242)	(2.653)	(4.242)
Ukupne nastale štete, neto od reosiguranja	22.825	21.866	22.935	21.998

1.34 Troškovi pribave

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
<i>Neživotna osiguranja</i>				
Trošak provizije	1.256	1.131	1.256	1.132
Ostali troškovi pribave	5.454	5.329	5.775	5.751
Promjena odgođenih troškova pribave (bilješka 1.13)	(133)	(85)	(133)	(86)
Ukupni troškovi pribave - neživot	6.577	6.375	6.898	6.797
<i>Životna osiguranja</i>				
Trošak provizije i troškova pribave	3.155	2.931	3.155	2.931
Ukupni troškovi pribave - život	3.155	2.931	3.155	2.931
Ukupni troškovi pribave	9.732	9.307	10.053	9.728

Troškovi pribave za Grupu i Društvo uključuju troškove internog prodajnog osoblja u iznosu od 4.359 hiljada BAM (2017.:4.286 hiljada BAM).

Provizija životnog osiguranja koja se priznaje po naplati, kao što je objašnjeno u računovodstvenoj politici 1.3 (p), u skladu je sa odgovarajućim priznavanjem prihoda. Nije praktično izračunati obračun obaveze po proviziji ukoliko bi se odgovarajući prihodi priznavali na obračunskom principu, a ne po naplati.

1.35 Administrativni troškovi

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Amortizacija	872	946	453	415
Troškovi osoblja	5.996	5.795	2.558	2.381
Troškovi plina, struje i vode	845	874	96	109
Troškovi zakupa	321	325	243	266
Troškovi reprezentacije	231	246	57	36
Otpremnine (bilješka 1.23)	33	28	24	34
Ostali troškovi	2.299	2.430	339	295
Administrativni troškovi	10.597	10.644	3.770	3.536

Na dan 31.decembar 2018. broj zaposlenih Grupe bio je 411 (2017: 431), a ukupan broj zaposlenih u Društvu na dan 31.decembar 2018. bio je 244 (2017: 246).

1.36 Ostali poslovni rashodi

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Doprinosi zaštitnom fondu, Birou osiguranja i Agenciji za nadzor	179	175	179	175
Ostali tehnički troškovi – vatrogasni doprinosi	87	45	87	45
Povećanje troškova preventive (bilješka 1.23)	214	211	214	211
Gubici od umanjenja vrijednosti potraživanja iz ugovora o osiguranju (bilješka 1.20)	403	345	403	345
Gubici od umanjenja vrijednosti ostalih potraživanja (bilješka 1.20)	249	353	13	39
Ostali troškovi	1.128	921	997	835
Ostali poslovni rashodi	2.260	2.050	1.893	1.650

1.37 Finansijski troškovi

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Troškovi kamata	1	-	-	-
Gubici od umanjenja vrijednosti finansijske imovine – zajmovi odobreni klijentima (bilješka 1.17)	2	-	2	-
Neto gubitak od tečajnih razlika	-	-	-	-
Trošak amortizacije ulaganja u nekretnine (bilješka 1.11)	38	37	22	23
Nerealizovani gubici-svođenje na fer vrijednost	1	-	2	-
Ostali finansijski troškovi	-	15	-	15
Finansijski troškovi	42	52	26	38

1.38 Porez na dobit

Usklađenje računovodstvene dobiti za razdoblje i troška poreza na dobit

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Tekući porezni trošak				
Tekuće razdoblje	222	294	158	212
Ukupno trošak poreza na dobit	222	294	158	212
	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Računovodstveni rezultat prije oporezivanja	2.417	2.448	1.968	2.010
Porez na dobit po stopi od 10% (2017.: 10%)	242	244	197	201
Porezno nepriznati troškovi	75	103	66	73
Neoporezivi prihodi	(95)	(53)	(105)	(62)
Trošak poreza na dobit	222	294	158	212
Efektivna stopa poreza na dobit	9,18%	12,01%	8,02%	10,55%

U skladu sa važećim zakonima, Porezna Uprava ima diskreciono pravo da odredi porezni tretman poslovnih aktivnosti i transakcija bilo kojeg poreskog obveznika. U skladu s tim, promjene u poslovnoj aktivnosti mogu biti drugačije tretirane od strane Poreske Uprave. Kao rezultat toga, Društvu i Grupi se mogu naplatiti dodatni porezi, kazne i kamata koje mogu biti značajne.

1.39 Transakcije s povezanim licima

Ključni dioničar Društva je krajnje matično društvo Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana preko Triglav INT-a sa vlasničkim udjelom od 97,78%. Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo („Bosna RE“), je do januara 2017. godine bio vlasnik 29,06%. Društvo smatra da ima neposredni odnos povezane osobe sa svojim ključnim dioničarima i njihovim podružnicama; svojim podružnicama i povezanim licima; članovima Nadzornog odbora; članovima Uprave i ostalim poslovođstvom (zajedno „ključno poslovođstvo“); bliskim članovima obitelji ključnog poslovođstva; i društvima pod kontrolom zajedničkom kontrolom ili značajnim uticajem ključnog poslovođstva i bliskih članova njihovih obitelji prema definiciji sadržanoj u Međunarodnom računovodstvenom standardu 24 „Objavljivanje povezanih stranaka“ („MRS 24“).

Ključni dioničari

Tokom 2018. godine, prihodi po uslužnim štetama od Zavarovalnice Triglav d.d.. Ljubljana iznosili su 47 hiljada BAM (2017.:56 hiljada BAM).

Najveći dio reosiguranja Grupa i Društvo predaju u Bosna RE. Rezultat tih transakcija su premija predana u reosiguranje, udio reosiguranja u štetama tokom godine i stanje potraživanja i obaveza iz poslova reosiguranja na kraju godine. Pored toga na dan 31. decembra 2018. godine Društvo je posjedovalo 13,16% dionica u Bosna RE (2017.: 13,16%).

1.39 Transakcije s povezanim licima (nastavak)

Podružnice i pridružena pravna lica

Društvo prodaje osiguranje podružnicama Autocentar BH d.o.o., Sarajevostan d.d., Unis Automobili i dijelovi i pridruženom pravnom licu Triglav savjetovanje d.o.o. Pored toga Sarajevostan d.d. pruža usluge održavanja Društvu, Autocentar BH d.o.o. usluge tehničkog pregleda i ostalih usluga, Unis automobile i dijelovi d.o.o. usluge tehničkog pregleda i servisa vozila a Triglav savjetovanje d.o.o. posreduje u prodaji osiguranja Društva.

Ostala povezana lica

Tokom 2018. godine Društvo je obavljalo i usluge obrade šteta za druga povezana društva iz grupe Triglav npr. Triglav Osiguranje d.d. Zagreb, Triglav Osiguranje a.d. Beograd, Lovćen Osiguranje a.d. Podgorica, Triglav Osiguranje a.d. Banja Luka.

Ključno posloводство

Ključno posloводство obuhvata članove Uprave i Nadzornog odbora.

Naknada članovima Nadzornog odbora u 2018. godini je iznosila 11 (2017: 11). Treba napomenuti da se naknada Predsjedniku Nadzornog odbora ne plaća kao ni jednom članu iz Triglav INT-a.

Slijedeći iznosi predstavljaju rezultat transakcija sa povezanim licima:

Bilans uspjeha

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
<i>Ključni dioničari</i>				
<i>Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana</i>				
Prihodi	47	56	47	56
Rashodi	91	66	91	66
<i>Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo</i>				
Prihodi	5.342	4.172	5.342	4.172
Rashodi	7.495	7.531	7.495	7.531
<i>Podružnice i pridružena pravna lica</i>				
<i>Autocentar BH d.o.o. Sarajevo</i>				
Prihodi	-	-	295	221
Rashodi	-	-	52	131
<i>Sarajevostan d.d.</i>				
Prihodi	-	-	92	262
Rashodi	-	-	518	528
<i>Triglav Savjetovanje d.o.o.</i>				
Prihodi	6	11	6	11
Rashodi	1.927	1.685	1.927	1.685
<i>Unis automobili i dijelovi d.o.o.</i>				
Prihodi	-	-	4	7
Rashodi	-	-	22	137
<i>Ostala povezana lica</i>				
<i>Triglav osiguranje d.d. Zagreb</i>				
Prihodi od servisiranja šteta	19	23	19	23
Rashodi od servisiranja šteta	13	4	13	4
<i>Triglav osiguranje d.d. Skopje</i>				
Rashodi od servisiranja šteta	-	-	-	-
<i>Lovćen osiguranje d.d. Podgorica</i>				
Prihodi od servisiranja šteta	14	18	14	18
Rashodi po štetama	-	-	-	-
<i>Triglav osiguranje a.d. Beograd</i>				
Prihodi od servisiranja šteta	8	9	8	9
<i>Triglav RE. d.d.</i>				
Rashodi od reosiguranja	-	-	-	-
<i>Triglav osiguranje a.d. Banja Luka</i>				
Prihodi od regresa po štetama	34	4	34	4
<i>Rashodi po osnovu zakupa</i>	-	-	-	-
<i>Triglav int. Ljubljana</i>				
Rashodi	-	-	-	-
<i>Ključno rukovodstvo – rashodi</i>	566	564	566	564

1.39 Transakcije s povezanim licima (nastavak)

Bilans stanja

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Ključni dioničari				
Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana				
Potraživanja	33	34	33	34
Obaveze	7	6	7	6
Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo				
Potraživanja	722	976	722	976
Obaveze	925	708	925	708
Podružnice i pridružena pravna lica				
Autocentar BH d.o.o. Sarajevo				
Potraživanja	-	-	1.384	1.582
Obaveze	-	-	1	6
Sarajevostan d.d.				
Potraživanja	-	-	3.811	667
Obaveze	-	-	118	7
Triglav Savjetovanje d.o.o.				
Potraživanja	90	75	90	75
Obaveze	154	157	154	157
Unis automobili i dijelovi d.o.o.				
Potraživanja	-	-	65	89
Obaveze	-	-	-	1
Ostala povezana Društva				
Triglav osiguranje d.d. Zagreb				
Potraživanja	58	61	58	61
Obaveze	27	-	27	-
Triglav osiguranje a.d. Banja Luka				
Potraživanja	1.927	-	1.927	-
Obaveze	-	-	-	-
Triglav osiguranje a.d. Beograd				
Potraživanja	11	-	11	-
Obaveze	-	-	-	-
Lovćen osiguranje a.d.				
Potraživanja	4	3	4	3
Obaveze	-	-	-	-
Ključno rukovodstvo – potraživanja				
Ključno rukovodstvo – obaveze				
	128	149	128	149

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima

U transakcijama finansijskim instrumentima Grupa na sebe preuzima finansijske rizike. Ovi rizici uključuju tržišni rizik, kreditni rizik (uključujući i kreditni rizik reosiguranja) i rizik likvidnosti. Svaki od ovih rizika zajedno sa sažetkom načina na koje Grupa upravlja tim rizikom opisan je u nastavku.

Tržišni rizik

Tržišni rizik uključuje tri vrste rizika:

- valutni rizik – rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tečajevima stranih valuta
- rizik promjene fer vrijednosti uslijed promjene kamatnih stopa - rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena u tržišnim kamatnim stopama.
- cjenovni rizik - rizik da će se vrijednost finansijskih instrumenata mijenjati zbog promjena cijena na tržištu. bez obzira jesu li te promjene uzrokovane faktorima koji se odnose specifično na taj instrument ili njegova izdavalca ili faktorima koji se odnose na sve instrumente kojima se trguje na tržištu.

Tržišni rizik ne uključuje samo potencijalni gubitak već i potencijalni dobitak.

Usklađivanje imovine i obaveza

Grupa aktivno upravlja svojom imovinom, te koristi pristupe koji uravnotežuju kvalitetu, diverzifikaciju, usklađivanje imovine i obaveza, likvidnost i prinos od ulaganja. Cilj procesa ulaganja je optimizacija prinosa od ulaganja poslije poreza, usklađenog za rizik i ukupnog prinosa usklađenog za rizik, uz upravljanje imovinom i obavezama na osnovi novčanih tokova temeljeno na dospeljima. Uprava pregledava i odobrava ciljne portfelje na periodičnoj osnovi, utvrđuje smjernice ulaganja i limite, i nadzire proces upravljanja aktivom i pasivom. Dužna pažnja poklanja se i usklađenosti s pravilima koja su postavljena lokalnom regulativom.

Grupa utvrđuje ciljne portfelje za svaki značajni proizvod osiguranja, što predstavlja strategije ulaganja koje se koriste kako bi se profitabilno finansirale obaveze uz prihvatljivi nivo rizika. Ove strategije uključuju ciljeve za efektivno trajanje, krivulju prinosa, osjetljivost, likvidnost, koncentraciju imovine po sektorima i kreditnu kvalitetu. Procjene korištene u utvrđivanju približnih iznosa i vremena plaćanja vlasnicima polisa za obaveze iz ugovora o osiguranju se redovno pregledavaju.

Veći dio ovih procjena je subjektivne prirode i može uticati na mogućnost Grupe da ostvari ciljeve upravljanja aktivom i pasivom.

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Kamatni rizik

Izloženost Grupe tržišnom riziku promjena u kamatnim stopama je koncentrirana u investicijskom portfelju i uzetim zajmovima. Poslovanje Grupe je podložno riziku promjene kamatnih stopa utoliko što kamatonosna imovina i obaveze dospijevaju ili se kamata mijenja u različitim razdobljima ili u različitim iznosima.

Grupa je također izložena riziku promjena u budućim gotovinskim tokovima koje proizlaze iz promjena kamatnih stopa na tržištu. Međutim, ovaj rizik je ograničen budući da većina kamatonosnih ulaganja Grupe na datum finansijskog položaja nosi fiksne kamatne stope.

Grupa ima obaveza po uzetim zajmovima, koje nose varijabilnu kamatnu stopu, ali njihov iznos na datum finansijskog položaja nije značajan. Promjene kamatnih stopa ne utiču na razinu rezerve iz poslova osiguranja neživota, osim za rentne isplate šteta autoodgovornosti koje na datum bilansa nisu značajne. Matematička rezerva života diskontira se nižom od tehničke kamatne stope i stope propisane regulativom. Propisana stopa donekle odražava očekivana kretanja u kamatnim prinosima kroz duži vremenski period.

Iz toga slijedi da promjene u vrijednostima ulaganja koje se mogu povezati kamatnom stopom neće biti djelomično ublažene pratećim promjenama u ekonomskim vrijednostima rezervi koje se djelomično prebijaju.

Grupa prati ovu izloženost periodičnim pregledima stanja svoje imovine i obaveza.

Prema ugovorima Grupa je dužna obračunavati kamatu po stopama od 1,75% do 4% godišnje naplaćene premije iz polisa životnog osiguranja za isplatu iznosa osiguranicima po isteku takvih polisa osiguranja i trenutno se ne može zaštititi od budućeg kamatnog rizika kojem će biti izložena na ulaganjima sredstava za pokriće budućih obaveza.

U bilješci 1.42 objavljene su efektivne kamatne stope i analiza promjene kamatnih stopa na datum finansijskog položaja za finansijsku imovinu Grupe u okviru MRS-a 39. Tehničke kamatne stope za proizvode životnog osiguranja objavljene su u bilješci 1.22 (i).

Rizik promjene cijena dionica

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjena tržišnih cijena, bez obzira jesu li promjene nastale kao rezultat faktora specifičnih za određeni papir ili njegova izdavalatja ili faktora koji utječu na sve instrumente kojima se trguje na tržištu. Grupa je svojim ulaganjima u dionice izložena cjenovnom riziku. Pri datoj vrijednosti ulaganja na dan finansijskog položaja, Grupa smatra da izloženost riziku promjene cijena nije značajna.

Valutni rizik

Grupa je izložena riziku promjene kursa kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjena u kursu strane valute. Izloženost riziku promjene kursa na dan bilansa je minimalna. Imovina i obaveze Grupe, sa izuzetkom udjela sredstava na tekućim računima kod banaka i matematičke rezerve koje su vezane za Euro, su denominirane u BAM. Vezanost BAM za Euro je fiksna te se očekuje da će ostati fiksna. Stoga se smatra da nije potrebno prikazati računanjem osjetljivosti na promjenu kursa.

U bilješci 1.43 objavljene su analiza finansijske imovine i finansijskih obaveza po stranim valutama na datum finansijskog položaja za Grupu i Društvo.

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Kreditni rizik

Maksimalna izloženost kreditnom riziku predstavljena je sadašnjom vrijednosti datih sredstava, kao što je prikazano u slijedećoj tabeli:

	Grupa 2018. '000 BAM	Grupa 2017. '000 BAM	Društvo 2018. '000 BAM	Društvo 2017. '000 BAM
Novac i novčani ekvivalenti	11.734	19.023	10.774	18.367
Depoziti kod banaka	25.531	22.981	25.520	22.972
Zajmovi dati klijentima - neto	2.360	554	3.984	2.467
Dužničke vrijednosnice	25.384	26.108	25.384	26.108
Potraživanje po ugovorima o osiguranju - neto	3.839	4.530	3.845	4.542
Ostala potraživanja,neto	6.075	2.648	8.728	2.004
Ukupno	74.923	75.844	78.235	76.460

Kreditni portfolio Društva, te u manjoj mjeri kratkoročna i ostala ulaganja podložna su kreditnom riziku. Ovaj rizik definira se kao potencijalni pad tržišne vrijednosti kao rezultat nepovoljnih promjena u sposobnosti dužnika da vrati dug. Društvo upravlja ovim rizikom tako što unaprijed provodi strogu analizu odobravanja kreditnih rizika; redovitim pregledima od strane Uprave te redovitim sastancima s ciljem praćenja razvoja kreditnog rizika.

Uprava je donijela kreditnu politiku i kontinuirano prati izloženost kreditnom riziku. Za sve osiguranike rade se ocjene kreditne sposobnosti i prikupljaju instrumenti osiguranja prije plaćanja po odobrenim kreditima ili njihovoj prolongaciji. Društvo je usvojilo opreznu politiku investiranja.

Da bi izbjegli rizike osiguranja protu-stranki koje ne plaćaju potraživanja, uspostavljeni su poslovni i finansijski standardi za reosiguranika i odobrenje brokera, uključujući ocjene napravljene od strane vodećih ocjenjivačkih agencija i razmatranje trenutnih tržišnih informacija.

Tabela ispod prikazuje izloženost Društva po vrsti imovine:

	Rejting	Grupa 2018. BAM'000	Grupa 2017. BAM'000	Društvo 2018. BAM'000	Društvo 2017. BAM'000
Novac i novčani ekvivalenti	Bez rejtinga	11.734	19.023	10.774	18.367
Depoziti kod banaka	Bez rejtinga	25.531	22.981	25.520	22.972
Zajmovi dati klijentima-neto	Bez rejtinga	2.360	554	3.984	2.467
Dužničke vrijednosnice	A	3.537	3.706	3.537	3.706
Dužničke vrijednosnice	B	19.047	-	19.047	-
Dužničke vrijednosnice	Bez rejtinga	2.800	22.402	2.800	22.402
Potraživanja	Bez rejtinga	9.914	7.178	12.573	6.546
Ukupno		74.923	75.844	78.235	76.460

Društvo nema finansijske instrumente smještene u ili izdate od strane entiteta koji imaju vlastiti kredit rejting. Banke sa kojim društvo zaključuje transakcije nemaju vlastiti rejting nego umjesto toga koriste kreditni rejting matične banke u inostranstvu.

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Sektorska analiza:

	Finansijske institucije	Država	Kompanije	Stanovništvo	Ukupno
	BAM'000	BAM'000	BAM'000	BAM'000	BAM'000
Društvo 31.12.2018.					
Novac i novčani ekvivalenti	10.774	-	-	-	10.774
Depoziti kod banaka	25.520	-	-	-	25.520
Zajmovi dati klijentima - neto	-	-	3.647	337	3.984
Dužničke vrijednosnice	-	22.584	2.800	-	22.584
Potraživanje po ugovorima o osiguranju - neto	-	-	2.802	1.043	3.845
Ostala potraživanja - neto	-	82	8.646	-	8.728
Ukupno	36.294	22.666	17.895	1.380	76.855
Društvo 31.12.2017.					
	BAM'000	BAM'000	BAM'000	BAM'000	BAM'000
Novac i novčani ekvivalenti	18.367	-	-	-	18.367
Depoziti kod banaka	22.972	-	-	-	22.972
Zajmovi dati klijentima - neto	-	-	2.113	354	2.467
Dužničke vrijednosnice	-	26.108	-	-	26.108
Potraživanje po ugovorima o osiguranju - neto	-	-	3.605	937	4.542
Ostala potraživanja - neto	-	42	1.962	-	2.004
Ukupno	41.339	26.150	7.680	1.291	42.630
Grupa 31.12.2018.					
	BAM'000	BAM'000	BAM'000	BAM'000	BAM'000
Novac i novčani ekvivalenti	11.734	-	-	-	11.734
Depoziti kod banaka	25.531	-	-	-	25.531
Zajmovi dati klijentima - neto	-	-	1.927	433	2.360
Dužničke vrijednosnice	-	22.584	2.800	-	22.584
Potraživanje po ugovorima o osiguranju neto	-	-	2.796	1.043	3.839
Ostala potraživanja - neto	-	82	5.993	-	6.075
Ukupno	37.265	22.666	13.516	1.476	74.923
Grupa 31.12.2017.					
	BAM'000	BAM'000	BAM'000	BAM'000	BAM'000
Novac i novčani ekvivalenti	19.023	-	-	-	19.023
Depoziti kod banaka	22.981	-	-	-	22.981
Zajmovi dati klijentima - neto	-	-	-	554	554
Dužničke vrijednosnice	-	26.108	-	-	26.108
Potraživanje po ugovorima o osiguranju - neto	-	-	3.593	937	4.530
Ostala potraživanja - neto	-	42	2.606	-	2.648
Ukupno	42.004	26.150	6.199	1.491	49.694

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje kao rezultat finansijskih aktivnosti Grupe i upravljanja pozicijama. Ovaj rizik uključuje rizik nesposobnosti finansiranja imovine u prikladnim rokovima i kamatama, te rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u prikladnom vremenskom razdoblju.

Društvo ima portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti, čime osigurava kontinuirano poslovanje i udovoljava zakonskim zahtjevima.

Bilješka 1.41 prikazuje analizu ročnosti finansijske imovine i finansijskih obaveza na datum finansijskog položaja za Grupu i Društvo.

U bilješci 1.22 (j) objavljene su analize ročnosti tehničkih rezervi za Grupu i Društvo.

Fer vrijednosti

Fer vrijednost predstavlja iznos za koji se neka imovina može zamijeniti ili obaveza podmiriti po tržišnim uslovima. Finansijska imovina raspoloživa za prodaju i koja kotira na berzi vodi se po fer vrijednosti. Za sredstva koja kotiraju na berzi fer vrijednost se poredi sa zadnjom prodajnom cijenom, za sredstva koja ne kotiraju poredi se cijene sa sličnim kompanijama.

Finansijska imovina koja se drži do dospjeća, a sastoji se od korporativnih obveznica, iskazana je po amortiziranom trošku. Fer vrijednost ove imovine na datum finansijskog položaja mjereno po kotiranoj prodajnoj cijeni zatvaranja ne razlikuje se značajno od njihove knjigovodstvene vrijednosti na datum bilansa.

Zajmovi i potraživanja su izraženi po amortiziranom trošku umanjenom za umanjenje vrijednosti. Uprava vjeruje da se knjigovodstvena vrijednost ovih instrumenata znatno ne razlikuje od njihove fer vrijednosti. pod pretpostavkom da će sva plaćanja po izloženostima čija vrijednost nije umanjena biti naplaćena kao što je ugovoreno i ne uzimajući u obzir nikakve buduće gubitke.

Fer vrijednost finansijske imovine koja se vodi po amortizovanom trošku:

Grupa	Knjigovodstvena vrijednost		Fer vrijednost	
	31.12.2018.	31.12.2017.	31.12.2018.	31.12.2017.
Finansijska imovina				
Zajmovi	2.264	354	2.264	354
Depoziti	25.531	22.981	25.531	22.981
Ostala finansijska imovina klasificirana kao zajmovi i potraživanja	96	200	96	200
Potraživanja po ugovorima o osiguranju	3.839	4.530	3.839	4.530
Ostala potraživanja	6.075	2.648	6.075	2.648
Novac i novčani ekvivalenti	11.734	19.023	11.734	19.023
Ukupna finansijska imovina	49.539	49.736	49.539	49.736

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Društvo	Knjigovodstvena vrijednost		Fer vrijednost	
	31.12.2018.	31.12.2017.	31.12.2018.	31.12.2017.
Finansijska imovina				
Zajmovi	3.984	2.467	3.984	2.467
Depoziti	25.520	22.972	25.520	22.972
Potraživanja po ugovoru o osiguranju	3.845	4.542	3.845	4.542
Ostala potraživanja	8.728	2.004	8.728	2.004
Novac i novčani ekvivalenti	10.774	18.367	10.774	18.367
Ukupna finansijska imovina	40.278	50.352	40.278	50.352

Procijenjena fer vrijednost depozita s fiksnim dospeljem temelji se na gotovinskim tokovima diskontiranim trenutačno ponuđenim kamatnim stopama na depozite sličnog preostalog dospelja. Obzirom na to da većina depozita Grupe ima promjenjivu kamatnu stopu, koja je ujedno i tržišna stopa, knjigovodstvena vrijednost tih depozita Grupe približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti. Nije praktično izračunati fer vrijednost depozita s fiksnim kamatnim stopama.

Također, budući da većina dugoročnih uzetih zajmova Grupe ima promjenjivu kamatnu stopu, koja je ujedno i tržišna stopa, knjigovodstvena im je vrijednost približno jednaka fer vrijednosti.

Uprava smatra da se knjigovodstvena vrijednost kredita i potraživanja ne razlikuje značajno od njihove fer vrijednosti, pretpostavljajući da će naplate po neispravljenim potraživanjima biti prema ugovorenim uslovima, ne uzimajući u obzir buduće gubitke. Krediti i potraživanja uključuju depozite u bankama sa fiksnom kamatnom stopom. Uprava vjeruje da fer vrijednost depozita u bankama i ostala potraživanja, kao i ostale obaveze je približno jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti zbog njihovih kratkih rokova dospelja.

Društvo koristi sljedeću hijerarhiju mjerenja fer vrijednosti koja odražava značajnost inputa korištenih prilikom mjerenja fer vrijednosti:

- Razina 1: Fer vrijednost finansijskih instrumenata temelji se na njihovim kotiranim tržišnim cijenama dostupnim na aktivnom tržištu.
- Razina 2: Fer vrijednost finansijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene na temelju tržišno vidljivih inputa, bilo direktnih (na primjer cijene) ili indirektnih (na primjer izvedenih iz cijena).
- Razina 3: Fer vrijednost finansijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene koje se ne temelje na tržišno vidljivim inputima.

	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
31. decembar 2018.				
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>				
- Vlasničke vrijednosnice	18	-	2.662	2.680
- Dužničke vrijednosnice	-	25.384	-	25.384
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednost kroz bilans uspjeha</i>				
- Investicioni fondovi	37	-	-	37
Ukupna finansijska imovina po fer vrijednosti	55	25.384	2.662	28.101

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
31. decembar 2017.				
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>				
- Vlasničke vrijednosnice	36	-	3.527	3.563
- Dužničke vrijednosnice	-	26.108	-	26.108
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednost kroz bilans uspjeha</i>				
-Investicioni fondovi	38	-	-	38
Ukupna finansijska imovina po fer vrijednosti	74	26.108	3.527	29.709

Još u 2012. godini Društvo je počelo primjenjivati metodu fer vrijednosti za ulaganja koja su klasificirana kao raspoloživa za prodaju. Za one Kompanije koje kotiraju posljednja prodajna cijena se smatra fer vrijednosnom mjerom, a za kompanije koje ne kotiraju Društvo koristi metodu vrijednosti koja se koristi u sličnim ili istim kompanijama. Konkretno, za dionice koje Triglav Osiguranje d.d. ima u svom portfoliju, koje se odnose na vlasničke udjele u Union Banci, u 2012. napravljeno je umanjeње vrijednosti zbog značajnog i dugotrajnog pada vrijednosti (preko 9 mjeseci i pada od više od 40% nominalne vrijednosti) čiji je efekt zabilježen u bilansu uspjeha. Metoda komparativnih vrijednosti i diskontovanog novčanog toka se koristi za dionice Bosna Reosiguranja d.d. i efekat je zabilježen kao rezerva fer vrijednosti na bilansu stanja.

Tabela ispod prikazuje usklađivanje početnog i krajnjeg stanja finansijske imovine vrednovane po fer vrijednosti a koja se nalazi u Razini 3:

	1.januar. 2018. BAM'000	Ukupna dobit / (gubitak) prikazano ostaloj sveobuhvatnoj dobiti BAM '000	Prodaja BAM '000	Umanjenje/ povećanje vrijednosti BAM'000	31.decembar 2018. BAM'000
<i>Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasničke vrijednosnice	3.527	-	-	(865)	2.662
Ukupno finansijska imovina raspoređena u Razinu 3	3.527	-	-	(865)	2.662

1.40 Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Tabela ispod predstavlja uticaj na fer vrijednost instrumenata Razine 3 koristeći razumnu alternativnu pretpostavku po vrsti instrumenta:

Grupa i Društvo

	31. decembar 2018.	
	Knjigovodstvena vrijednost BAM '000	Efekat razumne alternativne pretpostavke (+/-) BAM '000
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>		
Vlasničke vrijednosnice	2.662	-
	2.662	-
Total	2.662	-

Metoda komparativnih vrijednosti i diskontovanog novčanog toka korištena je za vrednovanje dionica Bosna Reosiguranje d.d pri čemu su neto knjigovodstvena cijena i bruto zaračunata premija korištene kao ključni pokazatelji. Indikator neto knjigovodstvene cijene predstavlja podatak sa najvećim efektom na knjigovodstvenu vrijednost. Grupa smatra korekciju od 10% kao razumnu moguću alternativnu pretpostavku i predstavljena je u analizi iznad.

1.41 Analiza ročnosti

Ročnost finansijske imovine i obaveza iz djelokruga MRS-a 39 za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. prikazana je u tabelama u nastavku na osnovi preostalog ugovornog dospjeća, izuzev nemonetarne finansijske imovine raspoložive za prodaju vrednovane po trošku koja je uvrštena u kategoriju „preko 5 godine.“ Preostala ročnost rezervi za ugovore o osiguranju prikazana je u bilješci 1.22 j).

Grupa 2018.	Manje od 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Od 3 godine do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina						
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Dužničke vrijednosnice	5.186	2.252	13.305	4.497	144	25.384
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	-	2.717	2.717
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima – neto	221	228	510	397	1.004	2.360
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-	-
Depoziti kod banaka	5.000	8.050	11.957	4	520	25.531
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala	9.914	-	-	-	-	9.914
Novac i novčani ekvivalenti	11.734	-	-	-	-	11.734
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupna finansijska imovina	32.055	10.530	25.772	4.898	4.385	77.640
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Obaveze iz ugovora o osiguranju i ostale obaveze (krediti)	6.639	-	-	-	-	6.639
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupne finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	25.416	10.530	25.772	4.898	4.385	71.001
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

1.41 Analiza ročnosti (nastavak)

Grupa 2017.	Manje od 6 mjeseci '000 BAM	Od 6 do 12 mjeseci '000 BAM	Od 1 do 3 godine '000 BAM	Od 3 godine do 5 godina '000 BAM	Preko 5 godina '000 BAM	Ukupno '000 BAM
Finansijska imovina						
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Dužničke vrijednosnice	-	-	-	-	3.601	3.601
Vlasničke vrijednosnice	3.515	-	13.235	6.751	2.607	26.108
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima –neto	23	41	451	39	-	554
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-	-
Depoziti kod banaka	10.450	4.000	8.009	-	522	22.981
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala	7.178	---	---	---	---	7.178
Novac i novčani ekvivalenti	19.023	-	-	-	-	19.023
Ukupna finansijska imovina	40.189	4.041	21.695	6.790	6.730	79.445
Obaveze iz ugovora o osiguranju i ostale obaveze (kreditni)	5.665	-	-	-	-	5.665
Ukupne finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	34.524	4.041	21.695	6.790	6.730	73.780

1.41 Analiza ročnosti (nastavak)

Društvo 2018.	Manje od 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Od 3 godine do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina						
Ulaganja u podružnice	-	-	-	-	6.108	6.108
Ulaganja u pridružena lica	-	-	-	-	147	147
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	-	2.717	2.717
Dužničke vrijednosnice	5.186	2.252	13.305	4.497	144	25.384
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima –neto	400	404	968	805	1.407	3.984
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-	-
Depoziti kod banaka	5.000	8.050	11.950	-	520	25.520
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala	12.573	-	-	-	-	12.573
Novac i novčani ekvivalenti	10.774	-	-	-	-	10.774
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupna finansijska imovina	33.933	10.706	26.223	5.302	11.043	87.207
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Obaveze iz ugovora o osiguranju i ostale obaveze	5.443	-	-	-	-	5.443
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupne finansijske obaveze	5.443	-	-	-	-	5.443
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	28.490	10.706	26.223	5.302	11.043	81.764
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

1.41 Analiza ročnosti (nastavak)

Društvo 2017.	Manje od 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 3 godine	Od 3 godine do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina						
Ulaganja u podružnice	-	-	-	-	9.577	9.577
Ulaganja u pridružena lica	-	-	-	-	147	147
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>						
Vlasničke vrijednosnice	-	-	-	-	3.601	3.601
Dužničke vrijednosnice	3.515	-	13.235	6.751	2.607	26.108
<i>Zajmovi i potraživanja</i>						
Zajmovi dati klijentima –neto	25	41	812	39	1.550	2.467
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-	-
Depoziti kod banaka	10.450	4.000	8.000	-	522	22.972
Potraživanja iz ugovora o osiguranju i ostala	6.546	-	-	-	-	6.546
Novac i novčani ekvivalenti	18.367	-	-	-	-	18.367
Ukupna finansijska imovina	38.903	4.041	22.047	6.790	18.004	89.785
Obaveze iz ugovora o osiguranju i ostale obaveze	4.773	-	-	-	-	4.773
Ukupne finansijske obaveze	-	-	-	-	-	-
Ročna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza	34.130	4.041	22.047	6.790	18.004	85.012

1.42 Analiza promjene kamatnih stopa

Tabele u nastavku prikazuju finansijsku imovinu i finansijske obaveze Grupe i Društva iz djelokruga MRS-a 39. analizirane prema razdobljima promjene kamatnih stopa koje se određuju na osnovi preostalog ugovornog dospijeca i ugovornog razdoblja promjene kamatnih stopa.

Tablice u nastavku prikazuju procjenu Uprave o izloženosti riziku promjene kamatnih stopa za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine te nisu nužno indikativne za poziciju u drugom razdoblju, ali uzevši u obzir pretpostavke o kamatnim stopama na kojima se zasniva izračun matematičke rezerve (bilješka 1.22), pokazuju izvjesnu osjetljivost dobiti Grupe i Društva na kretanja kamatnih stopa. Na dobit će također uticati i valutna struktura imovine, obaveza te kapitala i rezervi.

Grupa – 2017.	Efektivna kamatna stopa	Do 6	6-12	1-3	3-5	Više od 5	Bes-	Ukupno	Iznosi sa fiksnom stopom
		mjeseci	mjeseci	godine	godina	godina	kamatno		
		'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina									
<i>Finansijska i movina raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	3.601	3.601	-
Dužnički vrijednosni papiri	4,93%	3.515	-	13.235	6.751	2.607	-	26.108	26.108
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi dati klijentima, neto	5,98%	21	36	313	39	-	147	556	409
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Depoziti kod banaka	2,20%	10.450	4.000	8.009	-	313	209	22.981	22.772
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	0,01%	6.115	-	-	-	-	12.908	19.023	6.115
Ukupna finansijska imovina		20.101	4.036	21.557	6.790	2.920	16.865	72.269	55.404
Finansijske obaveze									
Uzeti zajmovi		-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupne finansijske obaveze		-	-	-	-	-	-	-	-
Kamatna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza		20.101	4.036	21.557	6.790	2.920	16.865	72.269	55.404

1.42 Analiza promjene kamatnih stopa (nastavak)

Grupa – 2018.	Efektivna kamatna stopa	Do 6 mjeseci '000 BAM	6-12 mjeseci '000 BAM	1-3 godine '000 BAM	3-5 godina '000 BAM	Više od 5 godina '000 BAM	Bes- kamatn o '000 BAM	Ukupno '000 BAM	Iznosi sa fiksnom stopom '000 BAM
Finansijska imovina									
<i>Finansijska i movina raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	2.717	2.717	-
Dužnički vrijednosni papiri	4,20%	5.186	2.252	13.305	4.497	144	-	25.384	25.384
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi dati klijentima, neto	4,17%	148	158	451	384	1003	216	2.360	2.144
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Depoziti kod banaka	1,53%	5.000	8.050	11.950	-	301	230	25.531	25.301
Novac i novčani ekvivalenti	0,01%	3.051	-	-	-	-	8.683	11.734	3.051
Ukupna finansijska imovina		13.385	10.460	25.706	4.881	1.448	11.846	67.726	55.880
Finansijske obaveze									
Uzeti zajmovi	2,70%	10	10	72	-	-	-	82	-
Ukupne finansijske obaveze		10	10	72	-	-	-	82	-
Kamatna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza		13.375	10.450	25.634	4.881	1.448	11.846	67.634	55.880

1.42 Analiza promjene kamatnih stopa (nastavak)

Društvo – 2017.	Efektivna kamatna stopa	Do 6	6-12	1-3	3-5	Više od 5	Bes-	Ukupno	Iznosi sa fiksnom stopom
		mjeseci	mjeseci	godine	godina	godina	kamatno		
		'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina									
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	3.601	3.601	-
Dužnički vrijednosni papiri	4,93%	3.515	-	13.235	6.751	2.607	-	26.108	26.108
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi, neto	5,98%	21	36	674	39	1.550	147	2.467	2.320
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Depoziti	2,20%	10.450	4.000	8.000	-	313	209	22.972	22.763
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	0,01%	6.115	-	-	-	-	12.252	18.367	6.115
Ukupno finansijska imovina		20.101	4.036	21.909	6.790	4.470	16.209	73.515	57.306
Kamatna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza		20.101	4.036	21.909	6.790	4.470	16.209	73.515	57.306
Društvo – 2018.									
	Efektivna kamatna stopa	Do 6	6-12	1-3	3-5	Više od 5	Bes-	Ukupno	Iznosi sa
	'000 BAM	mjeseci '000 BAM	mjeseci '000 BAM	godine '000 BAM	godina '000 BAM	godina '000 BAM	kamatno '000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina									
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>									
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	2.717	2.717	-
Dužnički vrijednosni papiri	4,20%	5.186	2.252	13.305	4.497	144	-	25.384	25.384
<i>Zajmovi i potraživanja</i>									
Zajmovi, neto	4,17%	352	367	933	805	1.407	120	3.984	3.864
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Depoziti	1,53%	5.000	8.050	11.950	-	301	219	25.520	25.301
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	0,01%	3.051	-	-	-	-	7.723	10.774	3.051
Ukupno finansijska imovina		13.589	10.669	26.188	5.302	1.852	10.779	68.379	57.600
Kamatna neusklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza		13.589	10.669	26.188	5.302	1.852	10.779	68.379	57.600

1.43 Analiza valutne pozicije

Centralna banka Bosne i Hercegovine („CBBiH“) provodi politiku kursa na principu „currency board-a“ prema kojem je BAM vezana za EUR u odnosu 1 : 1,95583 koji je korišten kroz 2018. i 2017. godinu. Očekuje se da će se ovo zadržati i u doglednoj budućnosti. Društvo osim EUR/BAM ne koristi druge valute.

Valutna struktura finansijske imovine i obaveza za Grupu i Društvo na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. prikazani su u nastavku:

	EURO	Vežano za EURO	EURO i vežano za EURO ukupno	BAM	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Grupa 2017.					
Finansijska imovina					
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	3.601	3.601
Dužnički vrijednosni papiri	3.706	-	3.706	22.402	26.108
<i>Zajmovi i potraživanja</i>					
Zajmovi dati klijentima, neto	-	207	207	347	554
Ostala krat.finansijska imovina					
Depoziti kod banaka	-	21.460	21.460	1.521	22.981
Novac i novčani ekvivalenti	290	-	290	18.733	19.023
Ukupno finansijska imovina	3.996	21.667	25.663	46.604	72.267

Grupa 2018.

	EURO	Vežano za EURO	EURO i vežano za EURO ukupno	BAM	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina					
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	2.717	2.717
Dužnički vrijednosni papiri	3.537	-	3.537	21.847	25.384
<i>Zajmovi i potraživanja</i>					
Zajmovi dati klijentima, neto	-	217	217	2.143	2.360
Ostala krat.finansijska imovina					
Depoziti kod banaka	-	23.010	23.010	2.521	25.531
Novac i novčani ekvivalenti	185	-	185	11.549	11.734
Ukupno finansijska imovina	3.722	23.227	26.949	40.777	67.726

1.43 Analiza valutne pozicije (nastavak)

Matematička rezerva životnog osiguranja vezana je za Euro.

Društvo 2017.	EURO	Vežano za EURO	EURO i vežano za EURO ukupno	BAM	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina					
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	3.601	3.601
Dužnički vrijednosni papiri	3.706	-	3.706	22.402	26.108
<i>Zajmovi i potraživanja</i>					
Zajmovi dati klijentima, neto	-	207	207	2.260	2.467
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-
Depoziti kod banaka	-	21.460	21.460	1.512	22.972
Novac i novčani ekvivalenti	290	-	290	18.077	18.367
Ukupno finansijska imovina	3.996	21.667	25.663	47.852	73.515
Društvo 2018.	EURO	Vežano za EURO	EURO i vežano za EURO ukupno	BAM	Ukupno
	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM	'000 BAM
Finansijska imovina					
<i>Finansijska imovina raspoloživa za prodaju</i>					
Vlasnički vrijednosni papiri	-	-	-	2.717	2.717
Dužnički vrijednosni papiri	3.537	-	3.537	21.847	25.384
<i>Zajmovi i potraživanja</i>					
Zajmovi dati klijentima, neto	-	217	217	3.767	3.984
Ostala krat.finansijska imovina	-	-	-	-	-
Depoziti kod banaka	-	23.010	23.010	2.510	25.520
Novac i novčani ekvivalenti	184	-	184	10.590	10.774
Ukupno finansijska imovina	3.721	23.227	26.948	41.431	68.379

1.43 Analiza valutne pozicije (nastavak)

Društva za osiguranje su dužna raspolagati odgovarajućim kapitalom s obzirom na obim i vrstu poslova osiguranja koje obavlja kao i rizike kojima je izloženo kod obavljanja tih poslova.

Kapital Društva sukladno Zakonu o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju (« Zakon ») čini osnovni kapital i dodatni kapital umanjeno za odbitne stavke.

Zbir osnovnog kapitala i dodatnog kapitala predstavlja jamstveni fond društva. Najmanje 50% jamstvenog fonda se mora sastojati od stavke osnovnog kapitala Društva.

Marginu solventnosti Društvo je dužno obračunavati odvojeno za poslove neživotnih i poslove životnih osiguranja, a prema Pravilniku o elementima i kontroli margine solventnosti izdanim od Agencije za nadzor osiguranja.

Kapital Društva ne može biti manji od slijedeće tri kategorije:

1. margina solventnosti;
2. 1/3 margine solventnosti;
3. minimalnog iznosa jamstvenog fonda propisanog odredbama članka 54. Zakona.

Jamstveni fond Društva ne može biti manji od :

1. 1/3 margine solventnosti;
2. minimalnog iznosa jamstvenog fonda propisanog odredbama članka 54. Zakona.

Neživotna osiguranja

Društvo	2018.	2017.
	'000 BAM	'000 BAM
Neživot		
Osnovni kapital	23.011	29.433
Dodatni kapital		
	-----	-----
Jamstveni fond	23.011	29.433
Odbitne stavke	1.207	5.183
	-----	-----
Kapital Društva	21.804	24.250
	-----	-----
Margina solventnosti	4.450	4.176
	-----	-----
1/3 margine solventnosti	1.483	1.392
	-----	-----
Najniži Zakonom propisan iznos garantnog fonda (član 54. Zakona)	5.000	5.000
	=====	=====

1.44 Upravljanje kapitalom (nastavak)

Životna osiguranja

Društvo	2018.	2017.
	'000 BAM	'000 BAM
Osnovni kapital	5.378	6.590
Dodatni kapital	-	-
	-----	-----
Jamstveni fond	5.378	6.590
Odbitne stavke	25	1Značaj68
Kapital Društva	5.353	6.421
Margina solventnosti	2.266	2.450
1/3 margine solventnosti	755	817
	-----	-----
Najniži Zakonom propisan iznos garantnog fonda (član 54. Zakona)	3.000	3.000
	=====	=====

1.45 Naknadni događaji

Niti jedan naknadni događaj ili transakcija nakon 31. decembra 2018. nije imao značajan / materijalan uticaj na konsolidovane i odvojene finansijske izvještaje na dan ili za period na koji se odnose ili da su od takvog značaja za poslovanje da zahtijevaju objavljivanje u bilješkama uz finansijske izvještaje.